

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

Diplomová práce
Škoda způsobená zvířetem a na zvířeti

RADKA NOVÁKOVÁ

Plzeň 2020

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Radka NOVÁKOVÁ**
Osobní číslo: **R15M0213P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Škoda způsobená zvířetem a na zvířeti**
Zadávací katedra: **Katedra občanského práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
  2. Obecná úprava odpovědnosti za škodu
  3. Úprava odpovědnosti za škodu způsobenou zvířetem
  4. Úprava odpovědnosti za škodu způsobenou na zvířeti
  5. Závěr
-

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

viz příloha

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.**
Katedra občanského práva

Datum zadání diplomové práce: **30. ledna 2019**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2020**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 1. července 2019

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

V Plzni v březnu 2020

Radka Nováková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu JUDr. Jindřichu Psutkovi, Ph.D., vedoucímu mé diplomové práce, za ochotu a cenné připomínky při tvorbě této práce. Poděkování patří i mé rodině a mému příteli za podporu během mého studia, které si nesmírně vážím.

Obsah

Seznam použitých zkratk	1
Úvod	2
1. Základní pojmy	5
1.1 Živočich	5
1.2 Zvíře.....	6
1.2.1 Kategorizace zvířat podle občanského zákoníku	8
1.3 Zvěř.....	9
2. Obecná úprava náhrady újmy	10
2.1 Závazek.....	12
2.2 Předpoklady ke vzniku povinnosti k náhradě škody.....	12
2.2.1 Protiprávní jednání a protiprávní stav.....	14
2.2.2 Újma.....	15
2.2.3 Příčinná souvislost.....	18
2.2.4 Zavinění	19
2.3 Subjekt povinný k náhradě.....	22
2.3.1 Pluralita povinných subjektů	22
2.4 Prevence.....	22
2.5 Zvláštní skutkové podstaty náhrady škody	24
3. Úprava náhrady škody způsobené zvířetem	25
3.1 Vlastnické právo ke zvířeti.....	25
3.1.1 Předmět vlastnického práva.....	26
3.1.2 Obsah vlastnického práva.....	26
3.1.3 Omezení vlastnického práva.....	27
3.1.4 Nabytí vlastnického práva ke zvířeti	28
3.2 Vlastnické právo k zvěři.....	32
3.3 Vlastnické právo k rybám.....	35
4. Úprava náhrady škody způsobené zvířetem dle občanského zákoníku	37
4.1 Vývoj právní úpravy.....	37
4.1.1 Římské právo	38
4.1.2 Císařský patent č. 946/1811 ř. z., obecný zákoník občanský	39
4.1.3 Zákon č.141/1950 Sb., občanský zákoník	40
4.1.4 Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník	40
4.2 Současná právní úprava.....	41
4.3 Účel právní úpravy	42
4.4 Subjekt povinný k náhradě škody.....	44
4.4.1 Vlastník zvířete	44

4.4.2	Osoba, které bylo zvíře svěřeno nebo která zvíře chová anebo jinak používá	48
4.5	Spolupůsobení poškozeného na vznik škody	53
4.6	Škoda	54
4.7	Příčinná souvislost	55
4.8	Privilegovaná povinnost k náhradě škody	57
4.8.1	Domácí zvíře sloužící vlastníku k výkonu povolání či jiné výdělečné činnosti nebo k obživě	59
4.8.2	Zvíře sloužící jako pomocník pro osobu se zdravotním postižením	61
4.8.3	Potřebná pečlivost při dozoru nad zvířetem	62
4.8.4	Škoda vzniklá i při vynaložení potřebné pečlivosti	63
4.9	Náhrada škody způsobené zvířetem svémocně odňatým	63
4.9.1	Svémocné odnětí zvířete	64
4.9.2	Nemožnost rozumně zabránit odnětí zvířete	65
5.	Úprava náhrady škody způsobené zvěří	65
5.1	Subjekt povinný k náhradě škody	65
5.1.1	Uživatel honitby	66
5.1.2	Uživatel obory	67
5.1.3	Stát	68
5.2	Opatření k zabránění škod působených zvěří	68
5.3	Neuhrazované škody způsobené zvěří	69
5.4	Uplatnění nároku na náhradu škody způsobené zvěří	71
6.	Úprava náhrady škody způsobené zvěří podle zákona č. 115/2000 Sb.	72
7.	Náhrada za ztížení zemědělského nebo lesního hospodaření podle ZOPK	73
8.	Úprava náhrady škody způsobené na zvířeti	74
8.1	Náhrada při poranění zvířete	75
8.1.1	Poranění	75
8.1.2	Subjekt povinný k náhradě při poranění zvířete	76
8.1.3	Subjekt oprávněný	77
8.1.4	Náklady spojené s péčí o zdraví zraněného zvířete	78
8.1.5	Záloha na náklady	79
8.1.6	Usmrcení zvířete	80
8.1.7	Cena zvláštní obliby a nemajetková újma při poranění zvířete	80
8.2	Náhrada škody na zvěři	82
8.2.1	Subjekt povinný k náhradě škody	82
8.2.2	Subjekt oprávněný	82
8.2.3	Škoda způsobená na zvěři	83
8.3	Náhrada škody způsobené na rybách	85
	Přílohy	87

Závěr	88
Cizojazyčné resumé	91
Seznam zdrojů.....	93
Literatura.....	93
Odborné články	94
Internetové zdroje	95
Sborníky.....	96
Právní předpisy a další	96
Judikatura.....	97

Seznam použitých zkratek

Dřívější občanský zákoník	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
Občanský zákoník	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
OZO	císařský patent č. 946/1811 ř. z., obecný zákoník občanský
Zákon č. 115/2000 Sb.	Zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy
Zákon o myslivosti	zákon č. 449/2001 Sb., zákon o myslivosti
Zákon o rybářství	zákon č. 99/2004 Sb., zákon o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů
ZOPK	zákon č. 114/1992 Sb., zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny
ZTýrZv	zákon č. 246/1992 Sb., zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání

Úvod

Téma, které jsem pro vypracování své diplomové práce zvolila, a sice škoda způsobená zvířetem a na zvířeti, je problematikou, která se může týkat každého z nás. Téměř každý člověk se ve svém každodenním životě ocitá poblíž zvířete, ať už z vlastní vůle či nikoliv. Nejčastěji se jedná o styk s domácími mazlíčky, především s kočkami nebo se psy, které jsou typickými zvířaty chovanými člověkem pro potěšení.

Dle údajů zveřejněných FEDIAF (*The European Pet Food Industry Federation*) - Evropské federace výrobců krmiv pro domácí zvířata, jíž je Česká republika členem, bylo v roce 2018 přibližně 80 milionů domácností v Evropské unii, které vlastnily nejméně jedno domácí zvíře, přičemž přibližně 23% domácností vlastní alespoň jednu kočku a přibližně 25% domácností alespoň jednoho psa.¹ Také je uváděno, že v České republice se vyskytuje nejvíce psů na počet obyvatel v celé Evropě.² Dá se tedy říci, že označení českého národa jako „národa pejskařů“ skutečně odpovídá.

Domácí mazlíci ale nejsou jediným druhem zvířete, se kterým je možné se v běžném životě setkat. Hospodářská zvířata, která jsou zpravidla chována pro užitek, jsou též velmi rozšířena. Pouze v zemědělském sektoru se u nás v roce 2018 dle statistiky Českého statistického úřadu nacházelo přes 27,7 milionů hospodářských zvířat (skotu, prasat, ovcí a drůbeže).³ A nelze opomíjet ani volně žijící zvěř, na níž člověk narazí také poměrně často, zejména při procházkách v lese či na jiných místech, kde se zvěř přirozeně vyskytuje, a kam se člověk bez omezení dostane.

Vzhledem k povaze zvířete jako tvora, který nemá rozum, a který se zpravidla chová pudově, je pro člověka jakýmsi představitelem nebezpečí vzniku újmy. Není významné, o jaký druh zvířete se jedná, ať už o zvíře domácí nebo divoké, nebezpečí bude dáno vždy, pouze lze zvažovat jeho míru. Z logiky věci

---

¹ FEDDIAF ANNUAL REPORT. *THE EUROPEAN PET FOOD INDUSTRY* [online]. 2019 [cit. 2020-03-02].

Dostupné z: http://www.fediaf.org/images/FEDIAF_Annual_Report_2019_Online.pdf

² V ČR žije nejvíce psů na obyvatele v Evropě. Příbram chce investovat do psiho parku. *NÁŠ REGION* [online]. 2018 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <https://nasregion.cz/pribramsko/v-cr-zije-nejvice-psu-na-obyvatele-v-evrope-pribram-chce-investovat-do-psiho-parku>

³ Vývoj stavů hospodářských zvířat v letech 1989 až 2018. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD* [online]. 2018 [cit. 2020-03-02].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61508104/2701421801.pdf/b3f7c7e6-4cbb-423f-8c01-c62cb5601bc5?version=1.0>

vyplývá, že čím frekventovaněji člověk přijde do kontaktu se zvířetem, tím vyšší je dáno riziko vzniku újmy jím způsobené. Přičemž toto riziko je poměrně vysoké vzhledem k již zmiňované skutečnosti, že člověk se se zvířetem setkává téměř každý den.

Na druhou stranu je možné s nadsázkou uvést, že i člověk může být zvířeti nebezpečný. Bohužel k úmyslnému či nedbalostnímu (zaviněnému) ubližování zvířeti dnes dochází velmi často. To znamená, že na zvíře nemusí být nutně vždy pohlíženo pouze jako na původce škody, ale mnohdy je i předmětem, na kterém se škody dopustí někdo jiný. Vedle právní úpravy náhrady škody způsobené zvířetem je tedy žádoucí také existence právní úpravy náhrady škody způsobené na zvířeti. A dále samozřejmě úpravy o právní ochraně zvířete, ta je zpravidla poskytována veřejnoprávními předpisy.

Každý může mít ke zvířatům nebo konkrétnímu zvířeti různý vztah. Já mám ke zvířatům a obzvláště psům vztah velmi blízký. Jsem chovatelkou dvou zlatých retrívrů a jednoho jack russella teriéra. Téma škoda způsobená zvířetem a na zvířeti je pro mě tedy tématem blízkým, a to zejména proto, že se mě problematika náhrady škody způsobené zvířetem nebo na něm může (snad nikdy nebudou, ale může...) také týkat.

Vzhledem k uvedenému se ovšem domnívám, že zvolené téma není blízké pouze mně, ale je obecně velmi atraktivní pro každého. Znalost právní úpravy náhrady škody způsobené zvířetem i náhrady škody způsobené na zvířeti tedy považuji za velmi praktickou, ne-li nezbytnou.

Tato práce je členěna do osmi kapitol. V úvodní kapitole je podán výklad pojmů zvíře, zvěř a živočich, neboť to jsou základní pojmy, které jsou dále v práci užívány, a jejichž chápání má pro problematiku této práce značný význam.

Druhá kapitola se věnuje obecné úpravě náhrady škody. Záměrem této kapitoly je podat stručný obecný přehled o náhradě škody, ze kterého se škoda způsobená zvířetem vyčleňuje jako zvláštní skutková podstata náhrady škody, a ze které též vychází zvláštní úprava náhrady při poranění zvířete.

Třetí kapitola je obecným úvodem a stavebním kamenem pro kapitoly následující. Je zaměřena na přiblížená problematiky vlastnického práva ke zvířeti, ke zvěři a k rybám, neboť to má pro náhradu škody způsobené zvířetem/na zvířeti, zvěři/na zvěři a na rybách nepostradatelný význam.

Následující kapitoly čtvrtá až sedmá pojednávají o škodě způsobené zvířetem *largo sensu* a o její náhradě, je přiblížena především právní úprava v občanském zákoníku, zákoně o myslivosti a v zákone č. 155/2000 Sb. Sedmá kapitola pamatuje na škody způsobené zvěří, které nejsou hrazeny, přesto však mohou být ze strany státu určitým způsobem kompenzovány.

Osmá a poslední kapitola se věnuje náhradě škody způsobené na zvířeti (opět *largo sensu*). Obdobně jako tomu je v předchozí části této práce, i zde se kapitoly člení podle toho, zda škoda byla způsobena zvířeti či zvěří, a není opomíjeno ani ryb.

Cílem této diplomové práce je zejména podání ucelených a odborných informací, zhodnocení současné právní úpravy náhrady škody způsobené zvířetem, jakož i právní úpravy náhrady škody způsobené na zvířeti (obojí v širším pojetí) a poukázání na případné nedostatky v právní úpravě, či problémy, které mohou v praxi vznikat.

1. Základní pojmy

Právní jazyk je velmi rozmanitý. Z pohledu českého jazyka, zde nalézáme mnoho pojmů, které nesou obdobný význam, avšak v právu je nutné je náležitě odlišovat. Znalost jejich obsahu je nezbytným předpokladem pro správnou aplikaci právních norem, které takové pojmy obsahují.

Pro tuto diplomovou práci je významný zejména pojem zvíře. Kromě zvířete zná právo též termín živočich a zvěř. Jedná se o tři odlišné pojmy, jež nelze v právu zaměňovat. Vzhledem k uvedenému považuji za nezbytné je stručně přiblížit.

1.1 Živočich

S pojmem (volně žijící) živočich se setkáváme v řadě právních předpisů, např. v zákoně č. 114/1992Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „ZOPK“) - § 3 odst.1 písm. d), v zákoně č. 449/2001 Sb., o myslivosti (dále jen „zákon o myslivosti“) - § 2 písm. b), v zákoně č. 246/1992 Sb., na ochran zvířat proti týrání (dále jen „ZTýrZv“) - § 3 písm. b), zákoně č. 162/2003 Sb., o zoologických zahradách či v zákoně č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy - § 2 písm. a). Jedná se převážně o právní předpisy, které jsou zaměřeny na ochranu životního prostředí z hlediska druhové ochrany přírody.

Pojem živočich (bez dalšího) není zákony výslovně definován. Lze ovšem vycházet z vymezení jiných pojmů jako např. volně žijící živočich, živočich odchovaný v lidské péči apod., ze kterých je možné dovodit, že jde o jedince jakéhokoliv živočišného druhu, tedy zástupce živočišné říše (s výjimkou člověka).⁴

Např. ZOPK rozumí volně žijícím živočichem jedince živočišného druhu, jehož populace se udržují v přírodě samovolně, a to včetně jedince odchovaného v lidské péči vypuštěného v souladu s právními předpisy do přírody. Dále stanovuje, že živočichem se rozumí všechna vývojová stadia daného jedince. Naopak za volně žijícího živočicha ZOPK nepovažuje jedince zdivočelé populace domestikovaného druhu. Tato definice je ze všech definic v dalších právních předpisech snad nejobecnější.

---

⁴ Müllerová, H. Zvíře jako objekt právních vztahů. In dny práva 2010 – Days of Law 2010, [online]. Brno: Masarykova Univerzita, 2010. 13 s. [cit. 2019-11-10]
Dostupné z WWW: [https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Mullerova_Hana_\(4342\).pdf](https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Mullerova_Hana_(4342).pdf)

Zvláštní kategorií volně žijících živočichů jsou zvláště chránění živočichové. Těm je na základě ZOPK poskytována zvláštní druhová ochrana. Seznam a stupeň ohrožení zvláště chráněných živočichů jsou stanoveny vyhláškou Ministerstva životního prostředí (č. 395/1992 Sb.).

Pojem živočich je pojem široký, zahrnující rozmanitý okruh živočišných druhů, přičemž tento okruh je širší než samotný okruh živočichů, která spadají pod pojem zvíře.

1.2 Zvíře

Termín zvíře lze vykládat ve smyslu dvou právních úprav, a to zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání (dále jen „ZTýrZv“) a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „občanský zákoník“).

ZTýrZv představuje úpravu významnou především v rovině veřejného práva, zatímco občanský zákoník nese význam v oblasti práva soukromého. Platí, že uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného (§1 odst. 1 občanského zákoníku).

ZTýrZv rozumí zvířetem každého živého obratlovce, kromě člověka, nikoliv však plod nebo embryo, tzn., že zvířetem podle této úpravy není živočich bezobratlý. Vymezení v ZTýrZv má význam nejen pro účely tohoto zákona, ale také pro jiné veřejnoprávní předpisy. Příkladem je zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, v němž se s termínem zvíře pracuje, avšak vlastní definici neobsahuje, proto přihlížíme k ZTýrZv.

Občanský zákoník se s pojmem zvíře vypořádává následovně: *„Živé zvíře má zvláštní význam a hodnotu již jako smysly nadaný živý tvor. Živé zvíře není věcí a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze.“* Z toho dovozujeme, že zvířetem je jakýkoliv živý tvor, který je nadán smysly (má některý smyslový orgán) kromě člověka.

Postavení, které zvíře v současné době v právním řádu zastává, je výsledkem tzv. procesu dereifikace, který je odrazem etických požadavků současné doby a odpovídá trendům v zahraničních právních úpravách.⁵

Změna chápání zvířete v právu, která způsobila, že se na něj již nehledí jako na věc v právním smyslu, nýbrž jako na živého tvora, který má zvláštní význam, s sebou pozitivum ve formě vyšší ochrany zvířete, jeho pána a jejich vzájemného vztahu (emoční vazby).⁶ Ochranný význam nese již samotné pravidlo, že ustanovení o věcech je na živé zvíře možné použít obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze.

Pro účely této diplomové práce je významná skutečnost, že zvláštní význam a hodnota zvířete nemusí být dána jeho obecnou cenou, neboť to se může odrazit mj. i v úpravě náhrady při poranění zvířete dle § 2970 občanského zákoníku.⁷

Zvíře nemá, na rozdíl od člověka, ratio (rozum). Je možné se setkat s odbornými pracemi, zabývajícími se otázkou právní subjektivity zvířete, pojednávajícími o možnosti přiznat zvířeti právní osobnost. Nicméně se jedná pouze o úvahy, jež zpravidla dospívají k závěru, že právní osobnost zvířeti přiznat nelze. Jedním z hlavních důvodů je právě absence jejich rozumové složky.

V porovnání s pojetím zvířete v ZTýrZv je přístup občanského zákoníku širší, neboť nestanoví, že by zvířetem chápal pouze obratlovce. Občanský zákoník zvířetem rozumí i bezobratlé, jsou-li schopni cítit bolest nebo stres (např. hmyz).⁸ V literatuře lze spatřit spory ohledně povahy mikroorganismů, jako jsou např. bakterie nebo viry, zdali jsou zvířetem ve smyslu občanského zákoníku či nikoliv. Zatímco *Bezouška* nebo *Pašek* zastávají názor, že mikroorganismy pod pojem zvířete dle občanského zákoníku nespádají (a tedy ani případná újma způsobená těmito tvory by nespádala pod úpravu škody způsobené zvířetem), *Melzer* mikroorganismy za zvíře ve smyslu § 494 občanského zákoníku považuje.^{9,10,11}

---

⁵ Müllerová, H. Zvíře jako objekt právních vztahů. In dny práva 2010 – Days of Law 2010, [online]. Brno: Masarykova Univerzita, 2010. 13 s. [cit. 2019-11-10]
Dostupné z WWW: [https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Mullerova_Hana_\(4342\).pdf](https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Mullerova_Hana_(4342).pdf)

⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁷ Tamtéž.

⁸ Tamtéž.

⁹ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1629.

¹⁰ PAŠEK, Martin. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha. Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 2867.

Odlišnost názorů vznikla v důsledku nahlížení na mikroorganismy jako na smysly nadané tvory (o tom, že jsou živé, není pochyb). V současné době již všem existují vědecké závěry, které potvrzují existenci smyslových počínání mikroorganismů, a proto je možné na ně jako na zvíře ve smyslu občanského zákoníku nahlížet.¹² Nicméně domnívám se, že v případě vzniku škody způsobené mikroorganismy by nehradila jako škoda způsobená zvířetem ve smyslu § 2933 občanského zákoníku, nýbrž pravděpodobně spíše jako škoda způsobená náhodou.

Mrtvé zvíře je považováno za věc (škoda způsobená mrtvým zvířetem by tak byla škodou způsobenou věcí).

1.2.1 Kategorizace zvířat podle občanského zákoníku

Rozlišování zvířat do kategorií, které byly pro potřeby soukromého práva vytvořeny, má pro problematiku náhrady škody způsobené zvířetem značný význam.

V občanském zákoníku lze spatřit rozlišování zvířat na zvířata s pánem a bez pána (§ 1046 odst. 1), divoká (§ 1046 odst. 1) a domácí (§ 1048), zkrocená (§ 1047 odst. 1) a zajatá (§ 1046 odst. 2), a také chovaná (§ 1049) v zájmovém chovu a zvířata hospodářská (§ 1279). Tyto základní kategorie jsou ve vztahu k náhradě škody jimi způsobené rozvíjeny dalšími atributy pro účely možného zproštění se povinnosti k náhradě, např. tím, že domácí zvíře navíc slouží k výkonu povolání.

Pro účely náhrady škody způsobené zvířetem lze za nejvýznamnější dělení považovat rozlišování zvířat s pánem a bez pána. Zdali se jedná o zvíře s pánem či bez pána je ovlivněno existencí vlastnického práva k tomuto zvířeti. Obvykle bude zvířetem bez pána zvíře divoké, a naopak domácí zvíře zpravidla pána (vlastníka) má, i když obojí neplatí bezvýjimečně. Správná kategorizace zvířete je

---

¹¹ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 677

¹² ČERNÝ, Jiří. Překvapivý objev: Bakterie disponují „hmatovým smyslem“. *E15.cz* [online]. 28.11.2017. [cit. 01. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/magazin/prekvapivy-objev-bakterie-disponuji-hmatovym-smyslem-1340168> uvádí, že: „Bakterie sice nemají centrální či sensorický nervový systém, ale navzdory tomu fyzicky „cítí“ okolní svět. Díky tomu dokážou rozpoznat různé povrchy (sliznice, střevní stěna atd.) a reagovat na ně. Vyplývá to z výsledků výzkumu odborníků z University of Basel, kteří studovali bakterii *Caulobacter crescentus*.“

VELICHOVÁ, Dina. Bakterie mají čich. *Gate2Biotech* [online]. 08. 09. 2010. [cit. 01. 03. 2020]. Dostupné z: <http://www.gate2biotech.cz/bakterie-maji-cich/> uvádí, že: „Mezinárodní tým vědců z britské University of Newcastle zjistil, že bakterie dokáží vnímat pachy.“

předpokladem pro správnou aplikaci příslušné úpravy o náhradě škody způsobené zvířetem (*largo sensu*).

Důvodová zpráva k občanskému zákoníku uvádí, že pro potřeby soukromého práva domácími zvířaty rozumíme ta, jejichž druh žije s člověkem buď bezvýjimečně, anebo z převážné části. Jsou jimi typicky psy, kočky, koně, skot apod. Naopak divokými zvířaty jsou ta, která nenáleží k domestikovanému druhu, tj. celý druh žije zcela nebo převážně ve volné přírodě.¹³ Např. jeleni, srnky, zajáci či exotická zvířata jako opice, tygr aj. Pro divoké zvíře je charakteristický pobyt na svobodě. Nicméně svou svobodu může pozbyť, a to tím, že je zkroceno nebo zajato.

Z důvodové zprávy plyne, že zajatými zvířaty se rozumí ta, kterým se fyzickými překážkami brání v útěku, tj. která jsou trvale chována v klecích, voliérách, teráriích, uzavřených ohradách apod., a zkrocenými taková, kterým se zpravidla trvale nebrání ve volném pohybu, ale která si na svého pána natolik zvykla, že se u něho samovolně zdržují, anebo se k němu pravidelně vrací, zachovávající si návyk vracet se.

Zvířaty chovanými mohou být jak zvířata domácí, tak i divoká zajatá nebo zkrocená, mají-li vlastníka a jsou chována. Účel, pro který mohou být chována, je dvojitý. Nejčastěji je jím potěšení, druhým možným účelem je chov pro hospodářské užitky.¹⁴

1.3 Zvěř

Legální definici zvěře nalzáme v zákoně o myslivosti, který stanoví, že zvěří se (pro účely tohoto zákona) rozumí obnovitelné přírodní bohatství představované populacemi druhů volně žijících živočichů uvedených v tomto zákoně. Zákon poskytuje taxativní výčet těchto volně žijících živočichů v § 2 písm. c) a d).

Pojem zvěř je podmnožinou pojmu volně žijící živočich i pojmu zvíře.¹⁵ Ačkoliv se tyto pojmy překrývají, je nutné je užívat vždy pro účely daného právního předpisu tak, aby odpovídaly smyslu dané právní úpravy. Kupříkladu podle § 2 písm. d) zákona o myslivosti je druhem zvěře (kterou lze

---

¹³ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku

¹⁴ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku

¹⁵ PETR, B. a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 2

obhospodařovat lovem) prase divoké. To je také zároveň volně žijícím živočichem ve smyslu ZOPK, neboť je živočišným druhem, jehož populace se udržují v přírodě samovolně, a to včetně jedince odchovaného v lidské péči vypuštěného v souladu s právními předpisy do přírody. A pro účely soukromého práva je prase divoké zvířetem s možnými přívlastky divoké, zkrocené, zajaté bez pána či s pánem.

Proto je-li původcem škody zvěř (která není zajatá nebo zkrocená), hovoříme zpravidla o škodě způsobené zvěří ve smyslu zákona o myslivosti, přísně vzato o škodě způsobené zvířetem bez pána podle terminologie občanského zákoníku, příp. též o škodě způsobené zvláště chráněným volně žijícím živočichem (tj. zvěř, jejíž početní stavy nelze lovem snižovat) ve smyslu zákona o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy (dále jen „Zákon č. 115/2000 Sb.“).

2. Obecná úprava náhrady újmy

Tato kapitola je zaměřena především na výklad vybraných ustanovení části čtvrté, Relativní majetková práva, hlavy třetí, Závazky z deliktů, občanského zákoníku.

Závazky z deliktů zahrnují institut náhrady majetkové a nemajetkové újmy a zneužití a omezení soutěže, přičemž pro tuto práci má význam pouze první z těchto institutů.

Terminologie občanského zákoníku užívá spojení „povinnost k náhradě (škody)“. Předchozí právní úprava užívala jako zákonný pojem „odpovědnost za újmu/škodu“. Původní spojení „odpovídá za škodu/újmu“ lze i nadále spatřit v některých zvláštních předpisech či literatuře.¹⁶ Je ovšem nezbytné zdůraznit, že rozdíl mezi těmito pojmy je významný. Předchozí právní úprava, která užívala

---

¹⁶ Např. HRÁDEK, Jiří. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. Komentář*. Praha: Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 861. k § 2894 uvádí, že: „Byť jsou si autoři tohoto komentáře vědomi změny přístupu k pojmu odpovědnosti, budou dále ve výkladu pojmy odpovědnosti a povinnosti k náhradě škody používat.“ Navíc též odkazují na rozlišné chápání těchto pojmů zahraničními úpravami (např. německé *Haftung* oproti *Schadensersatzpflicht* nebo anglické *liability* oproti *duty to compensate*).; Obdobné též uvádí PAŠEK, Martin. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha. Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 2813. „Spojení *odpovídá za újmu/škodu* nadále používá řada zvláštních předpisů i literatura. Takto je tento pojem s ohledem na tradici používán i v tomto komentáři k § 2894 a násl. S vědomím toho, že toto označení je nesouladné s označením občanského zákoníku, neboť ten pojem odpovědnosti spojuje s řádným, tj. odpovědným plněním povinností, a řádným, tj. odpovědným výkonem práv, zatímco v souvislosti s náhradou újmy používá zásadně pojem „povinnost nahradit újmu/škodu.“

„odpovědnost za škodu/újmu“, nahlížela na odpovědnost ve smyslu civilní sankce, resp. hrozby sankcí, zatímco současná právní úprava v občanském zákoníku se užitím pojmu „povinnost k náhradě (škody)“ naopak přiklání k odpovědnosti jako odpovědnosti za řádné chování, za jednání, které je v souladu s právem.¹⁷

Z uvedeného lze dovodit, že v tomto smyslu odpovědnost již nemá sekundární povahu, není chápána jako sekundární následek porušení právní povinnosti.

Hrádek ke skutečnostem, jež plynou z výše uvedeného, uvádí: „*Pojem odpovědnosti v českém právu však takto dogmaticky chápat nelze, zvláště když např. pojmy subjektivní a objektivní odpovědnost nevyjadřují vztah k sankci, ale jsou pojmem pro povinnost k náhradě škody s ohledem a bez ohledu na zavinění, tedy jako charakter určitého závazku vzniklého mezi škůdcem a poškozeným.*“¹⁸

Absence sankční povahy povinnosti k náhradě újmy vede ke skutečnosti, že se nebude uplatňovat princip *nulla poena sine lege* (žádný trest bez zákona), a tudíž jsou ustanovení o náhradě škody zásadně způsobilá dotváření práva (analogie).¹⁹

Inspiračními zdroji současné právní úpravy náhrady škody, resp. újmy, jak plyne ze samotné důvodové zprávy k občanskému zákoníku, jsou zdejší tradice, a to i z tradice úpravy ve všeobecném zákoníku občanském, ale s poučením z novějších vývojových trendů, patrných zejména z návrhu Principů evropského deliktního práva (PETL) vypracovaných Evropskou skupinou pro deliktní právo v r. 2005, z vývoje příslušné partie německého občanského zákoníku (§ 823 a násl. BGB), z obsahu občanského zákoníku Québecu (§ 1457 a násl. CCQ) i z návrhu novely rakouského deliktního práva.

V souladu se svou povahou jsou ustanovení o náhradě škody zpravidla dispozitivní povahy. Omezení možnosti odchýlit se od dispozice příslušné právní normy představuje ustanovení § 2898 občanského zákoníku, které stanoví, že se nepřihlíží k ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje povinnost k náhradě

---

¹⁷ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 3.

¹⁸ HRÁDEK, Jiří. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. Komentář*. Praha: Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 861.

¹⁹ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 11.

újmou způsobené člověku na jeho přirozených právech, anebo způsobené úmyslně nebo z hrubé nedbalosti; nepřihlíží se ani k ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje právo slabší strany na náhradu jakékoli újmy. V těchto případech se práva na náhradu nelze ani platně vzdát.

2.1 Závazek

Povinnost k náhradě škody, resp. újmy vzniká jako závazek (z porušení právní povinnosti). Tato povinnost a tomu odpovídající právo na náhradu tvoří obsah závazkového právního vztahu mezi příslušnými subjekty. Těmito subjekty jsou na jedné straně poškozený (osoba oprávněná k náhradě újmy) a na druhé straně škůdce (osoba povinná k náhradě újmy).

Z ustanovení § 2894 občanského zákoníku plyne, že v závazkovém právním vztahu poškozený získává postavení věřitele, škůdce postavení dlužníka, a tomu též odpovídá skutečnost, že poškozený jako věřitel nabývá právo na náhradu újmy (určité plnění) jako na pohledávku a dlužník má povinnost újmu poškozenému nahradit (povinnost určité plnění splnit a tím dluh uspokojit).

2.2 Předpoklady ke vzniku povinnosti k náhradě škody

Pro vznik povinnosti k náhradě škody, je nezbytně nutné, aby byly splněny následující předpoklady:

- 1) dojde k protiprávnímu jednání (porušení právní povinnosti, protiprávní čin) nebo vznikne zákonem kvalifikovaná událost vyvolávající škodu (škodní událost), resp. protiprávní stav,
- 2) vznikne škoda (újma),
- 3) mezi protiprávním jednáním či protiprávním stavem a vzniklou škodou existuje příčinná souvislost (tzv. kauzální nexus),
- 4) v případech subjektivní odpovědnosti je předpokladem i zavinění škůdce ve formě úmyslu nebo nedbalosti.²⁰

V případě absence, byť i jedné z výše uvedených skutečností nelze hovořit o povinnosti k náhradě škody.

Obecné předpoklady vzniku povinnosti hradit škodu mají platit i pro vznik povinnosti odčinit nemajetkovou újmu.²¹

---

²⁰ KINDL, M., ROZEHNAL, A. a kol. *Občanský zákoník. Praktický komentář*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2019, s. 761

²¹ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku

2.2.1 Protiprávní jednání a protiprávní stav

Protiprávní jednání

Lidské jednání může být určitým pohybem, pasivitou, fyzickým projevem, činností i nečinností, přičemž právně relevantní jsou jeho dvě základní formy, a to konání a opomenutí.²² Protiprávnost přistupuje, spočívá-li takové konání nebo opomenutí v porušení či nesplnění právní povinnosti.²³

Protiprávní jednání (resp. protiprávní čin) je označováno také jako tzv. delikt. Pojem deliktu nebyl v historii vždy vykládán totožně, ale snad vždy byl spojen s odpovědností za škodu, resp. povinností k její náhradě.²⁴ Svůj původ má již v římském právu, to rozlišovalo v zásadě dva druhy protiprávních činů, a to *crimina* jako činy ohrožující zájmy celé společnosti a spadající do oblasti veřejného práva a *delicta*, kterými byly vědomé a zaviněné zásahy do cizí zájmové sféry soukromých osob a která naopak tvořila součást práva soukromého, přesněji majetkového.²⁵

Tvůrci textu hlavy třetí (části čtvrté) občanského zákoníku patrně vycházeli z pojetí, že jakékoliv porušení soukromoprávní povinnosti je deliktem, a to bez rozdílu, zda jde o porušení povinnosti vyplývající ze smlouvy či ze zákona. Avšak důsledkem takového pojetí by bylo zavedení tzv. jednotného civilního deliktu, což vzhledem k tomu, že tento přístup je již překonán (na rozdíl od předchozí právní úpravy, kdy náhrada škody vycházela z generální klauzule obsažené v § 420 dřívějšího občanského zákoník) a je rozlišováno mezi smluvní a delikttní (mimosmluvní) odpovědností, resp. povinností k náhradě škody, vede

---

²² TICHÝ, L., HRÁDEK, J. *Delikttní právo*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 82

²³ Protiprávní čin, který spočívá v porušení povinnosti něco nekonat (tzn. porušení povinnosti konáním), se označuje jako komisivní delikt. Protiprávní čin, který spočívá v porušení povinnosti konat něco, k čemu je osoba povinna (tzn. porušení povinností opomenutím), se označuje jako omisivní delikt. Základním ustanovením, ve kterém úpravu omisivního deliktu nalézáme, je § 2901 občanského zákoníku: „Vyzadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, má povinnost zakročit na ochranu jiného každý, kdo vytvořil nebezpečnou situaci nebo kdo nad ní má kontrolu, anebo odůvodňuje-li to povaha poměru mezi osobami. Stejnou povinnost má ten, kdo může podle svých možností a schopností snadno odvrátit újmu, o níž ví nebo musí vědět, že hrozící závažností zjevně převyšuje, co je třeba k zákroku vynaložit.“

²⁴ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 4.

²⁵ KINCL, J., URFUS, V., SKŘEJPEK, M., *Římské právo*, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 1995, s. 261

k závěru, že užití pojmu delikt v této úpravě je nutné označit za terminologicky nesprávné.²⁶

Jednáním ve smyslu podmínky pro vznik povinnosti k náhradě škody není, jedná-li člověk z donucení, tedy v nesvobodné vůli.²⁷

Protiprávní stav

Předpokladem pro vznik povinnosti k náhradě škody může být též zákonem kvalifikovaná událost vyvolávající škodu. Terminologicky je možné hovořit o protiprávní události, protiprávním stavu či škodní události. Jedná se o právní skutečnost vznikající nezávisle na lidské vůli, jejímž následkem je rozpor s objektivním právem (vznik škody).²⁸

2.2.2 Újma

Občanský zákoník vychází na rozdíl od předchozí právní úpravy, z pojmu újma. Obecně je za újmu považována jakákoliv ztráta, kterou osoba ve své sféře utrpí, přičemž taková újma musí být právně relevantní.²⁹ Zahrnuje jak újmu majetkovou, tj. škodu, tak újmu nemajetkovou.

*Za újmu ve smyslu soukromého práva považujeme jen takovou ztrátu, kterou osoba utrpí na právem chráněném statku.*³⁰ Co se rozumí tímto chráněným statkem, zákon výslovně nedefinuje. Je možné chráněné statky odvodit ze skutkových podstat a z obecných principů, na kterých je občanský zákoník založen, např. z ustanovení o prevenci, pojmu dobrých mravů atp.³¹

Dřívější občanský zákoník pracoval výhradně s pojmem škoda, který byl právní teorií i soudní praxí chápán jako škoda (újma) majetková. Spolu s touto škodou se odškodňovaly i některé nemajetkové újmy způsobené zásahem do osobněprávních vztahů poškozeného (vytrpění bolesti, ztížení společenského uplatnění záležející v omezení schopnosti vykonávat běžné životní úkony a zúžení

---

²⁶ HRÁDEK, Jiří. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. Komentář*. Praha: Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 861.

²⁷ Tamtéž.

²⁸ KINDL, M., ROZEHNAL, A. a kol. *Občanský zákoník. Praktický komentář*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2019, s. 762

²⁹ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1497.

³⁰ Tamtéž.

³¹ HRÁDEK, Jiří. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. Komentář*. Praha: Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 862.

možnosti uspokojovat životní a společenské potřeby a plnit společenské úkoly).³² Nicméně i tyto nemajetkové újmy byly podle dřívějšího občanského zákoníku označovány za škodu, a to škodu na zdraví.³³

Občanský zákoník definuje škodu tak, že jí se rozumí újma na jmění. Jmění osoby tvoří souhrn jejího majetku (tj. souhrn všeho co osobě patří; aktiv) a jejích dluhů (pasiv).³⁴

Definice škody v občanském zákoníku nevyklučuje možnost autonomního výkladu tohoto pojmu zvláštními předpisy. Např. podle zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, je nahrazována škoda způsobená vybraným živočichem kromě jiného (§ 4 písm. b) až i)) i na životě nebo na zdraví fyzické osoby (§ 4 písm. a)); pojem škody je zde tedy užíván v širokém významu.

*Škoda je vždy objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem, tj. penězi, a je napravitelná poskytnutím majetkového plnění.*³⁵

Účelem náhrady škody je, aby došlo k vyrovnání rozdílu mezi stavem, který zde je v důsledku existence skutečnosti vyvolávající škodu, a stavem, který by zde byl, pokud by k této skutečnosti nedošlo.³⁶ Hlavní funkcí je tedy kompenzace.

Občanský zákoník stanoví, že škoda se nahrazuje uvedením do předešlého stavu. Není-li to dobře možné, anebo žádá-li to poškozený, hradí se škoda v penězích. Touto formulací vyjadřuje zákon pravidlo upřednostnění naturální restituce před peněžitou náhradou, a tedy subsidiární povahu peněžitého plnění.

Dále občanský zákoník uvádí, že se hradí skutečná škoda a ušlý zisk, tj. to co poškozenému ušlo, a že záleží-li skutečná škoda ve vzniku dluhu, má poškozený právo, aby ho škůdce dluhu zprostil nebo mu poskytl náhradu.

Skutečnou škodou se rozumí újma spočívající ve zmenšení aktiv poškozeného a v případě, že je představována dluhem, také zvýšení pasiv

---

³² Judikát Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 18. 11. 1970, sp. zn. Cpj 87/70 [R 55/1971 civ.]

³³ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TĚGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 27.

³⁴ § 495 občanského zákoníku

³⁵ Judikát Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 18. 11. 1970, sp. zn. Cpj 87/70 [R 55/1971 civ.]

³⁶ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1498.

poškozeného.³⁷ Naproti tomu ušlým ziskem rozumíme majetkové hodnoty, které poškozený v důsledku škodné události, nerozmnoží, ač se to dalo očekávat s ohledem na běžný pravidelný běh věcí.³⁸

Skutečná škoda a ušlý zisk jsou formy škody v zásadě rovnocenné a existence jedné z nich není podmínkou vzniku a uplatnění druhé formy, tzn. podmínkou vzniku povinnost hradit škodu ve formě ušlého zisku, není vznik skutečné škody.³⁹

2.2.2.1 Nemajetková újma

Lze se setkat také s označením ideální újma či imateriální újma. Jedná se o újmu, která přímo nezasahuje do majetku, ale ani dluhů (tedy obecně do jmění) poškozeného. Není měřitelná v penězích.

Nemajetková újma představuje zásah do osobnostních práv a osobních zájmů poškozeného. Nejčastěji se bude jednat o újmu na přirozených právech člověka, jako např. újma na právu na život, zdraví, svobodu, soukromí apod. Zákon hovoří o újmě, kterou dotčený subjekt důvodně pociťuje za osobní neštěstí. Nejedná se tedy o jakoukoliv újmu, která by vycházela z čistě subjektivního vnímání nemajetkové újmy dotčeným subjektem, nýbrž pouze o újmu důvodně pociťovanou jako osobní neštěstí. Požadavek důvodnosti má význam pro dodržování zásady právní jistoty.

Na rozdíl od škody, nemajetková újma se odčínuje přiměřeným zadostiučiněním (satisfakcí). Přestože není měřitelná v penězích, zadostiučinění může být poskytnuto v penězích, a to tehdy, nezajistí-li jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy. Zadostiučinění musí být vždy přiměřené. Může mít různou formu zpravidla v závislosti na druhu nemajetkové újmy, např. bolestné při újmě na (právu na) zdraví nebo cena zvláštní obliby při škodolibém poškození věci zvláštní obliby. Jak plyne z důvodové zprávy, o ceně zvláštní obliby je pak možné hovořit kromě jiného i u zvířat.

Občanský zákoník vychází z koncepce, že se zásadně hradí majetková újma (škoda), zatímco povinnost k odčinění nemajetkové újmy vzniká pouze

---

³⁷ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1689 – 1690.

³⁸ VOJTEK, Petr. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. Komentář*. Praha: Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1088.

³⁹ PAŠEK, Martin. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha. Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 2894.

tehdy, bylo-li to mezi stranami výslovně ujednáno anebo stanoví-li tak zvláštní zákon.

Důvodová zpráva uvádí, že obecné předpoklady vzniku povinnosti hradit škodu však mají platit i pro vznik povinnosti odčinit nemajetkovou újmu. Proto také většina ustanovení o náhradě majetkové a nemajetkové újmy (část čtvrtá, hlava třetí, díl 1) setrvává na pojmu „škoda“ s tím, že totéž platí i pro nemajetkovou újmu, plyne-li z právního řádu povinnost odčinit ji.⁴⁰ Tato skutečnost má význam mimo jiné též pro problematiku škody způsobené zvířetem, neboť ačkoliv občanský zákoník užívá terminologicky pojem škody (způsobené zvířetem), z uvedeného plyne, že se ustanovení o nemajetkové újmě je též aplikovatelné.

2.2.3 Příčinná souvislost

Existence protiprávního jednání či protiprávního stavu a škody, resp. újmy, samo o sobě nepostačuje ke vzniku povinnosti nahradit škodu. Třetím velmi významným a nepostradatelným předpokladem je existence tzv. kauzálního nexu, tj. příčinné souvislosti (vztah příčiny a následku) mezi konkrétním protiprávním jednáním, popř. protiprávním stavem a škodou. Kauzalita při vzniku povinnosti k náhradě škody musí pramenit z příslušné normy.⁴¹

Příčinná souvislost je dána, vznikla-li újma následkem zaviněného porušení právní povinnosti škůdcem, a tedy tehdy, pokud by újma bez této příčiny nenastala (jde o *conditio sine qua non*).⁴²

*Otázka existence či neexistence příčinné souvislosti je otázkou skutkovou, neboť se zjišťuje, zda protiprávní úkon a vzniklá škoda na straně poškozeného jsou ve vzájemném poměru příčiny a následku, avšak právním posouzení příčinné souvislosti je stanovení, mezi jakými skutkovými okolnostmi má být její existence zjišťována.*⁴³

Bez ohledu na to, zda je dána odpovědnost subjektivní nebo objektivní, příčinná souvislost bude zkoumána vždy primárně, zatímco existence zavinění (je-li vyžadováno), až sekundárně.

---

⁴⁰ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku

⁴¹ KINDL, M., ROZEHNAL, A. a kol. *Občanský zákoník. Praktický komentář*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2019, s. 763

⁴² PAŠEK, Martin. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha. Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 2833.

⁴³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 02. 2015, sp. zn. 25 Cdo 1471/2014

2.2.4 Zavinění

Zavinění vyjadřuje vnitřní psychický vztah škůdce k výsledku svého protiprávního jednání a vzniklé újmě jako jeho následku.⁴⁴ Spočívá v určité vadě vůle.⁴⁵

S otázkou zavinění pracuje zejména trestní právo, pro které je tento institut též velmi významný, neboť je obligatorním znakem subjektivní stránky v rámci znaků skutkové podstaty trestného činu.

Zavinění je charakterizováno dvěma základními složkami, a to složkou volní, představující zejména chtění škůdce újmu způsobit, a složkou vědní (rozumovou, intelektuální), jež představuje škůdcovo vědění, že svým jednáním způsobí nebo může způsobit újmu. Přítomnost těchto složek má vliv na rozlišování dvou základních forem zavinění, úmyslu a nedbalosti.

Legální definici úmyslu a nedbalosti v občanském zákoníku nenalzááme, ačkoliv těchto pojmů užívá. Přihlížíme proto při jejich výkladu k právu trestnímu a úpravě, jež poskytuje zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

2.2.4.1 Úmysl

Úmysl se rozlišuje na přímý (*dolus directus*) a nepřímý (*dolus eventualis*). Úmysl přímý je dán tehdy, jestliže škůdce věděl, že svým jednáním může újmu způsobit, a také ji způsobit chtěl. Pokud škůdce věděl, že svým jednáním může způsobit újmu, a pro případ, že se tak stane, s tím byl srozuměn, je dán úmysl nepřímý.⁴⁶

2.2.4.2 Nedbalost

Nedbalost se dělí na vědomou a nevědomou, případně lze hovořit o nedbalosti hrubé (*culpa lata*) či lehké (*culpa levis*). Vědomá nedbalost spočívá ve vědění škůdce, že svým jednáním mohl způsobit újmu, avšak bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že ji nezpůsobí. Zatímco nevědomá nedbalost je taková, kdy škůdce sice nevěděl, že svým jednáním může škodu způsobit, avšak vzhledem k okolnostem a ke svým poměrům to věděl, měl a mohl.⁴⁷

---

⁴⁴ PAŠEK, Martin. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 2816.

⁴⁵ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1500.

⁴⁶ § 15 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku

⁴⁷ § 16 a § 17 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku

Je-li škoda způsobena v důsledku porušení zákonné povinnosti, uplatní se podle občanského zákoníku domněnka nedbalosti, tedy má se za to, že škůdce zavinil škodu z nedbalosti. Tato domněnka má význam pro určení pravidla důkazního břemene, a v podstatě znamená, že je na škůdci, aby prokázal, že škodu nezavinil a tím vyloučil svou povinnost k náhradě škody. Označujeme též jako presumpci (nedbalostního) zavinění.

Zda je zavinění předpokladem pro vznik povinnosti k náhradě škody vede k rozlišování dvou základních forem odpovědnosti, a to odpovědnosti subjektivní a odpovědnosti objektivní. Ačkoliv by se tato označení zdála býti terminologicky nesprávná, vzhledem k již uvedené skutečnosti o změně náhledu občanského práva na odpovědnost (nově jako na odpovědnost za řádné chování, nikoliv jako civilní sankci), nelze než opět odkázat na výše uvedený názor Hrádka (kapitola č. 2 „Obecná úprava náhrady újmy“), z něhož plyne, že se jedná o pojmy, kterých se změna chápání odpovědnosti současnou právní úpravou nedotkne. Jedná se o tradičně užívané pojmy, jejichž obsah zůstává stejný, a kterých se i nadále užívá.

2.2.4.3 Povinnost k náhradě újmy spočívající na zavinění (subjektivní odpovědnost)

Zavinění je tradičním prvkem právní úpravy náhrady újmy, která vychází z toho, že povinnost hradit újmu má zásadně ten, kdo ji způsobil vlastním zaviněným protiprávním činem.⁴⁸ A *contrario* ten, kdo újmu nezavinil, není povinen ji hradit, nestanoví-li zákon jinak.

Požadavek zavinění samozřejmě přistupuje k již zmiňovaným podmínkám pro vznik povinnosti k náhradě újmy (protiprávní jednání, újma a příčinná souvislost mezi nimi).

Občanský zákoník stanovuje vyvratitelnou právní domněnku, že způsobí-li škůdce poškozenému škodu porušením zákonné povinnosti, má se za to, že škodu zavinil z nedbalosti, tzn. nedbalostní zavinění je presumováno.

Povinnost k náhradě újmy spočívající na zavinění (subjektivní odpovědnost) nevznikne, vyviní-li se povinný subjekt (tzv. exkulpuje).

---

⁴⁸ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1500.

2.2.4.4 Povinnost k náhradě újmy bez ohledu na zavinění (objektivní odpovědnost)

Bývá často označována také jako odpovědnost za výsledek nebo odpovědnost za riziko.

*Vychází z myšlenky, že osoba, která má prospěch z výkonu určité rizikové činnosti, má nést i riziko vzniku újmy vyplývající z její nebezpečnosti.*⁴⁹ Srov. římskoprávní zásada „*cui est commudum, eis est periculum*“.

V případě povinnosti k náhradě újmy bez ohledu na zavinění postačí, že nastala zákonem kvalifikovaná událost vyvolávající újmu, poškozenému vznikla újma a mezi touto událostí a vzniklou újmu je příčinná souvislost.

Povinný subjekt nemá možnost se exkulpat, jako tomu je v případě subjektivní odpovědnosti. Má ovšem možnost se odpovědnosti zprostit (tzv. liberovat), umožňuje-li to zákon.⁵⁰ Podle toho, zda zákon liberaci připouští, rozlišuje se objektivní odpovědnost absolutní a objektivní odpovědnost prostá.

Absolutní objektivní odpovědnost je dána tehdy, není-li liberace vůbec možná. V opačném případě, tedy pokud je liberace připuštěna, hovoříme o objektivní odpovědnosti prosté.

Typickým příkladem povinnosti k náhradě škody bez ohledu na zavinění je povinnost k náhradě škody způsobené porušením smlouvy, škody způsobené zdrojem zvýšeného nebezpečí anebo také škoda způsobená zvířetem.

Zatímco obecná úprava, zejména obecná odpovědnostní klauzule delikt ní odpovědnosti (§ 2910), tedy pro porušení zákona, se týká subjektivní odpovědnosti, je objektivní odpovědnost uzákoněna jako určitá výjimka či její doplněk, pro který platí enumerativní princip (§ 2895) a zákonodárce ji upravuje především ve speciálních zákonech mimo občanské zákoník.⁵¹

---

⁴⁹ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1501.

⁵⁰ Liberace je založena na existenci důvodů, které jsou objektivní povahy, čímž se zásadně liší od exkulpace (prokázání absence zavinění).

⁵¹ TICHÝ, L., HRÁDEK, J. *Delikt ní právo*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s.

2.3 Subjekt povinný k náhradě

Subjektem povinným k náhradě škody může být fyzická i právnická osoba. Vznik povinnosti k náhradě spočívající na zavinění je podmíněn deliktní způsobilostí fyzické osoby. Deliktní způsobilost se odvíjí od svéprávnosti.⁵² Plnou deliktní způsobilost, a tedy i povinnost k náhradě škody, pak může nést pouze ten, kdo je plně svéprávný. Tuto povinnost ovšem může nést i nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti nebo ten, kdo je stížen duševní poruchou (nepříčetná osoba), a to tehdy pokud byl způsobilý ovládnout své jednání a posoudit jeho následky v okamžiku vzniku škody.

Právnické osoby (vč. obcí, krajů a států) mají deliktní způsobilost vždy, již od svého založení.⁵³

Subjektem povinným k náhradě škody bez ohledu na zavinění je osoba, která udržuje příslušný pramen nebezpečí.⁵⁴

2.3.1 Pluralita povinných subjektů

Škoda způsobená několika osobami se přičítá všem těmto osobám (škůdcům). Ti jsou zavázáni k náhradě vzniklé škody společně a nerozdílně (tj. solidárně). Tzn., že poškozený může požadovat veškerou náhradu škody po každém z povinných subjektů.

2.4 Prevence

Zásada prevence, resp. obecné prevenční povinnosti, má pro úpravu náhrady újmy značný význam. Jedná se o zvláštní povinnost předcházet vzniku újmy, resp. povinnost k takovému jednání, které nepůsobí škodu, a pokud již

---

⁵² § 15 odst. 2 občanského zákoníku: „Svéprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).“

§ 30 odst. 1 občanského zákoníku: „Plně svéprávným se člověk stává zletilostí. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku věku.“

§ 30 odst. 2 občanského zákoníku: „Před nabytím zletilosti se plně svéprávnosti nabývá přiznáním svéprávnosti, nebo uzavřením manželství. Svěprávnost nabytá uzavřením manželství se neztrácí ani zánikem manželství, ani prohlášením manželství za neplatné“

§ 31 občanského zákoníku: „Má se za to, že každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku“

⁵³ KINDL, M., ROZEHNAL, A. a kol. *Občanský zákoník. Praktický komentář*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2019, s. 765

⁵⁴ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TĚGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 50.

taková hrozí nebo existuje, pak k jednání, které škodu nezvětšuje.⁵⁵ Vychází ze zásady *neminem ledere*, tj. nikomu neškodit.

Již dřívější občanský zákoník obecnou prevenční povinnost zakotvoval (§ 415) a její porušení vedlo ke vzniku povinnosti k náhradě škody. Dnes tuto zásadu nalézáme v § 2900 občanského zákoníku, který stanovuje, že vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného.

Porušení obecné prevenční povinnosti je protiprávním činem. Představuje tedy jeden z předpokladů vzniku povinnosti k náhradě újmy.

K prevenci je povinen každý, tedy všechny subjekty občanskoprávních vztahů, které jsou nadány právní osobností, tj. každý fyzická osoba i právnická osoba včetně státu, pokud vystupuje v soukromoprávním vztahu.⁵⁶

Prevenční povinnost se ukládá jen při konání, tj. aktivním jednání subjektu. *A contrario* o prevenční povinnosti nelze hovořit v případě opomenutí (nekonání), ačkoliv je též považováno za formu jednání.

Prevenční povinnost subjekt nabývá v okamžiku, kdy to vyžadují okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života. Příslušný subjekt je povinen počínat si tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo vlastnictví jiného. Jedná se o výslovně zákonem uvedený taxativní výčet statků, na které se obecná prevenční povinnost vztahuje.

Literatura vedle obecné prevenční povinnosti hovoří také o prevenční povinnosti konkrétní. Za konkrétní prevenční povinnost označuje zejména povinnost zakročit proti hrozící škodě nebo povinnost oznamovací.⁵⁷ Nesplněním těchto povinností spáchá osoba omisivní delikt.

Prevenční povinnost má subsidiární povahu a neuplatní se tedy pokud dojde k porušení konkrétní právní povinnosti.

---

⁵⁵ HRÁDEK, Jiří. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. Komentář*. Praha: Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 890.

⁵⁶ PAŠEK, Martin. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 2822.

⁵⁷ HRÁDEK, Jiří. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. Komentář*. Praha: Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 891.

2.5 Zvláštní skutkové podstaty náhrady škody

Skutkové podstaty náhrady škody můžeme dělit na tzv. základní a zvláštní. Za základní skutkové podstaty náhrady škody považujeme:

- náhradu škody za porušení zákona,
- náhradu škody za porušení dobrých mravů,
- náhradu škody za porušení smluvní povinnosti.

Na tzv. zvláštní skutkové podstaty náhrady škody je zaměřena právní úprava zvláštních případů vzniku povinnosti k náhradě škody, kterou nalzáme v § 2920 a násl. občanského zákoníku. Tyto podstaty náhrady škody představují případy, které jsou oproti obecným případům specifické tím, že buď výslovně stanovují kým/čím je škoda způsobena (např. škoda způsobená zvířetem, škoda způsobená věcí) anebo konkrétní předmět, na kterém je škoda způsobena (např. škoda na nemovité věci).⁵⁸

Do zvláštních skutkových podstat náhrady škody řadíme:

- škoda způsobená tím, kdo nemůže posoudit následky svého jednání,
- škoda způsobená osobou s nebezpečnými vlastnostmi,
- škoda z provozní činnosti,
- škoda způsobená provozem zvlášť nebezpečným,
- škoda na nemovité věci,
- škoda z provozu dopravních prostředků,
- **škoda způsobená zvířetem,**
- škoda způsobená věcí,
- škoda způsobenou vadou výrobku,
- škoda na převzaté věci,
- škoda na odložené věci,
- škoda na vnesené věci a
- škoda způsobená informací nebo radou

Dřívější občanský zákoník označoval tyto případy za případy zvláštní odpovědnosti (povinnosti k náhradě škody) a okruh skutkových podstat, které do nich zařazoval, byl oproti dnešní právní úpravě užší. Neznal škodu způsobenou

---

⁵⁸ LUDMA, Lubor. Základní skutkové podstaty náhrady škody v občanském zákoníku. In: *luborludma.cz* [online]. 16. 04. 2018 [cit. 01. 03. 2020]. Dostupné z: <http://www.luborludma.cz/zakladni-skutkove-podstaty-nahrady-skody-v-obcanskem-zakoniku/>

osobou s nebezpečnými vlastnostmi, škodu způsobenou informací nebo radou, škodu na nemovité věci a škodu způsobenou zvířetem.

Občanský zákoník ovšem není jediným právním předpisem, v němž skutkové podstaty náhrady škody nalézáme. Další samostatné skutkové podstaty obsahují např. zákon č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže a o změně zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů a další.

3. Úprava náhrady škody způsobené zvířetem

Škodu způsobenou zvířetem je možné chápat *largo sensu* jako jakoukoliv škodu způsobenou jakýmkoliv zvířetem anebo *stricto sensu* jako škodu způsobenou zvířetem ve smyslu občanského zákoníku. Vedle této právní úpravy ovšem právní řád zná také náhradu škody způsobené zvěří podle zákona o myslivosti a případně náhradu škody způsobené zvláště chráněným vybraným živočichem podle zákona č. 115/2000 Sb.

Pro určení podle kterého právního předpisu bude škoda hrazena, má rozhodující vliv především otázka existence vlastnického práva ke zvířeti.

Z dikce občanského zákoníku vyplývá, že povinnost k náhradě škody způsobené zvířetem předpokládá existenci vlastnického práva ke zvířeti. V opačném případě je škoda hrazena zejména podle zákona o myslivosti či zákona č. 115/2000 Sb., případně není hrazena vůbec.

Vzhledem k uvedenému následuje stručný výklad o problematice vlastnického práva ve vztahu ke zvířeti, ke zvěři a k rybám.

3.1 Vlastnické právo ke zvířeti

Vlastnické právo je jedním ze základních lidských práv. Je chráněno především ústavním zákonem č. 2/1993 Sb., Listinou základních práv a svobod, která v čl. 11 prohlašuje kromě jiného, že každý má právo vlastnit majetek.

Občanský zákoník upravuje vlastnictví a vlastnické právo v části třetí, Absolutní majetková práva, hlavě druhé, Věcná práva, díl 3., Vlastnictví, § 1011 - § 1114.

3.1.1 Předmět vlastnického práva

Předmětem vlastnického práva, jak stanoví § 1011 občanského zákoníku, je vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné.

Ač živé zvíře podle současné právní úpravy není věcí, platí, že se na zvíře mohou použít ustanovení o věcech obdobně v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze, přičemž nabývání vlastnického práva povaze zvířete zpravidla neodporuje, může tedy být předmětem vlastnického práva.

Předmět vlastnického práva se označuje jako vlastnictví této osoby⁵⁹.

3.1.2 Obsah vlastnického práva

Občanský zákoník obsah vlastnického práva definuje, tak že vlastník má právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat a jiné osoby z toho vyloučit. Vlastníku se zakazuje nad míru přiměřenou poměrům závažně rušit práva jiných osob, jakož i vykonávat takové činy, jejichž hlavním účelem je jiné osoby obtěžovat nebo poškodit.

U zvířete nelze opomenout, že je plodonosné a za obsah vlastnického práva se tedy považuje též oprávnění vlastníka nabývat plody, které zvíře vydává (např. mlád'ata, mléko, vlna apod.).

Oprávnění vlastníka nakládat se zvířetem může mít i jisté meze. Ty jsou představované zákonem a subjektivními právy jiných osob. Jednou z těchto mezí je již zmiňované pravidlo, že ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze.

Nakládáním se zvířetem lze rozumět např. možnost trvale pozbytí vlastnictví ke zvířeti, ale také možnost dočasně se vzdát oprávnění se ním disponovat zřízením zástavního práva ke zvířeti. První uvedený příklad (trvalé pozbytí vlastnictví) povaze zvířete nepochybně neodporuje. U druhého uvedeného příkladu (dočasné vzdání se práva se zvířetem disponovat zřízením zástavního práva ke zvířeti) ovšem vyvstává otázka, zdali i tento způsob nakládání se je stále v souladu s povahou zvířete. V důvodové zprávě k občanskému zákoníku je k této problematice uváděn příklad psa lpícího na svém pánovi, který by měl být použit jako zástava. Je uvedeno, že tento způsob nakládání se zvířetem (psem) není

---

⁵⁹ Z důvodové zprávy k občanskému zákoníku vyplývá, že pojem "vlastnické právo" a pojem "vlastnictví" nelze zaměňovat, neboť termínem "vlastnické právo" se označuje subjektivní právo vlastníka k předmětu tohoto práva, kdežto tento předmět se označuje "vlastnictví".

přípustný, neboť je v rozporu s jeho povahou. Argumentováno je tím, že zástavní věřitel představuje pro psa osobu cizí, a tudíž došlo-li by ke zřízení zástavního práva k němu, byl by pes vystaven stresu. Tento způsob nakládání se zvířetem je tedy jedním z těch, které za obsah vlastnického práva ke zvířeti v některých případech nebude možné považovat. Uvedené ovšem nelze zobecňovat, neboť každé zvíře je chováno za jiných podmínek a za jiným účelem. Vždy je proto nutné zabývat se konkrétním případem. To je možné také podpořit argumentem, že ačkoliv je zástavní právo pouze dočasné vzdání se práva se zvířetem disponovat, z pohledu zvířete (psa) je otázka dočasnosti nebo trvalosti jeho pobytu u zástavního věřitele irelevantní, neboť to nedokáže vnímat čas tak jako člověk. Zvíře proto může takové jednání vnímat jako opuštění (přestože absentuje úmysl vlastníka se zvířetem (trvale) zbavit či jej vyhnat), přičemž to mu nepochybně může působit psychické utrpení. Takové jednání by tedy bylo v rozporu se ZTýrZv, jehož účelem je chránit zvířata, jež jsou živými tvory schopnými pociťovat bolest a utrpení, před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcením bez důvodu, pokud byly způsobeny, byť i z nedbalosti, člověkem. Občanský zákoník sice řeší pouze otázku obsahu vlastnického práva ke zvířeti a je-li obsahem právní úkon, který je zároveň např. týráním zvířete ve smyslu ZTýrZv, úprava občanského zákoníku na tom nic nemění. Nicméně to nevylučuje možnost dovozovat rozpor takového právního úkonu s povahou zvířete jako smysly nadaného živého tvora, pro který není možné jej učinit.⁶⁰

3.1.3 Omezení vlastnického práva

Občanský zákoník stanovuje, že vlastník se zdrží všeho, co působí, že tzv. imise (kouř, prach, pach) vnikají na pozemek jiného vlastníka (souseda) v míře nepřiměřené místním poměrům a podstatně omezují obvyklé užívání pozemku; to platí i o vnikání zvířat.

Dále platí, že ocitne-li se na pozemku cizí chované zvíře nebo roj včel, vydá ji vlastník pozemku bez zbytečného odkladu jejich vlastníku, popřípadě tomu, kdo je měl u sebe; jinak mu umožní vstoupit na svůj pozemek za účelem stíhání svého chovaného zvířete nebo roje včel.

Nejen, že vniknutí zvířete na pozemek jiného vlastníka samo o sobě představuje zásah do jeho práv, ale nese s sebou také riziko vzniku škody tímto

---

⁶⁰ Uvedené je míněno pro případ ruční zástavy, kdy detence nad zvířetem přechází na věřitele.

zvířetem na daném pozemku. Pro tyto případy zákon stanoví, že způsobí-li zvíře, roj včel nebo výkon práva vstupu na pozemek či stíhání zvířete na pozemku škodu, má vlastník pozemku právo na její náhradu. Nejedná se sice o samostatnou skutkovou podstatu, stále je třeba vycházet z § 2933 a násl. občanského zákoníku, nicméně považují dané ustanovení za praktické.

Právní úprava tak stanoví omezení a zároveň poskytuje ochranu zájmů obou vlastníků, jak vlastníka pozemku, tak i zvířete, které by na tento pozemek mohlo vniknout/vniklo.

Srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 03. 2011, sp. zn. 22 Cdo 1222/2009, které uvádí, že: „... nikdo nesmí nechat chovaná zvířata vnikat na sousední pozemek a skutečnost, že žalobkyně odstranila plot z hranice mezi pozemky, nezabývá žalovanou, coby chovatelku psů povinnosti učinit taková opatření, aby psi na pozemek žalobkyně nepronikaly.“

3.1.4 Nabytí vlastnického práva ke zvířeti

Vlastnické právo vzniká na základě právní skutečnosti, tj. právní normou předvídaných okolností.

Nabytí vlastnické právo je možné dvěma základními způsoby, a to originárně (původně) anebo derivativně (odvozeně). Rozdíl mezi těmito dvěma způsoby spočívá v tom, zda vlastnické právo vzniká tak, že se odvozuje od přechozího vlastníka či nikoliv.

Občanský zákoník uvádí možné způsoby nabytí vlastnického práva tak, že jimi mohou být přivlastnění, nález, přirozený přírůstek, umělý přírůstek, smíšený přírůstek, vydržení, převod vlastnického práva, nabytí vlastnického práva od neoprávněného a nabytí vlastnického práva rozhodnutím orgánu veřejné moci.

Obecně lze usoudit, že vlastnické právo ke zvířeti by mohlo být nabyto jakýmkoliv způsobem uvedeným v občanském zákoníku, který neodporuje povaze zvířete jako živého tvora a zároveň případně odpovídá specifickým požadavkům jiných předpisů. Nejobvyklejšími způsoby originárního nabývání zvířete jsou přivlastnění, nález, případně přírůstek. V případě derivativního nabývání vlastnického práva ke zvířeti jde nejčastěji o převod vlastnického práva kupní smlouvou.

Jediný způsob nabytí vlastnického práva ke zvířeti, který je možné předem vyloučit, je umělý přírůstek zpracováním. Pokud by bylo zvíře jakkoliv zpracováno, nebude na něj již nahlíženo jako na zvíře, nýbrž jako na věc.

3.1.4.1 Přivlastnění zvířete

Přivlastnění je tradičním institutem římského práva, nazývané jako tzv. okupace (*occupatio*).⁶¹ V římském právu okupace představovala původní způsob nabytí vlastnictví k věci bez pána (*res nullius*).⁶² Předpokladem je ujmoutí se věci (zmocnění) s úmyslem mít věc za vlastní; tj. vzetí do držby vlastnického práva, a tedy vyžaduje se získání věci do své moci (*corpus*) s úmyslem ji vlastnit (*animus*).⁶³

Nabytí vlastnické právo ke zvířeti přivlastněním je možné pouze v případě zvířete bez pána, které nikomu nepatří. Takovými jsou zpravidla zvířata divoká (dokud žijí na svobodě) nebo zvířata domácí opuštěná. I u těchto kategorií zvířat ovšem nelze přivlastnění realizovat vždy. Je třeba dbát jiných právních předpisů, které mohou tuto možnost vylučovat nebo podmiňovat splněním určitých podmínek, jako např. zákon o myslivosti. Občanský zákoník uvádí, že není možné si přivlastnit zvíře chované v zoologické zahradě a rybu v rybníku, který není veřejným statkem.⁶⁴

Pro možnost nabytí vlastnického práva přivlastněním opuštěného zvířete zákon stanoví pravidlo pro určení okamžiku, kdy na zvíře lze hledět jako na opuštěné. Opuštěným se domácí zvíře i zvíře v zájmovém chovu stane v důsledku projevu vůle vlastníka vzdát se vlastnictví zvířete. Opuštění zvířete (s výjimkou zvířete volně žijícího) s úmyslem se ho zbavit nebo zvíře vyhnat je zároveň skutkovou podstatou týrání zvířete dle ZTýrZv.

3.1.4.2 Nález

Občanský zákoník se úpravou nálezu zvířete výslovně zabývá. Stanovuje tedy podmínky pro možnost nabytí vlastnického práva ke zvířeti, které jeho vlastník ztratil, a tak pozbyl jeho držbu (ale nikoliv vlastnické právo).

---

⁶¹ PETR, B. Nabývání vlastnictví originárním způsobem. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 19

⁶² PETR, B. Nabývání vlastnictví originárním způsobem. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 19

⁶³ JANOŮŠEK, Lubomír. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha. Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 1059.

⁶⁴ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku uvádí, že rybníkem, který není veřejným statkem, chápe rybníky soukromé v úzkém slova smyslu.

Pokud je nalezeno zvíře, u něhož, je zjevné, že mělo vlastníka, platí, že nálezce je povinen nález vrátit vlastníkovi zvířete (jemuž se zvíře ztratilo), a jestliže není možné z okolností poznat, kdo je vlastníkem, bez zbytečného odkladu tento nález oznámit obci. Jak uvádí důvodová zpráva k občanskému zákoníku, jedná se o zvláštní pravidlo, které doplňuje obecná pravidla o nálezu (věci). Tato obecná pravidla je ovšem možné na zvíře použít pouze tehdy, pokud to vyhovuje povaze zvířete jako živého tvora a za dodržení zásady, že zvláštní ustanovení mají před obecnými přednost („*lex specialis derogat generali*“).

Uvedené znamená, že ke ztracenému zvířeti, u něhož není možné poznat, kdo je vlastníkem, a jehož nález byl oznámen obci, je možné nabýt vlastnické právo nálezcem, nepřihlásí-li se vlastník o zvíře do tří let.

Platí, že osoba, která nalezené zvíře opatruje, o ně pečuje jako řádný hospodář, dokud se jej neujme vlastník, a tedy ve smyslu § 436 občanského zákoníku.⁶⁵

Pokud se ovšem jedná o zvíře zjevně určené k zájmovému chovu (tj. především pro potěšení a jako společník) zákon poskytuje úpravu ještě zvláštější. Nálezce v takovém případě nabude vlastnické právo, nepřihlásí-li se o nalezené zvíře nikdo do dvou měsíců od vyhlášení nález (i v tomto případě je však nález potřeba nahlásit obci).

Koncepce ustanovení o nabytí vlastnického práva nálezem zvířete zjevně určenému k zájmovému chovu vychází z možnosti vzniku citové vazby zvířete k novému pánovi (vlastníkovi) a směřuje ke stabilizaci vztahu zvířete a jeho pána. A dále také ze skutečnosti, že v těchto případech není z praktických důvodů vhodné, mj. i vzhledem k narůstajícím nákladům, aby se obec, popřípadě nálezce, starali o zvíře až po dobu tří let.⁶⁶

Zákon pamatuje také na případ, že nálezce nemá zájem zvíře nabýt. Tento nezájem projeví nálezce prohlášením, přičemž zákon nestanoví žádnou formu takového prohlášení. Logicky pak nelze ani očekávat, že se nálezce o zvíře bude starat. Obci se pak naskýtá několik možných postupů. Není zřejmě vyloučena možnost, aby si obec zvíře ponechala pro vlastní účely. Pravděpodobnější je však možnost druhá, a to, že obec zvíře svěří neodvolatelně osobě, která provozuje

---

⁶⁵ ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III.* Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 178

⁶⁶ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku

útulek pro zvířata. Důsledkem tohoto postupu pak je, že osoba, která provozuje útulek, může se zvířetem volně nakládat, pokud se o ně nikdo nepřihlásí do čtyř měsíců ode dne, kdy jí bylo zvíře svěřeno.⁶⁷

Nakonec občanský zákoník uvádí, že byl-li nález vyhlášen až po předání zvířete, počne lhůta běžet od vyhlášení nálezu.

Je nutné zdůraznit, že je rozdíl mezi nálezem opuštěného zvířete a ztraceného zvířete. V případě nálezu zvířete opuštěného by v podstatě k nabytí vlastnického práva mohlo dojít přivlastněním zvířete, o kterém je pojednáváno v předchozí podkapitole, nikoliv jeho samotným nálezem.

3.1.4.3 Přirozený přírůstek

V případě přirozeného přírůstku zákon ve vztahu ke zvířeti výslovně pamatuje na plody, které zvíře vydává a stanovuje, že náleží vlastníku zvířete. Plodem je vše, co věc (zvíře) poskytuje ze své přirozené povahy.

3.1.4.4 Umělý přírůstek (smísení)

Vlastnické právo ke zvířeti může vzniknout také smísením. K takové situaci může dojít např. střetem několika stád skotu, prasat nebo také ryb. Předpokladem je, že tato zvířata nejsou nijak označena tak, aby bylo možné rozpoznat jejich vlastníka.

Zvláštní případ, na který se úprava o smísení neužije, je případ „smísení“ včel tím, že roj včel jednoho vlastníka vletí do obsazeného úlu jiného vlastníka. Zákon umožňuje vlastníkovvi včel svůj roj na cizím pozemku stíhat. Omezen je ovšem tím, že jakmile roj včel vletí do jiného obsazeného úlu, ztrácí k těmto včelám vlastnické právo, a naopak jej nabývá vlastník tohoto obsazeného úlu. Nedochozí tedy k nabytí vlastnického práva k poměrné části vzniklého roje, jako by tomu bylo, kdyby se uplatnila úprava o smísení.

3.1.4.5 Derivatívni způsoby nabytí vlastnického práva ke zvířeti

Jak je uvedeno výše, obvyklým derivativním způsobem nabytí vlastnického práva ke zvířeti je převod vlastnického práva kupní smlouvou, tedy závazáním se prodávajícím, že kupujícímu zvíře, které je předmětem koupě, odevzdá a umožní mu nabytí vlastnické právo k němu a závazáním se kupujícímu,

---

⁶⁷ ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III.* Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 178

že zvíře převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu (§ 2079 občanského zákoníku).

Zvířata mohou být předmětem koupě zpravidla vždy, nicméně s ohledem na jejich ochranu (ať už ochranu obecně či ochranu konkrétních druhů zvířat) mohou být stanoveny určité limity. A to např. v podobě pravidel, které musí splňovat sám kupující, aby mohlo ke koupi dojít. Vycházíme zejména ze ZTýrZv, který ve svém § 13 odst. 4 uvádí, že zvíře v zájmovém chovu nesmí být prodáno (nebo darováno) osobě mladší 15 let bez souhlasu jejích rodičů nebo jiné osoby mající k uvedené osobě mladší 15 let rodičovskou odpovědnost, dále osobě která byla pravomocným rozhodnutím soudu zbavena způsobilosti k právním úkonům⁶⁸ nebo osobě, již byla pravomocným rozhodnutím soudu způsobilost k právním úkonům omezena, bez souhlasu jejího opatrovníka.

Dále jsou určité mantinely pro převod vlastnického práva kupní smlouvou představovány Úmluvou o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, CITES, Washingtonská úmluva). Jedná se o globální mezinárodní smlouvu přijatou v rámci Organizace spojených národů. Úmluva omezuje zejména obchod s jedinci ohrožených druhů získaných z volné přírody, kontroluje však i obchod s živočichy odchovanými v zajetí nebo člověkem vypěstovanými rostlinami druhů, které jsou v přírodě ohroženy. Ve většině případů se však úmluva nedotýká domestikovaných zvířat a kulturních rostlin.⁶⁹

3.2 Vlastnické právo k zvěři

Základním pramenem právní úpravy vlastnického práva k zvěři je zákon o myslivosti. České myslivecké právo nahlíží na volně žijící zvěř tradičně jako na tzv. věc ničí (*res nullius*)⁷⁰, takže předpokládá, že volně žijící zvěř žádného

---

⁶⁸ Jedná se o ustanovení obsoletní, neboť podle současné právní úpravy již není možné fyzickou osobu zbavit svéprávnosti (dříve způsobilost k právním úkonům), nýbrž je možné ji pouze omezit.
⁶⁹ KLOUČEK, Ondřej. CITES – základní informace. Ministerstvo životního prostředí [online]. 21. 12. 2017. [cit. 13. 02. 2020]. Dostupné z:

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/cites_obchod_ohrozenymi_druhy/\\$FILE/ODOIMZ-CITES_ZAKLADNI_INFO_171221.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/cites_obchod_ohrozenymi_druhy/$FILE/ODOIMZ-CITES_ZAKLADNI_INFO_171221.pdf)

⁷⁰ V souladu se současným soukromoprávním pojetím zvířete, kdy zvíře již není považováno za věc, nýbrž je smysly nadaným živým tvorem, je označení *res nullius* nesprávné. Terminologicky správné je označení zvíře bez pána.

vlastníka nemá a vlastnické právo k ní lze nabýt pouze fyzickým zmocněním.⁷¹ Zákon o myslivosti v § 7 zdůrazňuje výjimečnost držení zvěře v zajetí, neboť apriorně se předpokládá, že zvěř žije ve volné přírodě.⁷²

Již samotná důvodová zpráva č. 449/2001 Dz k vládnímu návrhu zákona o myslivosti uvádí, že vlastnictví k zvěři neulovené (nepřivlastněné) nepatří nikomu. A dále, že zvěř nelze považovat ani za věc společnou všem (*res omnium communes*, jako je např. vzduch), ani za věc veřejnou (*res publicae*, jako např. veřejné cesty, řeky), neboť jakmile by byla věc považována za patřící konkrétnímu subjektu, nelze vlastníka osvobodit od povinnosti z vlastnictví vyplývající - např. hradit škody způsobené zvěří.⁷³

Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu ČR povahu zvěře jako věci ničí (zvířete bez pána) přijímá bez výhrad pouze tam, kde se jedná o zvěř žijící ve volných honitbách, tj. v honitbách, které nejsou oborou a mají minimální výměru stanovenou zákonem. Výhrady přistupují v případě právního režimu zvěře, držené v oborách, tedy v takovém druhu honitby, která splňuje podmínky pro intenzivní chov zvěře a jejíž obvod je trvale a dokonale ohrazen nebo jinak uzpůsoben tak, že chovaná zvěř z obory nemůže volně vybíhat. Nejvyšší soud ČR ve svém rozsudku ze dne 21. 02. 2005, sp. zn. 22 Cdo 980/2005 vyslovil názor, že zvěř v oboře se považuje za předmět vlastnického práva a nikoliv za věc ničí, resp. setrval na tomto právním názoru odvolacího soudu, který jej zaujal v souladu se stanoviskem Ústavu státu a práva Akademie věd České republiky, publikovaným v časopise Právník č. 1, ročník 1994, str. 81, že zvířata chovaná v uzavřených oborách jsou ve vlastnictví toho, kdo je koupil či vyšlechtil. Nejvyšší soud argumentuje tím, že: „*správnost tohoto závěru je zřejmá i z možnost uživatel honitby prodávat ulovenou, popř. odchycenou zvěř, zvěřinu a jiné části zvěře pocházející z jeho honitby nyní ve smyslu § 51 odst. 1 platného zákona o myslivosti č. 449/2001 Sb. Přitom platně může prodat věc, tedy i zvěř, jen její vlastník. To se samozřejmě týká i zvěře chované v oboře, která je druhem honitby s obvodem trvale dokonale ohrazeným nebo jinak uzpůsobeným tak, že chovaná zvěře z obory nemůže volně vybíhat (§ 2 písm. j) zákona č. 449/2001 Sb.)*.“ Tento

⁷¹ FLORA, Martin. Odpovědnost za škody způsobené zvěří – základní principy platné právní úpravy. *Myslivost* [online]. 11/2014 [cit. 25. 11. 2019].

Dostupné z: <https://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2014/Listopad-2014/Odpovednost-za-skody-zpusobene-zveri-zakladni-pr>

⁷² PETR, B. a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 2

⁷³ Důvodová zpráva č. 449/2001 Dz Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o myslivosti

výklad se ovšem nevypovídá s charakterem práva myslivosti, které je v oboře vykonáváno a zároveň stanovením okamžiku nabytí vlastnického práva s ulovením, a proto se někteří autoři přiklání spíše k závěru, že zvěř v oboře má z pohledu vlastnického práva stejné postavení jako zvěř v honitbě, ač pojmově zcela volně žijícím živočichem nejsou.⁷⁴

Pro nabývání vlastnického práva k zvěři má dále značný význam dělení zvěře na tu, kterou nelze lovit, a na zvěř, kterou lovem obhospodařovat lze (§ 2 písm. b),c,d) zákona o myslivosti). Které druhy zvěře lze obhospodařovat lovem zákon o myslivosti výslovně taxativně uvádí (např. daňka skvrnitého, jelena evropského, bažanta královského a další). Naopak které druhy zvěře lovit nelze v zákoně nevyčteme, vyplývá to především z mezinárodních smluv (např. Bonnská úmluva z r. 1979)⁷⁵ nebo se jedná o druhy, které jsou zvláště chráněnými živočichy podle zvláštních právních předpisů, a jejich lov nebyl umožněn povolením výjimky.

Vlastnické právo k zvěři nemůže nabýt každý, nýbrž pouze osoba, které svědčí právo myslivosti. Realizace práva myslivosti v příslušné honitbě je zásadně jediný způsob jak zvěř vlastnit.⁷⁶ Práve myslivosti zákon o myslivosti rozumí souhrn práv a povinností zvěř chránit, cílevědomě chovat, lovit, přivlastňovat si ulovenou nebo nalezenou uhynulou zvěř, její vývojová stadia a shozy paroží, jakož i užívat k tomu v nezbytné míře honebních pozemků.

Jsou dva možné způsoby, kterými je vlastnické právo nabýváno, a to přivlastněním si zvěře vlastním aktivním jednáním – slovením (v případě lovné zvěře) anebo „pouze“ přivlastněním si nalezeného uhynulého živočicha (v případě nelovné zvěře).⁷⁷ Jiným způsobem zpravidla nabýt vlastnického práva nelze.

Osoba, která konkrétní zvíře ulovila, se však nestává bez dalšího jejím vlastníkem, tím je uživatel honitby, který má právo myslivosti, a tudíž i právo si ulovenou zvěř přisvojit.⁷⁸

---

⁷⁴ PSUTKA, Jindřich. *Odpovědnost za ekologické škody v občanském právu*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwert ČR, a. s., 2011, s. 203.

⁷⁵ Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů uveřejněná pod č. 127/1994 Sb. ČR

⁷⁶ PETR, B. a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 3

⁷⁷ PSUTKA, Jindřich. *Odpovědnost za ekologické škody v občanském právu*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwert ČR, a. s., 2011, s. 199.

⁷⁸ PSUTKA, Jindřich. *Odpovědnost za ekologické škody v občanském právu*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwert ČR, a. s., 2011. s. 200.

Není vyloučena ani možnost nabýt vlastnické právo lovem na nehonebním pozemku, a to za podmínek, které stanoví § 41 zákona o myslivosti. Vlastnické právo k ulovené zvěři pak nabývá ten, kdo byl provedením lovu pověřen (uživatel honitby, v jejímž obvodu jsou nehonební pozemky, popřípadě uživatele nejbližší honitby, kterému také patří ulovená zvěř; v katastrálních územích, v nichž není žádný honební pozemek osoby, které mají platné lovecké lístky). Pokud se jedná o nehonební pozemky prohlášené orgánem státní správy myslivosti z důvodů bezpečnostních nebo vojenských (§ 17 odst. 2), provádí lov na těchto pozemcích organizace v oboru působnosti Ministerstva obrany.

3.3 Vlastnické právo k rybám

Zde je třeba vycházet především ze zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o rybníkářství“).

V případě vlastnického práva k rybám a jeho možného nabývání je třeba rozlišovat ryby chované (v rybnících či ve zvláštních rybolovných zařízeních) a ryby v rybářských revírech (vyhlášených na rybníce, uzavřené vodě nebo vodím toku).⁷⁹

Status chovaných ryb je možné odvodit od zákonného pojmu „rybníkářství“, kterým zákon o rybníkářství, rozumí chov a lov ryb, popřípadě vodních organismů v rybníce nebo ve zvláštním rybochovném zařízení, uskutečňovaný k zajištění produkce ryb a rybího masa, popřípadě produkce vodních organismů nebo produkce rybí násady pro rybníky anebo pro zarybnování rybářských revírů, a tedy chované ryby nelze považovat za volně žijící zvířata (tj. ve smyslu ZTýrZv zvíře patřící k druhu, jehož populace se udržuje v přírodě samovolně, a to i v případě jeho chovu v zajetí), nýbrž jsou považována za zvířata hospodářská (tj. ve smyslu ZTýrZv zvíře chované pro produkci živočišných produktů, vlny, kůže nebo kožešin, popřípadě po další hospodářské nebo podnikatelské účely) ve vlastnictví toho, kdo ryby vysadil, choval a slovil, tedy rybníkáře.⁸⁰

Vlastnické právo je u chovaných ryb možné nabýt také přirozeným přírůstkem ve smyslu § 1073 občanského zákoníku. Jednak samozřejmě v případě

⁷⁹ Podle § 4 odst. 1 zákona o rybníkářství

⁸⁰ ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybníkářství. Komentář. 1. Vydání.* Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 8

přirozené reprodukce ryb, a jednak v případě, že vlastník (konkrétní chovně) ryby provede její umělý výtěr, získá jikry a dochází k potěru. V obou případech se vlastník ryby, ze které vzejde přírůstek, stává vlastníkem také tohoto přírůstku.⁸¹

S uvedeným souvisí také skutečnost, že pokud by došlo ke škodě na takové rybí osádce v rybníce, pak by k důkazu o vlastnickém právu k rybám, na nichž škoda vznikla, sloužily a postačovaly doklady o rybníkářském hospodaření (tedy násadách, odlovu apod.), k jejichž evidenci je rybníkář ostatně ze zákona povinen.⁸²

Problematičtější se zdá být, vzhledem k absenci výslovné právní úpravy, řešení otázky vlastnického práva k rybám v rybářských revírech vyhlášených na vodním toku. Právní teorie i soudní praxe se zpravidla shodují na závěru, že volně žijící ryby ve vodních tocích nemohou být předmětem vlastnického práva. Z rozhodovací praxe Nejvyššího soudu plyne, že na rozdíl od ryb v rybnících není vlastnictví k rybám v tekoucích vodách možné a pokládají se tak za *res nullius* (věc ničí resp. zvíře bez pána). Oprávněný subjekt rybářského práva je pak do svého vlastnictví nabývá jedinečně ulovením jakožto originálním způsobem založeným na oprávnění přivlastňovat si ryby v mezích zákona o rybářství.⁸³ Naproti tomu se ovšem objevuje také názor, že volně žijící ryba ve vodním toku není tak úplně ničí, neboť je předmětem kvazivlastnictví toho, jemuž byl povolen rozhodnutím příslušného rybářského orgánu výkon rybářského práva, a tedy kvazivlastnictvím uživatele revíru (který následně umožní jinému rybu ulovit a přisvojit si ji tím, že mu vydá povolenku).⁸⁴ Tento závěr *Šíma* opírá o následující úvahy:

1. Lze vycházet z toho, že rybářské právo patří státu (jedná se sice o koncepci výslovně deklarovanou předchozí právní úpravou, nikoliv současnou, nicméně nedošlo k jejímu opuštění).

---

⁸¹ ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství. Komentář. 1. Vydání.* Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 8

⁸² ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství. Komentář. 1. Vydání.* Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 8

⁸³ K tomuto např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 04. 2004, sp. zn. 25 Cdo 540/2003, Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 02. 2009, sp. zn. 25 Cdo 234/2007, Nález Ústavního soudu ČR ze dne 18. 03. 2010, sp. zn. III. ÚS 2809/09, Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24.3. 2015, sp. zn. 3335/2013

⁸⁴ ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství. Komentář. 1. Vydání.* Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 46

2. Rybářské právo, jímž se rozumí plánovitý chov, ochrana, lov a přisvojení si ryb, lze vykonávat pouze v rybářských revírech (§ 6 odst. 1 zákona o rybářství).
3. Lze mít také za to, že ryba v rybářském revíru vyhlášeném na vodním toku není sice předmětem vlastnického práva, ale předmětem rybářského práva, a to je kvazivlastnickým právem věcné povahy.⁸⁵

Z čehož plyne, že právní vztah k rybě vysazené do tekoucí vody tedy ten, kdo ji vysazuje, nepozbývá, pouze se mění kvalita tohoto právního vztahu.⁸⁶

Řešení otázky vlastnického práva se dále promítne v části práce zabývající se škodou způsobenou na rybách a její náhradou.

4. Úprava náhrady škody způsobené zvířetem dle občanského zákoníku

Občanský zákoník upravuje náhradu škody způsobené zvířetem v části čtvrté, Relativní majetková práva, hlavě třetí, Závazky z deliktů, díl 1., Náhrada majetkové a nemajetkové újmy, oddíl 2, pododdíl 2., § 2933 - § 2935.

Jak jsem již uváděla, tato právní úprava se užije pouze, způsobí-li škodu zvíře, které má vlastníka. Je-li splněna podmínka existence vlastnického práva, vztahují se daná ustanovení nejen na zvířata domácí, ale též na zvířata divoká (zajatá nebo zkrocená).

4.1 Vývoj právní úpravy

Současná právní úprava náhrady škody způsobené zvířetem je označována za novinku, neboť dřívější občanský zákoník tuto zvláštní skutkovou podstatu náhrady škody neznal. Na druhou stranu se nejedná o záležitost, jíž by žádná dřívější právní úprava českých zemí neznala. Již císařský patent č. 946/1811 ř. z., obecný zákoník občanský (dále jen OZO), první kodifikace občanského práva na našem území, odpovědnost za škodu způsobenou zvířetem upravoval. Vycházel, tak jako současný občanský zákoník, ze základů, které položilo již římské právo.

---

⁸⁵ ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství. Komentář. 1. Vydání.* Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 46

⁸⁶ Tamtéž.

4.1.1 Římské právo

Římské právo ve vztahu ke škodě způsobené zvířetem rozlišovalo:

- a. škodu způsobenou zvířetem divokým - do této kategorie patřila zejména zvířata, která byla považována za přirozeně zuřivá, nebezpečná⁸⁷ (*feritas*) a ta, která neměla vlastníka (i když nabytí vlastnického práva k divokému zvířeti nebylo vyloučeno) a
- b. škodu způsobenou zvířetem domestikovaným (tzv. čtyřnohá užitková zvířata) - pro které bylo typické, že zpravidla nevykazuje zuřivost, nebezpečnost (*feritas*) a má vlastníka.⁸⁸

Pro vznik odpovědnosti za škodu způsobenou domestikovaným zvířetem římské právo stanovilo obecné pravidlo, že škoda musela být způsobena chováním zvířete, které bylo v rozporu s jeho povahou, proti jeho přirozenosti (*quae contra naturam moventur; contra natura sui generis*).⁸⁹ Pokud tedy zvíře způsobilo škodu pouze v důsledku vyprovokování, což nebylo považováno za rozpor s jeho přirozeností, odpovědnost za škodu nemohla vzniknout. Římské právo v tomto případě znalo ochranu ve formě *actio de pauperie*.⁹⁰ Jednalo se o žalobu, která představovala objektivní (striktní) odpovědnost za škodu.⁹¹ Vlastník podle *actio de pauperie* (pokud neprokázal, že škoda vznikla v důsledku vyprovokování zvířete) musel podle své volby buď zvíře vydat, nebo odčinit škodu.⁹² Ze skutečnosti, že se jedná o odpovědnost objektivní, plyne, že zavinění pro tuto žalobu nebylo podstatné, podstatné bylo ohrožení.

V případě zvířete divokého, které nemělo vlastníka, odpovědnost za škodu jím způsobenou nevznikala. A to dokonce ani v případě, že divoké zvíře způsobilo škodu poté, co svému vlastníkovi uprchlo.⁹³ V případě že ovšem divoké zvíře

---

⁸⁷ Za nebezpečné zvíře byl zpočátku považován také pes.

⁸⁸ D. I. C. ASHTON-CROSS. Liability in Roman Law for Damage Caused by Animals. *The Cambridge Law Journal* 11, no. 3 (1953): 395-403. s. 395 [cit. 01. 03. 2020].
Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/4504151>.

⁸⁹ TICHÝ, L., HRÁDEK, J. *Deliktní právo*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 384

⁹⁰ TICHÝ, L., HRÁDEK, J. *Deliktní právo*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 384

⁹¹ Tamtéž.

⁹² D. I. C. ASHTON-CROSS. Liability in Roman Law for Damage Caused by Animals. *The Cambridge Law Journal* 11, no. 3 (1953): 395-403. s. 395 [cit. 01. 03. 2020].
Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/4504151>.

⁹³ D. I. C. ASHTON-CROSS. Liability in Roman Law for Damage Caused by Animals. *The Cambridge Law Journal* 11, no. 3 (1953): 395-403. s. 395 [cit. 01. 03. 2020].
Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/4504151>.

vlastníka mělo a škoda byla způsobena v okamžiku, kdy mu zvíře náleželo (nikoliv poté co uprchlo) uplatňoval se režim *edictum de feris*.⁹⁴

4.1.2 Císařský patent č. 946/1811 ř. z., obecný zákoník občanský

OZO vymezoval škodu způsobenou zvířetem jako samostatnou skutkovou podstatu ve svém § 1320. Výslovně stanovil, že: „*Poškodilo-li někoho zvíře, odpovídá za to ten, kdo je k tomu popouzel, dráždil, neb opominul je opatrovati. Kdo zvíře chová, odpovídá, nedokáže-li, že se postaral o potřebné opatrování a dohled.*“

Podoba právní úpravy nebyla od počátku stejná, prošla si v průběhu značnými změnami. V původním znění totiž byla odpovědnost za škodu způsobenou zvířetem stanovena následovně: „*Poškodí-li se někdo zvířetem, jest za to odpověden ten, kdo je k tomu pošval, podráždil nebo zanedbal je opatrovati. Nemůže-li býti nikomu dokázáno zavinění toho druhu, pokládá se poškození za náhodu.*“ Tzn., původně byla odpovědnost podmíněna zaviněním. Později přibýlo pravidlo, že vlastník odpovídá za náhodnou škodu způsobenou „*pominutým psem*“, pokud je sám zámožný.⁹⁵

Velmi zajímavé je, že zákonodárství první poloviny devatenáctého století počítalo s tím, že náhodná újma na zdraví způsobená zvířetem bude hrazena z veřejných rozpočtů.⁹⁶

Zásadní význam měla též soudní judikatura, která se odpovědností za zvíře zabývala v mnoha případech. Nejvyšší soudní dvůr ve svých rozhodnutích vykládal § 1320 OZO tak, že ke vzniku odpovědnosti vlastníka zvířete postačovalo, že nemohl mít možnost poškození prostřednictvím jeho zvířete za vyloučenou a důkazní břemeno ohledně zavinění přenesl na vlastníka zvířete.⁹⁷

Lze zmínit např. rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 13. 12. 1929, Rv I 469/29, který se po skutkové stránce zabýval případem žalobce (poraněného lékaře), kterého žalovaný nechal dovézt k návštěvě jeho nemocné manželky, nicméně kůň povozu se splašil a žalobce z povozu vypadl a poranil se. V tomto rozhodnutí bylo kromě jiného vysloveno, že: „*Ručení*

⁹⁴ TICHÝ, L., HRÁDEK, J. *Deliktní právo*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 384

⁹⁵ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 674.

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ Tamtéž.

za škodu podle § 1320 obč. zák. Nevyhledává se, by zvíře mělo zlé vlastnosti. V otázce, zda bylo opatrování a dohlížení chovatele zvířete dostatečné, bude ovšem zpravidla padati na váhu, jakou přirozenou povahu má zvíře a co lze rozumně požadovati k jeho náležitému opatrování a k dozoru nad ním, právě hledíc k jeho vlastnostem a k okolnostem, za kterých jest ho používáno. Chovatel ručí i za škodu, jež byla způsobena zvířetem nepřimo. Ručení podle § 1320 a podle § 1315 obč. zák. může býti vedle sebe.“

4.1.3 Zákon č.141/1950 Sb., občanský zákoník

Zákon č.141/1950 Sb., občanský zákoník, označovaný také jako střední občanský zákoník, upravoval odpovědnost za škodu způsobenou zvířetem ve svém § 350, ve kterém výslovně uváděl: *„Za škodu způsobenou věcí odpovídá ten, čí je věc nebo komu slouží, ledaže dbal potřebné péče o jejím opatrování nebo o dohled na ni. Tak odpovídá zejména za škodu způsobenou zvířetem jeho chovatel a za škodu způsobenou zřícením, pádem věci anebo uvolněním přírodní síly uživatel stavby nebo majitel bytu.“*

4.1.4 Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Dřívější občanský zákoník od výslovné úpravy odpovědnosti za škodu způsobenou zvířetem upustil. Odpovědnost za tuto škodu se řídila obecnými ustanoveními o náhradě škody. Význam mělo zejména ustanovení § 415 dřívějšího občanského zákoníku, o obecné prevenční povinnosti. Chovatel zvířete byl podle této úpravy povinen počínat si tak, aby přecházel škodě způsobené zvířetem tím, že nad ním vykonával dostatečný dozor. Odpovědnost chovatele byla konstruována na základě presumovaného zavinění s možností vyvinění se, když žalovaný prokázal, že škodu nezavinil, nebo bylo-li prokázáno, že si ji způsobil sám poškozený nebo třetí osoba, anebo ze vznikla náhodou, k níž sám nevytvořil podmínky.

Nejvyšší soud ČR se ve svém rozsudku ze dne 14. 04. 2004, sp. zn. 25 Cdo 972/2003 zabýval otázkou náležitého dostatečného dozoru v souvislosti se škodou vzniklou zvířetem domácího chovaným v kotci, z nějž uniklo. Ve svém rozhodnutí dovodil porušení obecné prevenční povinnosti chovatelem, a to tím, že neučinil vše pro to, aby vzniku škody zabránil. Výslovně uvedl, že: *„Jestliže v řízení bylo prokázáno, že pes žalovaného volně pobíhal bez dozoru po veřejné komunikaci a způsobil dopravní nehodu, při níž byl poškozen*

automobil žalobce, je zřejmé, že žalovaný kritického dne nevykonával nad svým chovaným zvířetem náležitý dozor a že jako majitel si nepočínal tak, aby se pes nezaběhl na silnici, a neučinil tedy vše, aby zabránil vzniku škody... není rozhodující jakým způsobem byl kotec vybudován, nýbrž to, že pes z něj uvedeného dne unikl...“

4.2 Současná právní úprava

Současný občanský zákoník se k výslovné úpravě náhrady škody způsobené zvířetem „vrátil“. Této problematice se sice věnují pouze tři paragrafy, jejich obsah se ovšem dá označit za vyčerpávající.

Inspiračním zdrojem dnešní úpravy byl mimo jiné německý občanský zákoník (BGB), konkrétně ustanovení § 833, ve kterém nalézáme pravidlo že: *„Zabije-li zvíře člověka nebo poškodí-li ho na těle nebo na zdraví, nebo poškodí věc, je ten kdo zvíře drží (kdo zvíře má), povinen nahradit poškozenému škodu z toho vzniklou. Povinnost k náhradě nevzniká, je-li škoda způsobena domácím zvířetem, které je určeno k výkonu povolání, k výdělečné činnosti nebo k výživě držitele (pána zvířete) a buď držitel zvířete dodržel v právním styku potřebnou pečlivost, nebo by škoda vznikla i při dodržení této pečlivosti.“* Také § 834 BGB se věnuje škodě způsobené zvířetem, zabývá se odpovědností toho, kdo převezme smlouvou dohled nad zvířetem. Tomuto ustanovení odpovídá úprava v § 2934 našeho občanského zákoníku.

Samozřejmě nalézáme úpravy náhrady škody způsobené zvířetem i v dalších civilních kodexech, např. rakouském, anglickém, francouzském, italském nebo třeba nizozemském, nicméně všechny tyto uvedené zákoníky předpokládají, na rozdíl od naší (a německé) úpravy, absolutní objektivní odpovědnost.⁹⁸

Relevantními nadnárodními projekty, které bere občanský zákoník v úvahu, a které mají význam kromě jiného pro náhradu škody, jsou Principy evropského deliktního práva (Principles of European Tort Law, PETL) a Společný referenční rámec (Draft Common Frame of Reference, DCFR), nazývaný též jako tzv. Evropský občanský zákoník. DCFR, na rozdíl od PETL, upravuje škodu způsobenou zvířetem jako zvláštní skutkovou podstatu, a to ve

---

⁹⁸ TICHÝ, L., HRÁDEK, J. *Deliktní právo*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 385

svém čl. VI. 3: 203, ve kterém předpokládá objektivní odpovědnost držitele zvířete. V případě PETL, lze ovšem vycházet z komentáře k čl. 5: 101 (abnormálně nebezpečné činnosti), který prozrazuje, že by tento druh odpovědnosti neměl mít striktní povahu.⁹⁹

4.3 Účel právní úpravy

Účel právní úpravy náhrady škody způsobené zvířetem vychází ze samotného obecného účelu náhrady škody, jímž je zejména reparace, kompenzace. Nelze ovšem opomíjet ani účel preventivní a v jistém smyslu i sankční. Ve vztahu k sankční povaze, je ovšem stále nutno dbát skutečnosti, že občanský zákoník již nevychází z pojetí odpovědnosti ve smyslu civilní sankce za porušení právní povinnosti, nýbrž chápe odpovědnost jako odpovědnost za řádné chování, tzn. jednání, které je v souladu s právem.¹⁰⁰

Dále přistupuje požadavek ochrany příslušných (chráněných) statků. V daném případě se konkrétně jedná o ochranu před nebezpečím, které je zvířetem představováno. Nebezpečí plyne ze samotné povahy zvířete. Vychází se ze skutečnosti, že zvíře je živým tvorem, který se pohybuje, má svou sílu, může se na základě svých instinktů a pudů chovat nepředvídatelně a velmi často se ocitá v situaci, při níž nepodléhá lidskému dohledu.¹⁰¹ Nebezpečí spojené se zvířetem nelze chápat v tom smyslu, že by se vyžadovalo nějaké mimořádné chování zvířete, nýbrž lze mít za to, že sama síla zvířete, ostrost jeho zubů a drápu, ale i přenos parazitů apod. jsou samy o sobě specifickým nebezpečím.¹⁰²

Odrazem uvedeného je mimo jiné i skutečnost, že za škodu způsobenou zvířetem bude považována též škoda, popř. nemajetková újma, vzniklá v důsledku pouhého pohledu na zvíře.¹⁰³ Není rozhodující, že zvíře je pasivní a neútočí, pokud člověk ví o jeho přirozeně nebezpečných vlastnostech a ví, že možnost zajištění ochrany příslušných statků (nejčastěji života, zdraví) je zpravidla možná pouze útekem. Dojde-li ke vzniku škody při takovém útěku, je tato škoda

---

⁹⁹ TICHÝ, L., HRÁDEK, J. *Deliktní právo*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 385

¹⁰⁰ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 3.

¹⁰¹ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1627.

¹⁰² MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 679.

¹⁰³ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1628.

považována za škodu způsobenou zvířetem. Jako příklad literatura nejčastěji uvádí škodu vzniklou při útěku osob z dopravního prostředku, ve kterém se nachází tygr, jež uprchl ze zoologické zahrady.

V neposlední řadě má pro posuzování míry nebezpečí představovaného zvířetem významnou váhu hledisko místa. Chování zvířete představuje nejnižší riziko, nachází-li se zvíře ve svém přirozeném prostředí a zvyšuje se tím, že je zvíře uměle přeneseno do prostředí lidské společnosti.¹⁰⁴ Nejvyšší soud ČR se k aspektu místa vyjadřoval také ve vztahu k obsahu prevenční povinnosti majitele či chovatele zvířete ve svém rozsudku ze dne 04. 06. 2008, sp. zn. 25 Cdo 3117/2006 a 25 Cdo 2432/2008. Toto rozhodnutí mělo význam pro posouzení odpovědnosti za škodu způsobenou zvířetem podle dřívějšího občanského zákoníku a vyplývá z něj, že: „*Obsah prevenční povinnosti úzce souvisí také s místem, kde se chovatel se zvířetem nachází, neboť odlišné povinnosti budou chovatele stíhat při jejich pobytu na místě, na němž přímo nehrozí vznik škody s ohledem na všechny předvídatelné okolnosti, proti místu, kde například zvýšení výskyt a pohyb osob možnost vzniku škody podstatně zvyšuje.*“ Dnes má uvedené význam zejména pro posouzení, zda byla či nebyla zanedbána potřebná pečlivost ve smyslu § 2934 občanského zákoníku.

*Je-li smyslem a účelem právní úpravy chránit před riziky vyplývajícími z chovu zvířat, je třeba posoudit různé situace, zda újma z nich vzniklá má skutečně původ v chování zvířete, které je mu vlastní.*¹⁰⁵ Občanský zákoník totiž na rozdíl od římskoprávní *actio de peuperie* nepředpokládá chování zvířete, které by bylo v rozporu s jeho povahou. Někdy ovšem může původ újmy v nebezpečném chování zvířete absentovat. Příkladem je užití zvířete jako nástroj nebo zbraň, vznik škody v důsledku nadměrné velikosti či vysoké váhy zvířete nebo vznik škody ve chvíli, kdy je zvíře použito jako pohon vozidla.¹⁰⁶

Za zbraň je zvíře považováno ve chvíli, kdy je poštváno proti jinému. Nástrojem se stává ve chvíli, kdy je po jiném vrženo. Jestliže ovšem zvíře v důsledku takového použití a úleku reaguje určitou obrannou reakcí, o škodu způsobenou zvířetem se jedná (např. hozená kočka při dopadu poškrábe obličej

---

¹⁰⁴ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 679.

¹⁰⁵ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1628.

¹⁰⁶ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 680.

poškozeného).¹⁰⁷ Příkladem škody vzniklé v důsledku nadměrné velikosti či vysoké váhy zvířete a zároveň škody způsobené ve chvíli, kdy je použito jako pohon vozidla je sklouzne-li vůz tažený koňmi po náledí, stáhne s sebou i koně a tím je způsobena srážka s protijedoucím autem (tento případ by se řešil jako škoda z provozu dopravních prostředků).¹⁰⁸

Povinnost k náhradě škodě z důvodu absence nebezpečí (chovu) zvířete je vyloučena také, pokud chování zvířete pramení z nátlaku (vnější události) takovou měrou, že zvíře nemá možnost se zachovat jiným způsobem nežli takovým, kterým vzniká škoda.¹⁰⁹

4.4 Subjekt povinný k náhradě škody

Vzhledem ke skutečnosti, že zvíře v českém právním prostředí nemůže být subjektem právního vztahu, nemůže být ani subjektem povinným k náhradě škody. Proto, přestože je zvíře představitelem nebezpečí i primárním původcem škody, povinnost k její náhradě vzniká za podmínek stanovených zákonem vlastníkovu zvířete, případně též tomu, komu bylo zvíře svěřeno, kdo zvíře chová anebo jej jinak používá.

4.4.1 Vlastník zvířete

Povinnost vlastníka zvířete k náhradě škody je dána vždy, a to primárně. To platí i tehdy, bylo-li zvíře při vzniku škody pod dohledem jiné osoby, které vlastník zvířete svěřil. Výjimkou není ani případ, kdy se zvíře zatoulá nebo uprchne.

Titulem pro vznik povinnosti k náhradě vzniklé škody, je tedy vlastnické právo ke zvířeti. Je-li otázka vlastnictví sporná, pak je na poškozeném, aby prokázal existenci vlastnického práva, tzn., důkazní břemeno nese poškozený.

Odpovědnost za škodu způsobenou zvířetem, resp. povinnost k její náhradě, je objektivní, bez ohledu na zavinění. Jedná se o odpovědnost za nebezpečí, jehož je zvíře zdrojem, a kterému vlastník zvířete vystavuje své okolí.¹¹⁰

---

¹⁰⁷ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1628.

¹⁰⁸ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1628.

¹⁰⁹ Tamtéž.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 1627

Občanský zákoník výslovně uvádí, že vlastník je povinen hradit vzniklou škodu, ať už bylo zvíře pod jeho dohledem nebo pod dohledem osoby, které vlastník zvíře svěřil, anebo se zatoulalo nebo uprchlo. Z tohoto důvodu bývá vlastníková povinnost označována jako velmi přísná. Nicméně je k zamyšlení, zdali ztráta dohledu nad zvířetem či jeho zatoulání nebo uprchnutí s sebou nemůže nést také pozbytí vlastnického práva, a pokud ano, v jakém okamžiku. Neboť pokud by vlastník své vlastnické právo pozbyl, jeho povinnost k náhradě by samozřejmě nemohla vzniknout (zvíře by se stalo zvířetem bez pána).

Jestliže se zatoulá/uprchne zvíře zajaté nebo zvíře zkrocené, občanský zákoník explicitně stanovuje, že zajaté zvíře se stane zvířetem bez pána, jakmile získá svobodu a jeho vlastník je bez prodlení a soustavně nestíhá nebo nehledá ve snaze je znovu zajmout a zkrocené zvíře se stává zvířetem bez pána, jestliže jej vlastník nestíhá a ani se samo k vlastníkovi v přiměřené době (šest týdnů) nevrátí, ač mu v tom nikdo nebrání. Obě tato pravidla se ovšem neuplatní, pokud je zvíře označeno takovým způsobem, aby bylo možné zjistit jeho vlastníka.

Nicméně, jak plyne z důvodové zprávy k občanskému zákoníku, ustanovení o zajatých a zkrocených zvířatech nedopadají na zvířata domácí (zajatá nebo zkrocená mohou být pouze zvířata divoká), a proto je potřeba vyřešit otázku pozbývání vlastnického práva (a v důsledku toho též nemožnost vzniku povinnosti k náhradě škody) v případě, že se zatoulá nebo uprchne zvíře domácí. Zároveň je nezbytné zdůraznit, že zatoulání či uprchnutí zvířete není totéž co jeho opuštění.

Melzer uvádí, že zatoulání či uprchnutí domácího zvířete k zániku vlastnického práva (a s tím související povinnosti k náhradě škody) nevede, ledaže by vlastník zvíře současně nebo následně opustil (tzv. derelikvoval) ve smyslu § 1048 občanského zákoníku, tedy z okolností by byl zřejmý jeho úmysl zbavit se zvířete nebo jej vyhnat.¹¹¹ Tento názor zřejmě vychází z úvahy, že právní úprava právní fikce opuštění domácího zvířete v § 1048 občanského zákoníku je svou povahou zvláštní k domněnkám opuštění věci v § 1050 občanského zákoníku, a tedy podle pravidla *lex specialis derogat lex generali* vlastnické právo lze pozbýt pouze dle § 1048, nikoliv dle § 1050 občanského zákoníku. Domnívám se ovšem, že je možné tuto problematiku interpretovat odlišně. Důvodová zpráva k občanskému zákoníku uvádí, že: „Zaběhne-li se domácí zvíře, uplatní se na ně

---

¹¹¹ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TĚGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 683.

právní pravidla o ztracené věci do té míry, pokud speciálně pro ně nejsou stanovena zvláštní pravidla.“ Tímto zvláštním pravidlem má důvodová zpráva na mysli především zmiňovaný § 1048 občanského zákoníku. Vycházíme-li z toho, co uvádí důvodová zpráva, lze konstatovat, že zatoulení/uprchnutí domácího zvířete by mohlo k zániku vlastnického práva vést za podmínek, které stanovuje § 1050 občanského zákoníku. Tento paragraf uvádí, že nevykonává-li vlastník vlastnické právo k movité věci po dobu tří let, má se za to, že ji opustil a také byla-li movitá věc, která pro vlastníka měla zřejmě jen nepatrnou hodnotu, zanechána na místě přístupném veřejnosti, považuje se za opuštěnou bez dalšího. K závěru, že § 1050 občanského zákoníku lze na zvíře aplikovat, vedou následující důvody:

1. Ustanovení § 1050 občanského zákoníku neodporuje povaze zvířete jako smysly nadaného živého tvora, tudíž je možné ho v daném případě aplikovat.
2. Nevykonává-li vlastník vlastnické právo ke zvířeti po dobu tří let, domnívám se, že lze presumovat vlastníkův nezájem o zvíře, resp. jeho úmysl zvíře vyhnat nebo se ho zbavit ve smyslu § 1048 občanského zákoníku.
3. Mám za to, že zvíře (bohužel) může mít pro vlastníka pouze nepatrnou hodnotu a pokud jej zanechá na veřejně přístupném místě, lze to považovat za dostatečný projev vůle zvíře opustit (opět ve smyslu § 1048) a pozbytí vlastnické právo k němu, resp. umožnit nabytí vlastnického práva jiné osobě přivlastněním. Ostatně v praxi k těmto případům dochází poměrně často, běžně lidé uvazují psy u stromů v lese apod.

Pokud by tedy teoreticky mělo prohlášením vlastníka zvířete, že jej opustil, dojít k pozbytí vlastnického práva, je nutné zabývat se otázkou, zda se vlastník může tímto způsobem zprostit povinnosti k náhradě škody způsobené tímto zvířetem.

Na tuto „mezeru v právu“ měla reagovat tzv. urgentní či technická novela občanského zákoníku, kterou chvíli po nabytí jeho účinnosti předložilo Ministerstvo spravedlnosti ČR. Tato novela ve svém původním znění navrhovala doplnit do zákona § 2938a, který měl znít následovně: *„Stejně jako vlastník nahradí škodu způsobenou opuštěným zvířetem nebo věcí ten, kdo je opustil.“*

Z důvodové zprávy k této novele plyne, že inspirací této navrhované úpravy byl Čl. VI. – 3:208 DCFR, který stanoví: „*For the purposes of this section, a person remains accountable for an immovable, vehicle, substance or installation which that person abandons until another exercises independent control over it or becomes its keeper or operator. This applies correspondingly, so far as reasonable, in respect of a keeper of an animal.*“ („*Pro účely tohoto oddílu je za škodu způsobenou nemovitou věcí, vozidlem, látkou nebo zařízením odpovědná osoba, která je opustila, a to až do okamžiku, kdy je počne okupovat či držet jiná osoba. To platí obdobně i pro zvíře.*“). Navíc měla tato výslovná úprava zdůraznit princip, podle kterého se nikdo nemůže vyhnout své odpovědnosti jako vlastník tím, že věc opustí.¹¹² Tato změna však byla v rámci legislativního procesu odmítnuta. Ze strany odpůrců této změny, kteří ji označili za nadbytečnou, bylo argumentováno tím, že vlastník má v situaci, kterou novela řeší, postavení chovatele, které je faktické povahy a jako takový by, bez ohledu na pozbytí vlastnického práva, odpovídal jako chovatel, jemuž zvíře uteklo a také tím, že odpovědnosti se nelze zprostit pouze následným prohlášením; rozhodující je, že byl vlastníkem v momentě, kdy došlo k uprchnutí nebo zatoulání se zvířete.¹¹³ Osobně zastávám názor, že navrhovaná úprava nebyla zcela nadbytečná. Ztotožňuji se se stanoviskem, které k urgentní novele poskytla České advokátní komora, jenž se vyjádřila tak, že sice měla vůči navrhovanému § 2938a výhrady, nicméně ty spočívaly pouze v legislativní technice spojené s označením jednotlivých ustanovení písmeny. Obsah za nadbytečný neoznačila, naopak navrhovala, aby novelizační bod byl proveden, tak, že § 2933 občanského zákoníku by zněl: „*Způsobí-li škodu zvíře, nahradí ji jeho vlastník, ať již bylo pod jeho dohledem nebo pod dohledem osoby, které vlastník zvíře svěřil, anebo se zatoulalo nebo uprchlo, a stejně jako vlastník ten, kdo zvíře opustil. Osoba, které zvíře bylo svěřeno nebo která zvíře chová nebo jinak používá, nahradí škodu způsobenou zvířetem společně a nerozdílně s vlastníkem.*“

---

¹¹² Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 111/2009 Sb. o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) včetně důvodové zprávy k tomuto návrhu

(Dostupné z: <https://www.cak.cz/assets/pro-advokaty/aktuality/navrh-zakona--kterym-se-meni-zak--c--89-2012-sb--obcansky-zakonik-vc--duvodove-zpravy.pdf>)

¹¹³ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TĚGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 683.

Záměrná derelikce domácího zvířete by zřejmě mohla být posuzována z hlediska obecné prevenční povinnosti (§ 2900 občanského zákoníku).¹¹⁴

Z povahy objektivní povinnosti k náhradě škody plyne, že ji může nést též osoba, která nemůže posoudit následky svého jednání a ovládat své jednání (deliktně nezpůsobilá). Tím ovšem není vyloučena solidární povinnost k náhradě škody toho, kdo nad deliktně nezpůsobilým vlastníkem zvířete zanedbal náležitý dohled (§ 2921).

Zákon vlastníkovi umožňuje zprostit se povinnosti k náhradě škody (liberovat se) za podmínek, které stanoví (k těmto podmínkám viz dále především v kapitole 4.9 *Privilegovaná povinnost k náhradě škody*). Vlastníková objektivní povinnost k náhradě je tedy prostá, nikoliv absolutní. Přestože zákon možnost liberace poskytuje, stanoví přísné podmínky pro její uplatnění, proto je literaturou tato povinnost k náhradě mnohdy označována za velmi přísnou.

*Účelem takto přísné objektivní povinnosti vlastníka zvířete k náhradě škody je ze strany zákonodárce vyvinout tlak zejména na osoby, které si pro vlastní potěšení pořizují nebezpečná zvířata, která chovají v nevhodných podmínkách nedostatečně zabezpečená proti útěku (tygry, hady, pavouky, bojová plemena psů apod.).*¹¹⁵

4.4.2 Osoba, které bylo zvíře svěřeno nebo která zvíře chová anebo jinak používá

Subjektem povinným k náhradě škody může být kromě vlastníka také ten, komu bylo zvíře svěřeno nebo ten, kdo zvíře chová nebo jinak používá. Taková osoba je označována jako tzv. faktický detentor.

Odpovědnost faktického detentora je stejně jako u vlastníka objektivní, liší se ovšem tím, že není dána primárně. Vznikne-li povinnost k náhradě faktickému detentorovi, nevyloučí to vlastníkovu povinnost k náhradě, pouze k ní přistoupí tak, že vznikne jejich společná a nerozdílná (solidární) povinnost k náhradě.

---

¹¹⁴ Vojtek, Petr. In: ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. Komentář*. Praha: Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1035.

¹¹⁵ BEZOUŠKA, P., PIECHOWICZOVÁ, L. *Nový občanský zákoník nejdůležitější změny*. Nakladatelství ANAG, 2013, s. 80

Smyslem úpravy odpovědnosti faktického detentora je ulehčit procesní postavení poškozeného, pro kterého by mohlo být obtížné dokazovat, kdo je vlastníkem.¹¹⁶

Faktický detentor má, na rozdíl od vlastníka, zvíře pouze ve faktické moci, přičemž důvod výkonu takové moci nad zvířetem není relevantní.

Může být subjektem povinným k náhradě škody, každý faktický detentor? V odpovědi na tuto otázku se někteří autoři rozcházejí. *Bezouška* vykládá ustanovení § 2933 občanského zákoníku tak, že každý detentor může být odpovědným subjektem, zatímco *Melzer* uvádí, že nikoliv každá detence zvířete postačí ke vzniku odpovědnosti dle § 2933 a uvádí předpoklady, jež musí být splněny, aby taková odpovědnost vznikla.^{117,118} Těmito předpoklady je, aby ke škodlivému chování zvířete došlo v době, kdy budou naplněny požadované znaky detence zvířete a aby osoba, jež vykonává faktickou moc nad zvířetem, současně náležela mezi osoby vymezené ve větě druhé zmíněného ustanovení (osoba, které bylo zvíře svěřeno nebo která zvíře chová nebo jinak používá), neboť samotný výkon faktické moci osobou, aniž by byla splněna podmínka, že náleží k osobám takto vymezeným, nevede k náhradě škody podle § 2933 občanského zákoníku.¹¹⁹ *Bezouška* tedy pojímá tuto problematiku daleko širěji nežli *Melzer*. Domnívám se, že užší chápání odpovědnosti faktických detentorů, tak jak jej vykládá *Melzer* je správná a lépe vyjadřuje podstatu daného ustanovení.

Dále se naskytá otázka, co se rozumí svěřením, chováním a dalším používáním zvířete, a zdali může být např. svěřené zvíře zároveň chované nebo chované zvíře svěřené, tedy jaký je vztah těchto pojmů.

4.4.2.1 Svěření zvířete

Prvním možným zákonem vyjádřeným způsobem výkonu faktické moci je svěření zvířete. Rozumíme jím přenechání zvířete určité osobě ze strany jiné určité osoby. Předpokladem je, aby takové přenechání zvířete bylo doprovázeno též přechodem dohledu nad ním. Pokud by k přenosu dohledu nad zvířetem nedošlo, nelze hovořit o detenci (např. půjčí-li vlastník druhé osobě svého psa

¹¹⁶ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1629.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 1629-1630

¹¹⁸ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 683.

¹¹⁹ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 683.

na vodítku, aby jej mohla vést, nicméně stále si nad ním ponechává dohled). Z uvedeného logicky plyne, že obsahem detence v případě svěřeni pak musí být minimálně dohled na zvířetem. V běžném životě se velmi často může jednat o případy, kdy jedna osoba vezme z laskavosti vyvenčit psa osoby druhé, protože ta v danou chvíli nemůže – tento příklad odpovídá definici svěřeni zvířete a zároveň splňuje předpoklad přenosu dohledu nad zvířetem.¹²⁰

Dále je pro svěřeni velmi významné, aby zvíře bylo přenecháno od jiného. O svěřeni nelze hovořit, pokud se někdo svémocně detence ujme.¹²¹ V souvislosti s tímto se literatura zabývá také otázkou odpovědnosti nálezce zvířete, který se jej ujal. Je uváděno, že v případě, že se nálezce zvířete ujme, aby jej předal obci, nejedná se o svěřeni, neboť této osobě nebylo zvíře svěřeno, a tak by ani nebyla povinna k náhradě škody způsobené tímto zvířetem.¹²² Na druhou stranu spatřujeme i názor, že do svěřeni je třeba řadit též osoby, které opatrují zvíře nalezené.¹²³ Zde je možné aplikovat výše zmíněné úvahy o rozsahu chápání faktické detence. Je totiž nepochybné, že nálezce nad zvířetem určitou faktickou moc vykonává. *Bezouška* by tedy vzhledem k širokému výkladu faktické detence ve smyslu § 2933 občanského zákoníku, nálezce zvířete za subjekt povinný k náhradě škody považoval, aniž by bylo relevantní řešení otázky, zda se jedná o případ svěřeni. Naproti tomu *Melzer* by se nejdříve zabýval otázkou, zda se o svěřeni (či jinou občanským zákoníkem výslovně stanovenou formu faktické detence) jedná, a až dospěl-li by k názoru, že ano, označil by nálezce zvířete za subjekt povinný. Nicméně *Melzer* je tím, kdo uvádí, že nálezce ztraceného zvířete (§ 1058 a násl.) není osobou, které bylo zvíře svěřeno.¹²⁴

Nakonec je vyžadováno, aby faktická moc nad zvířetem byla vykonávána pro někoho jiného, nikoliv pro sebe, protože pokud by byla detence vykonávána pro sebe, jednalo by se již o chovatele (držitele) zvířete.¹²⁵

Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 02. 2010, sp. zn. 25 Cdo 5030/2007: „*Zásadně se vychází z toho, že základní povinnosti*

---

¹²⁰ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 685.

¹²¹ Tamtéž.

¹²² Tamtéž.

¹²³ PAŠEK, Martin. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha. Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 2867.

¹²⁴ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 685.

¹²⁵ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 685.

chovatele či toho, komu je zvíře -byť jen dočasně - svěřeno, je zajistit je takovým způsobem, aby byla zabezpečena ochrana okolí, zejména života, zdraví a majetku ostatních osob, ale i zvířete samotného.“

4.4.2.2 Chování zvířete

Za chovatele zvířete považujeme osobu, která o zvíře fakticky pečuje a zajišťuje jeho potřeby.¹²⁶ Může jím být samozřejmě sám vlastník, nicméně ustanovení § 2933 věty druhé občanského zákoníku má vzhledem k tomu, že vlastníkově povinnosti k náhradě škody se věnuje již samotná věta první tohoto ustanovení, praktický význam v případech, kdy chovatelem zvířete je někdo jiný nežli vlastník. Nejčastěji je jím faktický detentor, může jím být ovšem též držitel, který zvíře nejen fakticky ovládá, ale také se jej ujal, aby jej měl jako vlastník (§ 989 odst. 1 občanského zákoníku). Příkladem detence v tomto případě může být, že osoba chová zvíře, které koupila, v domnění, že je jeho vlastníkem, nicméně kupní smlouva je neplatná.

Chování zvířete nevylučuje možnost jej svěřit. Ačkoliv se z § 2933 ani z jiného ustanovení občanského zákoníku nedovídáme výslovně, od koho musí být zvíře svěřeno, aby byla dána povinnost k náhradě škody (zdali pouze od vlastníka nebo od kohokoliv), lze se opět odkázat na interpretaci *Melzera*, že ustanovení § 2933 se vztahuje na veškeré případy svěřeni zvířete bez ohledu na to, zda jej svěřil vlastník nebo kdokoliv jiný.¹²⁷ Tzn., že přestože chovatel nemusí být osobou totožnou s vlastníkem, je vždy oprávněn zvíře svěřit třetí osobě. V praxi se nejčastěji bude jednat o případy pomocníků, např. ve stáji u koňů. Jsou-li splněny uvedené podmínky tak, abychom mohli hovořit o svěřeni zvířete a zároveň je splněna negativní podmínka, že tito pomocníci nejsou zaměstnanci chovatele, mohou i tyto osoby být povinny k náhradě škody způsobené zvířetem.¹²⁸

Pokud chovatel (osoba odlišná od vlastníka) zvíře někomu svěří a dojde ke vzniku škody, povinnost k náhradě společně s vlastníkem nese ten, komu bylo zvíře svěřeno, nikoliv chovatel, neboť zvíře v daném okamžiku již nemá ve faktické moci. Je ovšem zajímavé uvážit nad tím, zda by chovatel neměl nést

¹²⁶ PAŠEK, Martin. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 2867.

¹²⁷ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TĚGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 686.

¹²⁸ Dle § 6 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce „Zaměstnancem je fyzická osoba, která se zavázala k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu.“

následky svého rozhodnutí, protože on je tím, kdo rozhodne, v čích rukou se zvíře ocitne (komu bude svěřeno). Domnívám se, že by bylo na místě, kdyby se právní úprava tímto případem také zabývala a stanovila solidární povinnost k náhradě nejen vlastníkově a osobě, již bylo zvíře svěřeno, nýbrž také chovateli, který zvíře této osobě svěřil.

Typickým subjektem, který chová zvířata, je např. útulek pro zvířata, nejedná-li se ovšem pouze o dohled nad zvířetem svěřeným jim jinou osobou.¹²⁹

Pojmem chovatele se zabývají také některé veřejnoprávní předpisy jako např. ZTýrZv, zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „veterinární zákon“) či zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „plemenářský zákon“).

ZTýrZv chovatelem rozumí každou právnickou nebo fyzickou osobu, která drží nebo chová zvíře nebo zvířata, trvale nebo dočasně, přemísťuje zvíře, nebo obchoduje se zvířaty, provozuje jatky, útulky, záchranné stanice, hotely a penziony pro zvířata nebo zoologické zahrady, provádí pokusy na zvířeti nebo zvířatech anebo pořádá jejich veřejná vystoupení. Veterinární zákon i plemenářský zákon chovatelem rozumí každého, kdo zvíře nebo zvířata vlastní nebo drží, anebo je pověřen se o ně starat, ať již za úplatu nebo bezúplatně, a to i na přechodnou dobu. V obou definicích lze spatřovat, že chovatelem není jen vlastník, ale v podstatě každý, kdo zvíře drží nebo chová (ve smyslu péče o něj) a to bez ohledu na délku výkonu takové činnosti.

4.4.2.3 Jiné používání zvířete než chování

Jako poslední formu výkonu faktické detence nad zvířetem občanský zákoník uvádí jiné používání zvířete než chování. Charakteristickým znakem jiného používání je především to, že je s ním spjat užitek, plynoucí z užitných vlastností zvířat, který vlastník nebo jiný chovatel získává pro svůj prospěch.¹³⁰ Je jím myšleno např. užití skotu k zorání vlastní půdy.

Vztah pojmů svěřením, chování a jiné používání není exkluzivní, tzn., tyto pojmy se vzájemně nevylučují, naopak se vzájemně překrývají.¹³¹

¹²⁹ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TĚGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 685.

¹³⁰ Tamtéž.

¹³¹ Tamtéž.

I u faktického detentora je dána objektivní odpovědnost prostá, což znamená, že skýtá možnost liberace. Zákon výslovně uvádí, že povinnosti k náhradě škody se za podmínek, které stanoví, může zprostit i ten, komu vlastník zvíře svěřil.

Subjektem povinným k náhradě škody je podle § 2935 občanského zákoníku také osoba, která zvíře svémocně odňala vlastníku nebo osobě, které vlastník zvíře svěřil. K tomu blíže v kapitole 4.10 *Náhrada škody způsobené zvířetem svémocně odňatým*.

4.5 Spolupůsobení poškozeného na vznik škody

V praxi může mnohdy zvíře způsobit škodu v důsledku okolností, které je možné přičítat také samotnému poškozenému. Poškozený někdy zavdá příčinu útoku zvířete, např. tím, že ho vyprovokuje, že se ho dotkne, že na něj šlápne nebo jej jinak podráždí. Důsledkem takového jednání poškozeného je aplikace ustanovení § 2918 o spolupůsobení poškozeného na vznik škody, které stanovuje, že vznikla-li škoda nebo zvětšila-li se také následkem okolností, které se přičítají poškozenému, povinnost škůdce (vlastníka či faktického detentora) nahradit škodu se poměrně sníží. Podílejí-li se však okolnosti, které jdou k tíži jedné či druhé strany, na škodě jen zanedbatelným způsobem, škoda se nedělí.¹³²

Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 04. 06. 2008, sp. zn. 25 Cdo 3117/2006; 25 Cdo 2432/2008. Nejvyšší soud se zabýval případem, kdy si žalobkyně na veřejném místě, kde byla se svou matkou a babičkou, hrála na louce a přiblížila se svým obličejem k psovi, ležícímu na dece vedle žalovaného a jeho manželky, natolik, že pes, který se zřejmě lekl, poranil žalobkyni tvář svými zuby (neboť neměl náhubek a nebyl na vodítku). Došlo k řešení otázky, zdali a kdo porušil obecnou prevenční povinnost, v důsledku čehož došlo k poranění žalobkyně. Nejvyšší soud nakonec došel k závěru, že žalovaný (majitel psa) svým jednáním (opomenutím) porušil obecnou prevenční povinnost, a že tak byly naplněny předpoklady pro jeho odpovědnost za škodu podle § 420 odst.1 dřívějšího občanského zákoníku, ale „...matka poškozené

---

¹³² ŠTROF, Michal. TROJANOVÁ, Tereza. Soukromoprávní odpovědnost za škodu způsobenou zvířetem se zaměřením na význam spolupůsobení poškozeného na vznik škody. *Epravo.cz* [online]. 24. 03. 2017 [cit. 12. 02. 2020]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/soukromopravni-odpovednost-za-skodu-zpusobenou-zviretem-se-zamerenim-na-vyznam-spolupusobeni-poskozeneho-na-vznik-skody-105531.html>

spoluzpůsobila vzniklou škodu, neboť zanedbala řádný dohled nad dcerou“ a „příčiny vzniku škody na zdraví žalobkyně v podstatné míře spočívají v chování poškozené a její matky.“

Srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 09. 2009, sp. zn. 25 Cdo 3896/2007: „... už vůbec nelze spatřovat spoluzavinění žalobce (poškozeného) v tom, že na veřejně přístupném a obvykle k tomu účelu používaném místě, vstoupil do prostoru, v němž se pes na vodítku mohl volně pohybovat.“

Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 03. 2009, sp. zn. 25 Cdo 3516/2007 ve kterém se Nejvyšší soud kladně vyjádřil k rozhodnutí odvolacího soudu tak, že: „zanedbá-li rodič nezletilého dítěte, jemuž byla jinou osobou způsobena škoda (resp. v daném případě škoda způsobená zvířetem přičitatelná této osobě), dohled nad nezletilým, nelze tuto skutečnost hodnotit jako spoluzavinění nezletilého poškozeného. Rodič nezletilého dítěte v takovém případě odpovídá za škodu společně s těmi, kdo škodu způsobili, podle své účasti na způsobené škodě.“

4.6 Škoda

Zvíře může být původcem jak újmy majetkové (škody), a to včetně ušlého zisku, tak újmy nemajetkové.

Majetkem, který může být zvířetem poškozen, je v podstatě téměř cokoliv. Typicky se bude jednat o automobil, bicykl, rozkousaný plot apod. V případě nemajetkové újmy způsobené zvířetem, se obvykle jedná o újmu na zdraví nebo na životě v důsledku útoku a pokousání zvířetem. S újmou na zdraví pak zpravidla bývá spjat také ušlý zisk v podobě ztráty výdělku po dobu pracovní neschopnosti (v důsledku této újmy na zdraví). Nejvyšší soud ČR se v minulosti zabýval mnohými případy odčinění nemajetkové újmy jako např. při poranění muže psem, který ho pokousal, když před útokem tohoto psa chránil svou družku (usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 01. 2015, sp. zn. 8 Tdo 1509/2014); při poranění muže jedoucím na motocyklu v důsledku jeho srážky se psem, který mu vběhl do vozovky (rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 02. 2015, sp. zn. 25 Cdo 1471/2014); či při poranění cyklisty napadeného psem (usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 03. 2017, sp. zn. 25 Cdo 5001/2016). Ve všech

zmíněných případech bylo žalobci požadováno nejen odčinění nemajetkové újmy, ale také náhrada ušlého zisku.

Jak již bylo uvedeno v úvodním obecném výkladu o náhradě škody, obecné předpoklady vzniku povinnosti hradit škodu mají platit i pro vznik povinnosti odčinit nemajetkovou újmu. To se odráží ve skutečnosti, že většina ustanovení o náhradě majetkové a nemajetkové újmy setrvává na pojmu „škoda“ s tím, že totéž platí i pro nemajetkovou újmu, plyne-li z právního řádu povinnost odčinit ji.¹³³ A proto i když občanský zákoník výslovně hovoří o škodě způsobené zvířetem, jsou příslušná ustanovení (§ 2933 až § 2935 občanského zákoník) právní úpravou, která může být užita za splnění další zákonných podmínek také v případě vzniku nemajetkové újmy.

Vedle toho lze vycházet z § 2894 odst. 2 ve spojení s § 2956 občanského zákoníku, ze které plyne, že dojde-li k útoku zvířete, jímž je zasaženo do přirozených práv člověka chráněných ustanoveními první části občanského zákoníku, je škůdce povinen nahradit nejen vzniklou škodu (újmu na jmění), ale i nemajetkovou újmu.¹³⁴ Např. při ublížení na zdraví (zranění poškozeného) je škůdce povinen odčinit i vytrpěné bolesti a vznikla-li poškozenému v důsledku újmy překážka lepší budoucnosti, je škůdce povinen odčinit i ztížení společenského uplatnění.

4.7 Příčinná souvislost

Ačkoliv je povinnost k náhradě škody způsobené zvířetem povinností zvláštní, uplatní se pro ni samozřejmě i základní obecné podmínky pro vznik povinnosti k náhradě škody. Kromě protiprávního jednání a následku (škody), je jejím předpokladem existence příčinné souvislosti (tzv. kauzální nexus) mezi tímto jednáním a vzniklým následkem.

Ačkoliv je subjektem povinným k náhradě škody vlastník zvířete (případně též faktický detentor), zkoumá se příčinná souvislost mezi chováním zvířete a vzniklou újmou, nikoliv mezi jednáním povinného subjektu a vzniklou újmou.

Aby byla příčinná souvislost mezi chováním zvířete a vzniklou škodou, resp. újmou, dána, postačí, aby byla jednou z mnoha příčin následku, nemusí být

¹³³ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku

¹³⁴ PAŠEK, Martin. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha. Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 2866.

jediná.¹³⁵ Není proto nezbytné aby škoda vznikla fyzickým kontaktem zvířete s poškozeným (např. kousnutím). Ze zahraniční praxe jsou známy např. tyto případy (při zohlednění konkrétních okolností): začátečník v jízdě na koni je vyveden z míry chováním koně a z tohoto důvodu z něj spadne poté, co již kůň zastavil; poštovní doručovatel je vylekán německým ovčákem, který na něj hrozivě vrčel a cenil zuby, začne utíkat a při tom se zraní.¹³⁶ *Při hodnocení lidské reakce na chování zvířete je třeba brát ohled na to, zda jde o reakci obvyklou, či mimořádnou; měřítkem je § 4 odst. 1 občanského zákoníku.*¹³⁷ Platí tedy, že se má za to, že každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností, a že to každý od ní může v právním styku důvodně očekávat.

Kromě jiného se otázku příčinné souvislosti mezi jednáním chovatele zvířete a škodou způsobenou tímto zvířetem zabýval Nejvyšší soud ČR v usnesení ze dne 14. 01. 2015, sp. zn. 8 Tdo 1509/2014. Konkrétně se vyjadřoval k institutu přerušení příčinné souvislosti, a to tak, že: *„Tím, že psa patřícího obviněnému vypustila z kotce jiná osoba, nebyla přerušena příčinná souvislost mezi jednáním obviněného a vzniklým následkem, ale pouze k ní přistoupila další skutečnost, jež spolupůsobila při vzniku následku. Jednání obviněného jako nezodpovědného majitele psa však zůstalo tou skutečností, bez níž by k následku nebylo došlo, k čemuž se přidalo i obviněným umožněné jednání další osoby, která psa vypustila. Jednání obviněného tak bylo jedním článkem řetězu příčin, které způsobily následek (srov. rozhodnutí č. 72/1971 a rozhodnutí č. 37/1975 Sb. rozh. tr).... k přerušení takto vymezené příčinné souvislosti by mohlo dojít za zcela jiné situace, a to např. tehdy, pokud by obviněný choval psa v kotci, který by byl opatřen klíčem, a obviněný by určil, že jen on sám je oprávněn psa z kotce vypouštět ven. Jiná osoba by za těchto podmínek z vlastního rozhodnutí a bez vědomí majitel psa vzala klíč, kotec odemkla a psa vypustila, a ten v rámci volného pohybu jinému způsobil újmu. Odpovědnost chovatele psa by v takovém případě za vzniklou škodu zřejmě nebyla dána, protože odpovědným by byla zásadně ta osoba, která by jednala v rozporu s požadavky majitele psa. O takový případ se však, jak je rozvedeno shora, nejedná.“*

---

¹³⁵ TICHÝ, L., HRÁDEK, J. *Deliktní právo*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 387

¹³⁶ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1630.

¹³⁷ Tamtéž.

V rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 02. 2015, sp. zn. 25 Cdo 1471/2014 se Nejvyšší soud zabýval otázkou příčinné souvislosti mezi způsobem jízdy žalobce na komunikaci, kterým došlo k překročení maximální povolené rychlosti a škodou, která vznikla v souvislosti se vstupem zvířete (psa) na komunikaci, po které se žalobce dopravoval. Skutkově se jednalo o případ kdy, žalovaná na procházce se dvěma psy uvolnila jednoho z nich z vodítka, a když se k nim po silnici přiblížil motocykl, pes vběhl z chodníku do vozovky a došlo ke střetu s motocyklem řízeným žalobcem, jenž jel v obci rychlostí 90 km/hod, v okamžiku kolize 75 km/hod. Žalobce utrpěl těžkou újmu na zdraví s trvalými následky. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že: *„Pokud by řidič motocyklu neporušil právní předpisy upravující provoz na pozemních komunikacích a dodržel by povolenou rychlost 50 km/hod., byl by schopen střetu zabránit, neboť by mohl zastavit na vzdálenost 4,6 m od zvířete. Soud vzal v úvahu i místo, kde došlo ke škodní události, a klidnou povahu psa a dovodil, že žalovaná nemohla předvídat kolizi psa s dopravním prostředkem, k porušení její povinnosti dle § 415 obč. zák. nedošlo, obecná prevenční povinnost (vést psa na vodítku) musí být v rozumném vztahu ke škodnému následku a základní povinnost chovatele zajistit zvíře k zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku ostatních, nelze vykládat bez ohledu na okolnosti jednotlivého případu, což by vedlo k závěru, že žalovaná měla předvídat nejen účastníky provozu zákon dodržující, ale i ty zákon hrubě porušující.“* Odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně v tomto potvrdil. Nicméně Nejvyšší soud jako soud dovolací na základě podaného dovolání došel k závěru, že závěr odvolacího soudu není správný, neboť správně nevymezil skutkové okolnosti z hlediska občanskoprávní odpovědnosti, mezi nimiž se může jednat o vztah příčiny a následku. *„Samotná rychlost jízdy žalobce nevyvolala jeho pád, nýbrž rozhodující příčinou pádu bylo chování psa, který z chodníku nečekaně vběhl do vozovky „pod kola“ motocyklu.“* Nejvyšší soud tedy došel k závěru, že byla porušena prevenční povinnost žalované (chovatelky psů) tím, že umožnila volný pohyb svého psa na veřejně přístupném místě v bezprostřední blízkosti komunikace.

4.8 Privilegovaná povinnost k náhradě škody

O privilegované povinnosti k náhradě škody se hovoří v souvislosti s úpravou v § 2934 občanského zákoníku. Toto ustanovení upravuje možnost a podmínky zproštění se (liberace) povinnosti k náhradě škody u výslovně

uvedených povinných subjektů za škodu způsobenou výslovně uvedenými kategoriemi zvířat. V podstatě představuje zvláštní úpravu vůči předchozímu obecnému § 2933.¹³⁸ K účelu, jímž je ochrana před nebezpečím představovaným zvířetem, přistupuje účel zmírnění přísné odpovědnosti povinných subjektů (za splnění zákonných podmínek).

Podmínkami pro liberaci, které z § 2934 plynou, jsou:

1. škodu způsobí domácí zvíře, které
  - a. slouží vlastníku k výkonu povolání či jiné výdělečné činnosti nebo k obživě;
  - b. slouží jako pomocník pro osobu se zdravotním postižením;
2. vlastník prokáže, že při dozoru nad zvířetem nezanedbal potřebnou pečlivost, anebo že by škoda vznikla i při vynaložení potřebné pečlivosti.

Za týchž podmínek se povinnosti k náhradě zprostit i ten, komu vlastník zvíře svěřil.

K náležitému porozumění právního jazyka je vyžadováno i jeho přesné čtení. Zákon výslovně uvádí, že povinnosti k náhradě škody se za podmínek jím stanovených může zprostit vlastník a ten, komu vlastník zvíře svěřil. Nicméně již dříve v textu je uváděno, že svěřením zvířete se rozumí něco jiného než jeho chováním či jiným používáním. Komentáře k občanskému zákoníku se na tuto terminologickou neshodu nezaměřují, přehlíží ji a obecně hovoří o možnosti liberace vlastníka a chovatele. Z doktrinálního výkladu ustanovení § 2934 občanského zákoníku tedy plyne, že privilegovaná povinnost k náhradě škody způsobené zvířetem náleží vlastníku a každému faktickému detentorovi (nejen tomu, komu bylo zvíře pouze svěřeno, ale i tomu, kdo jej chová anebo jinak používá), který má zvíře ve své faktické moci, kterou ke zvířeti nabyt od vlastníka. Domnívám se ovšem, že tyto závěry nejsou zcela správné, resp. formulace daného ustanovení není správná, neboť přináší nejednoznačný výklad. Není ani možné odkázat se na výklad soudů, neboť ty se zatím touto otázkou také nezabývaly.

---

¹³⁸ VOJTEK, Petr. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. Komentář*. Praha: Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1035.

4.8.1 Domácí zvíře sloužící vlastníku k výkonu povolání či jiné výdělečné činnosti nebo k obživě

Explicitním určením, že pouze domácí zvíře (splňující další podmínky), může být původcem škody, od jejíž náhrady se může vlastník nebo ten, komu bylo zvíře svěřeno vlastníkem, liberovat, zákon vylučuje možnost liberace u škod způsobených zvířaty divokými.

Zákon pojem domácí zvíře výslovně nedefinuje. Důvodová zpráva k občanskému zákoníku uvádí, že domácími zvířaty je ta, jejichž druh žije s člověkem buď bezvýjimečně, anebo z převážné části. Jsou to tedy zvířata, která jsou podle svého druhu určena k trvalému soužití s člověkem, z čehož plyne, že představují typově menší nebezpečnost pro člověka, než je tomu u divokých zvířat.¹³⁹ Pravděpodobně z tohoto důvodu je možnost zproštění se náhrady škody u škody způsobené zvířetem domácím umožněna, zatímco u škody způsobené zvířetem divokým nikoliv.

Samotná skutečnost, že škodu způsobí domácí zvíře, ovšem pro možnost liberace nepostačuje a přistupuje podmínka jeho účelového určení ve formě výkonu povolání či jiné výdělečné činnosti nebo obživy. Obecně se hovoří o tzv. domácích užitkových zvířatech.

Důvod privilegované povinnosti k náhradě škody za užitková zvířata spočívá v tom, že břemene velmi přísné odpovědnosti (povinnosti k náhradě škody) má být zproštěn ten, kdo zvíře z důvodu, který je buď společensky prospěšný, nebo je pro něj aspoň nezbytný.¹⁴⁰

4.8.1.1 Zvíře sloužící k výkonu povolání

Za domácí zvíře sloužící k výkonu povolání lze považovat takové, které je chováno za účelem splnění určitých úkolů či pracovních povinností.¹⁴¹ Podstatné je, že u výkonu povolání není použití zvířete zaměřeno na dosažení zisku, nýbrž na samotnou činnost, která je jeho obsahem. Proto lze analogicky ustanovení

---

¹³⁹ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 691.

¹⁴⁰ Tamtéž.

¹⁴¹ DOHNAL, Jakub. Škoda způsobená zvířetem. *Bulletin advokacie* [online]. 20. 06. 2016. [cit. 25. 11. 2019]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/skoda-zpusobena-zviretem?browser=full>

§ 2934 aplikovat i na případy činnosti, která byt' není výdělečná, typově výkonu povolání odpovídá.¹⁴²

Typickým příkladem domácího zvířete sloužícího k výkonu povolání je policejní nebo záchranářský pes. Ti mohou ovšem mnohdy sloužit také v souvislosti s výkonem veřejné moci, a pokud by tedy škoda vznikla při jejím výkonu, povinnost k náhradě škody by pravděpodobně byla založena již samotným zákonem č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

Za domácí užitkové zvíře se nepovažuje zvíře, které je pro výkon činnosti, jež je běžně obsahem povolání, využito výjimečně (např. pes použitý ochrankou k zabezpečení objektu pouze jednou za svůj život na vesnické zábavě).¹⁴³ Je rozhodující obecné účelové určení zvířete, které mu vlastník přiřadil, nikoliv konkrétní účel v okamžiku způsobení škody.¹⁴⁴

4.8.1.2 Zvíře sloužící k jiné výdělečné činnosti

Výdělečnou činností rozumíme činnost, která směřuje k dosažení výtěžku (zisku). Za zvíře sloužící k jiné výdělečné činnosti je tedy považováno takové zvíře, s jehož chovem je spjat užitek ve formě surovin (maso, vejce, vlna apod.), které je možné dále hospodářsky směřovat. Kromě uvedeného je takovým zvířetem také zvíře, které slouží jako placená atrakce (zvířata v cirkuse, na pouti).¹⁴⁵

Lze tedy vnímat rozdíl mezi zvířetem k výkonu povolání a zvířetem k jiné výdělečné činnosti – zatímco policejní pes, jako zvíře sloužící k výkonu povolání, bude primárně sloužit k činnostem jako je sledování pachových stop, pronásledování pachatele trestného činu apod., tak kupříkladu skot, jako zvíře sloužící k výkonu jiné výdělečné činnosti, bude sloužit k získávání mléka či masa za účelem následné hospodářské směny a s tím spjatého výtěžku (zisku).

---

¹⁴² MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 692.

¹⁴³ DOHNAL, Jakub. Škoda způsobená zvířetem. *Bulletin advokacie* [online]. 20. 06. 2016. [cit. 25. 11. 2019]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/skoda-zpusobena-zviretem?browser=full>

¹⁴⁴ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 693.

¹⁴⁵ PAŠEK, Martin. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 2868.

4.8.1.3 Zvíře sloužící k obživě

*Obživou jsou prostředky nutné k životu, které lze získat jiným způsobem než výkonem povolání nebo výdělečnou činností.*¹⁴⁶

Zvíře sloužící k obživě je chováno pro hospodářské účely, tj. zisk surovin (maso, vejce, mléko apod.), nicméně nikoliv za účelem hospodářské směny a výdělku, nýbrž za účelem vlastní spotřeby vlastníka či chovatele.¹⁴⁷

4.8.2 Zvíře sloužící jako pomocník pro osobu se zdravotním postižením

Jedná se o druhé možné účelové určení domácího zvířete, jako jedné z podmínek pro liberaci povinnosti k náhradě škody způsobené tímto zvířetem. Tato možnost je obecně přijímána pochopitelně velmi kladně. Absolutní objektivní povinnost by v případě osob se zdravotním postižením, kterým jsou zvířata velmi často nepostradatelnými pomocníky, byla až příliš přísná.

Obecně může být zvířetem sloužícím jako pomocník pro osobu se zdravotním postižením jakékoliv zvíře. Jedná se o tzv. asistenční zvíře. Jeho pomoc osobě hendikepované může mít mnoho podob: pomoc s orientací a pohybem (slepecký pes), pomoc donesením drobných předmětů, upozorňování na přítomnost alergenů, upozorňování na přítomnost lidí nebo zvuků (signalizační zvíře) či pomoc v podobě jejich přítomnosti, která může vést k vyrovnání se osoby se svým postižením (animoterapie).

I když jsou asistenčními zvířaty nejčastěji zvířata domácí (psy, kočky – felinoterapie, koně – hipoterapie apod.), není ani neobvyklé jako zvíře asistenční spatřit zvíře divoké (opičky pro pomoc s donesením/učiněním drobných úkonů pro zdravotně postiženého, delifíni- delfinoterapie apod.). Nicméně zákon ve vztahu k možnému zproštění se povinnosti k náhradě škody výslovně hovoří pouze o zvířatech domácích s tímto účelovým určením. Je proto k zamyšlení, zda si byl zákonodárce při tvorbě dané úpravy vědom této skutečnosti a přesto setrval na požadavku domácího zvířete i u osob zdravotně postižených anebo danou skutečnost vůbec nezvažoval a v budoucnu se k této problematice vrátí a u osob

---

¹⁴⁶ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1632.

¹⁴⁷ PAŠEK, Martin. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha. Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 2868.

hendikepovaných možnost liberace rozšíří. Je totiž otázkou, zda je současná úprava v tomto směru spravedlivým řešením.

4.8.3 Potřebná pečlivost při dozoru nad zvířetem

Vlastník či osoba, které vlastník zvíře svěřil, se mohou za splnění výše uvedených podmínek povinnosti k náhradě škody zprostit uplatněním jednoho ze dvou liberačních důvodů. Jedním z těchto důvodů je, že prokáže, že při dozoru nad zvířetem nezanedbal potřebnou pečlivost a druhým z těchto důvodů je, že by škoda vznikla i při vynaložení potřebné pečlivosti.

Touto koncepcí se zákonodárce odchýlil od koncepce objektivní odpovědnosti, resp. povinnosti k náhradě škody, když umožňuje povinnému subjektu prokázat, že nezavinil vznik škody (tzv. exkulpace), když vynaložil potřebnou pečlivost při dozoru nad zvířetem. Pokud jde o liberační důvod ve formě prokázání, že škoda by vznikla i při vynaložení potřebné pečlivosti, pak hovoříme o tzv. neexistující příčinné souvislosti. V důsledku absence příčinné souvislosti, jako obecného předpokladu pro vznik povinnosti k náhradě škody, by povinnost k náhradě ani nemohla vzniknout.

Definici potřebné pečlivosti při dozoru nad zvířetem zákon neposkytuje. Je možné vycházet z doktrinární definice, že se jedná o takovou míru pečlivosti, kterou je možné vyžadovat od průměrně obezřetného a rozvážného vlastníka, pokud by se ocitl v obdobné situaci, tak aby zabránil vzniku újmy zvířetem.¹⁴⁸ Takový dozor v zahrnuje v podstatě veškerou starost o zvíře, ať už o jeho přístřeší a obživu, tak i o jeho výcvik, používání nebo vedení.¹⁴⁹ Bude ovšem na soudu, aby v každém jednotlivém případě posoudil, zda míra potřebné pečlivosti při dozoru nad zvířetem byla dodržena či nikoliv, a to s ohledem na individuální aspekty daného případu. Odlišné požadavky na míru pečlivosti budou kladeny např. na vlastníka zvířete nacházejícího se na jeho vlastním pozemku nežli na vlastníka zvířete vyskytujícího se na veřejném prostranství.

Současná právní úprava tak v tomto smyslu odpovídá předchozí právní úpravě, která vycházela z obecné prevenční povinnosti chovatele zvířete, přičemž tato prevenční povinnost byla v judikatuře spojována právě s náležitým dozorem nad zvířetem – „*Odpovědnost chovatele za škodu způsobenou domácím zvířetem se již*

---

¹⁴⁸ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1632.

¹⁴⁹ Tamtéž.

tradičně posuzuje podle ustanovení § 415 a § 420 obč. zák., a to z hlediska potřebného dozoru nad chovaným zvířetem.“ (Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 09. 2009, sp. zn. 25 Cdo 3896/2007).

Typickým příkladem zanedbání potřebné pečlivosti při dozoru nad zvířetem by bylo vyvedení psa na veřejné prostranství, kde se nachází velký počet lidí, a to bez vodítka a náhubku (k tomu např. již zmiňovaný rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 04. 06. 2008, sp. zn. 25 Cdo 3117/2006; 25 Cdo 2432/2008).

4.8.4 Škoda vzniklá i při vynaložení potřebné pečlivosti

Zanedbá-li vlastník či osoba, jíž bylo zvíře vlastníkem svěřeno, při dozoru nad zvířetem potřebnou míru pečlivosti a dojde ke vzniku škody, zákon přesto umožňuje, aby se tito povinnosti k náhradě zprostiti, a to tehdy, když prokáží, že škoda by vznikla i při vynaložení potřebné pečlivosti.

Teoretickým příkladem by mohl být tento případ: Vlastník psa, který hlídá rozsáhlý objekt, nedovře branku do tohoto objektu (zanedbá potřebnou péči). Na druhé straně rozsáhlého objektu (o více než 200 metrů od nedovřené branky) spadne na plot strom a tím, jej poničí. Pes přes poničení plot uteče a mimo objekt někoho pokouše. Příčinná souvislost mezi nedovřením branky (zanedbání potřebné péče) a poraněním, který pes způsobil není dána. Bylo by tedy možné, aby se vlastník povinnosti k náhradě zprostil tím, že tuto skutečnost prokáže.

4.9 Náhrada škody způsobené zvířetem svémocně odňatým

Odňala-li třetí osoba svémocně zvíře vlastníku nebo osobě, které vlastník zvíře svěřil, nahradí třetí osoba škodu způsobenou zvířetem sama, prokáže-li vlastník nebo osoba, které vlastník zvíře svěřil, že odnětí nemohli rozumně zabránit; jinak společně a nerozdílně s nimi. Kdo zvíře svémocně odňal, nemůže se zprostit povinnosti k náhradě (§ 2935 odst. 1, odst. 2 občanského zákoníku).

Toto ustanovení má značný význam jak pro subjekty povinné k náhradě škody (podle § 2933 a § 2934 občanského zákoníku), tak pro samotného poškozeného. Občanský zákoník totiž tímto ustanovením poskytuje vlastníku či osobě, které vlastník zvíře svěřil, možnost liberace, prokážou-li, že odnětí nemohli rozumně zabránit, a zároveň zachovává možnost poškozeného se škody domáhat.

Osoba, která zvíře svémocně odňala se povinnosti k náhradě, nemůže za žádných podmínek zprostit, nese tedy absolutní objektivní povinnost k náhradě škody.

4.9.1 Svémocné odnětí zvířete

Svémocným odnětím zvířete lze rozumět každé jednostranné zbavení detence jiného, resp. čin, který je právem zakázán – osoba si k zvířeti silou/ lstí pomůže svojí mocí bez toho, aby k tomu měla zákonný podklad.^{150,151} Příkladem může být krádež zvířete či dočasné převzetí kontroly nad zvířetem bez souhlasu vlastníka. Z doktrinálních výkladů plyne, že svémocné odnětí ovšem současně nevyžaduje, aby ten, kdo detenci jinému odňal, ji nabyt sám (př. někdo jen vypustí ze zabezpečeného kotce zvíře jiného a zvíře následně uteče).¹⁵²

Naopak svémocným odnětím zvířete není nabytí detence od vlastníka, který tak činil dobrovolně, i když byla jeho vůle založena na omylu.¹⁵³ Není jím ani odnětí zvířete v souladu s § 28b odst. 3 ZTýrZv, podle kterého je vlastník zvířete, kterému bylo oznámeno rozhodnutí o umístění zvířete do náhradní péče, povinen zvíře vydat obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností a nevydá-li jej v určené lhůtě správnímu orgánu, může být zvíře tomu, kdo ho má u sebe, odňato. Nakonec svémocným odnětím není ani, pokud vlastník zvíře třetí osobě dobrovolně svěří a tato osoba se následně uchopí držby vlastnického práva k němu (slovy zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku se jedná o zpronevěru).¹⁵⁴ V důsledku toho těmto osobám nemůže vzniknout povinnost k náhradě škody podle § 2935 občanského zákoníku. Nicméně stávají se chovateli a tím nabývají povinnost k náhradě škody podle § 2933 s možností liberace podle § 2934 občanského zákoníku. Je ovšem k zamyšlení, proč osobě, která zvíře zpronevěří je takto poskytnuta možnost liberace, zatímco osoba, která se dopustí krádeže zvířete je povinna k náhradě škody bez možnosti se této povinnosti zprostit. Vždyť krádež i zpronevěra jsou trestnými činy směřujícími proti stejnému zájmu chráněnému zákonem (zájem na ochraně majetku), na který zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník stanoví stejné trestní sazby a jejich skutkové podstaty se liší pouze nepatrně.

¹⁵⁰ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 695.

¹⁵¹ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1633.

¹⁵² MELZER, Filip. In: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 696.

¹⁵³ Tamtéž.

¹⁵⁴ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1633.

4.9.2 Nemožnost rozumně zabránit odnětí zvířete

*Nebezpečí zvířete působí, že vlastník, případně detentor, mají zajistit, aby nejen zvíře samotné nepůsobilo škodu, nýbrž mají i zabezpečit, aby pokud možno nemohlo být zneužito třetí osobou.*¹⁵⁵ Zákon v souladu s tímto vyžaduje, aby vlastník či ten, komu vlastník zvíře svěřil, učinil opatření, kterými rozumně zabráni svémocnému odnětí zvířete třetí osobou.

Jaké opatření se považuje za rozumné? Takové, které by jiný učinil v obdobném případě, přičemž východiskem je především právní domněnka konstruovaná v § 4 odst. 1, že se má za to, že každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností. V neposlední řadě je pro posouzení racionality příslušného opatření k zabránění svémocnému odnětí zvířete potřeba brát zřetel také na druh zvířete či místní poměry.

Pokud vlastník či osoba, které vlastník zvíře svěřil, unese své důkazní břemeno a dokáže, že odnětí nemohl rozumně zabránit, povinnosti k náhradě škody se zproští. V opačném případě je vlastník či osoba, které vlastník zvíře svěřil, povinen škodu nahradit společně a nerozdílně (solidárně) s tím, kdo mu zvíře svémocně odňal.

5. Úprava náhrady škody způsobené zvěří

Povinnost k náhradě škody způsobené zvěří je upravena zejména v zákoně o myslivosti. Tato úprava je svou povahou ve vztahu k občanskému zákoníku úpravou zvláštní. Občanský zákoník je tedy aplikován subsidiárně.

Zákon o myslivosti ovšem není jediným právním předpisem, ve kterém je náhrada škody způsobená zvěří upravena, úpravu nalézáme také v zákoně č. 115/2000 Sb.

5.1 Subjekt povinný k náhradě škody

Zákon o myslivosti uvádí tři možné subjekty povinné k náhradě škody způsobené zvěří, a to uživatele honitby (jiné než obory), uživatele obory a také stát. Každý z těchto subjektů je povinen k náhradě škody za příslušných podmínek, které zákon stanoví.

---

¹⁵⁵ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TĚGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 698.

5.1.1 Uživatel honitby

Uživatelem honitby je buď samotný vlastník honitby (držitel honitby), a to jestliže ve vlastní honitbě sám vykonává právo myslivosti anebo osoba (fyzická či právnická), které vlastník honitby (držitel honitby) honitbu pronajal, a postoupil tak právo výkonu myslivosti této osobě.^{156,157}

U uživatele honitby zákon výslovně uvádí, že je kromě jiného povinen hradit škodu, kterou zvěř způsobila v honitbě na honebních pozemcích nebo na polních plodinách dosud nesklizených, vinné révě, ovocných kulturách nebo na lesních porostech. Jedná se o povinnost k náhradě bez ohledu na zavinění (striktní objektivní). *Zákon sice ukládá jak uživateli, tak vlastníku pozemků povinnosti za účelem zabránění vzniku škodlivých následků, de facto tak vymezuje liberační důvody, nicméně v praxi připadá v úvahu mnohdy toliko částečné zproštění.*¹⁵⁸

Uživatelem honitby může být nejen fyzická osoba, ale též sdružení, které vykonává právo myslivosti, resp., jehož členům toto právo přísluší (tzv. myslivecké sdružení). Tímto sdružením se rozumí spolek podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, od 01. 01. 2014 spolek dle občanského zákoníku (§ 3045). Způsobí-li zvěř škodu, platí, že jeho členové ručí za závazek k náhradě škody způsobené zvěří společně a nerozdílně (solidárně). Tato úprava je samozřejmě logická, vzhledem k tomu, že by bylo velmi obtížné určit míru účasti každého člena mysliveckého sdružení na vzniklé škodě.

*Uživatel honitby odpovídá i za škody způsobené druhem zvěře, která nemá pro honitbu normovaný stav a není zvěří stálou, ale jen přebíhavou. Zákon o myslivosti dává uživateli honitby v tomto směru možnost, aby v takovém případě požádal příslušné orgány státní správy myslivosti o povolení mimořádného odlovu.*¹⁵⁹

---

¹⁵⁶ Co je to myslivost. *ÚSTAV PRO HOSPODÁŘSKOU ÚPRAVU LESŮ BRANDÝS NAD LABEM* [online]. 2017, 2.3.2017 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <http://www.uhul.cz/mapy-a-data/360-portal-myslivosti/myslivost-obecne/717-co-je-to-myslivost>

¹⁵⁷ Držitelem honitby je osoba, které byla rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti honitba uznána a které v uznané honitbě přísluší provádět výkon práva myslivosti. (§ 2 písm. m) zákona o myslivosti)

¹⁵⁸ PETR, B. a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 211

¹⁵⁹ CHARVÁT, A., MIKULA, J. *Uplatňování náhrad škod způsobovaných zvěří. Metodická příručka*. Praha: Vydalo Ministerstvo zemědělství, 2012, s. 18.

5.1.2 Uživatel obory

Na oborní zvěř je judikaturou (rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 02. 2006, sp. zn. 22 Cdo 980/2005) nahlíženo tak, že je ve vlastnictví toho, kdo ji koupil či vyšlechtil. Přijetí tohoto názoru ovšem zakládá dualismus režimu povinnosti k náhradě škody způsobené oborní zvěří, kdy ve vztahu k uživateli obory se uplatní speciální povinnost k náhradě podle zákona o myslivosti, zatímco ve vztahu k vlastníku zvěře bude nutné postupovat dle obecných ustanovení o odpovědnosti za škodu v občanském zákoníku s využitím speciální skutkové podstaty vymezené v § 2933.¹⁶⁰

Zákon o myslivosti uvádí, že uživatel obory je povinen hradit škody způsobené zvěří, která unikla z obory a zprostit se této povinnosti může pouze tehdy, prokáže-li, že uniknutí zvěře bylo umožněno poškozením ohrazení obory neodvratitelnou událostí (např. poškození obory pádem stromu v důsledku vichřice) nebo osobou, za niž neodpovídá. Důsledkem přijetí judikaturou zastávaného (výše uvedeného) přístupu k oborní zvěři je ovšem založení povinnosti k náhradě také vlastníku uniklé zvěře (uživatel obory nemusí být vlastníkem zvěře), čímž vzniká společná povinnost uživatele obory a vlastníka uniklé zvěře k náhradě vzniklé škody. Je ovšem nezbytné uvést, že povinnost vlastníka zvěře hradit škodu podle občanského zákoníku nevznikne vždy, když zvěř z obory unikne. Je totiž třeba mít stále na paměti, že za určitých podmínek vlastník zvěře vlastnické právo k němu může pozbýt. V praxi se Ústavní soud kromě jiného nejednou zabýval otázkou vlastnického práva ke zvěři uprchlé z obory do přilehlé honitby, byť v souvislosti s otázkou nabývání vlastnického práva jejím ulovením, resp. pytláctvím, nicméně v souvislosti s tím je možné odvodit též odpověď na otázku, zda vlastník zvěře v oboře, pozbývá vlastnické právo k ní jejím úprkem do honitby. Lze uvést např. usnesení Ústavního soudu ze dne 04. 12. 2018 sp. zn. III. ÚS 3316/17 či usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 04. 2017 sp. zn. IV. ÚS 4190/16, z nichž vyplývá, že uprchne-li zvěř z obory, stává se opět volně žijícím živočichem bez pána (*res nullius*), a tudíž odpovědnost původního vlastníka za touto zvěří způsobené škody podle občanského zákoníku nemůže být dána.

---

¹⁶⁰ PETR, B. a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 213

Je k zamyšlení, zda se na uživatele obory, který je také obecně uživatelem honitby bude vztahovat úprava z § 52 odst. 1 zákona o myslivosti (o povinnost k náhradě škody uživatelem honitby). Ačkoliv to ze zákona není zcela patrné, bude tomu tak, tedy rozsah předmětů podléhajících náhradě škody uživatelem obory, bude stejný jako u uživatele honitby.¹⁶¹

Typickými škodami, které zvěř působí, jsou: rozrýpání povrchu pozemku, okousání lesních porostů nebo poničení úrody na ovocných stromech.

5.1.3 Stát

Stát je subjektem povinným k náhradě škody způsobené zvěří, jejíž početní stavy nelze lovem snižovat. Zákon o myslivosti tento případ náhrady škody nesprávně systematicky uvádí v § 54 odst. 3 společně se škodami, které nejsou uhrazovány.

Zákon o myslivosti dále odkazuje na zákon č. 115/2000 Sb. Zvěří, jejíž početní stavy nemohou být snižovány či regulovány totiž rozumíme vybrané zvláště chráněné živočichy, kteří jsou v zákoně č. 115/2000 Sb. taxativně uvedeni (§2 písm. c).

5.2 Opatření k zabránění škod působených zvěří

Vlastník, popřípadě nájemce honebního pozemku jsou ze zákona povinni předcházet přiměřenými opatřeními škodám působeným zvěří. Stejná opatření může činit také uživatel honitby, byl-li mu udělen souhlas vlastníka honebního pozemku. Podmínkou, kterou zákon výslovně uvádí ovšem je, že tato opatření nesmí vést ke zraňování zvěře.

Co se rozumí těmito přiměřenými opatřeními, zákon výslovně neuvádí. Je ovšem možné vycházet z vyhlášky ministerstva zemědělství a výživy České socialistické republiky č. 20/1988 Sb., jež prováděla předchozí zákon o myslivosti (č. 23/1962 Sb.). Tato vyhláška uváděla následující: „*Opatřeními k zabránění škod působených zvěří se rozumí na zemědělských honebních pozemcích zejména jejich řádné a účinné oplocení, umístění zradidel, plašicích zařízení (světelných, akustických, elektronických a ultrazvukových) a ochranné nátěry. Na lesních honebních pozemcích se takovými opatřeními rozumí zejména řádné a účinné oplocení a chemická nebo mechanická ochrana proti okusu nebo loupání kůry.*“

---

¹⁶¹ PSUTKA, Jindřich. *Odpovědnost za ekologické škody v občanském právu*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwert ČR, a. s., 2011. s. 340.

Tato zařízení musí být uzpůsobena tak, aby zvěř nebyla zraňována nebo aby nebyl ohrožován její zdravotní stav.“

Otázka přiměřenosti příslušného opatření bude řešena v každém jednotlivém případě rozdílně, a to vzhledem k okolnostem daného případu.

Prevenční povinnost ve vztahu ke škodám působených zvěří stanovuje také např. zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon), který v § 32 odst. 4 stanovuje, že *„vlastníci lesů, uživatelé honiteb a orgány státní správy lesů jsou povinni dbát, aby lesní porosty nebyly nepřiměřeně poškozovány zvěří.“* Podrobnosti a rozsah opatření k ochraně lesa proti škodlivým činitelům, vč. zvěře, pak upravuje vyhláška Ministerstva zemědělství č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní strážce, ve svém § 5. Podle této vyhlášky k omezení škod působených zvěří provádí vlastník lesa preventivní opatření spočívající např. v sledování a evidenci škod způsobených zvěří na lesních porostech, sledování početních stavů zvěře apod.

Předcházením škod, resp. snižováním rizika jejich vzniku se zabývá také § 39 zákona o myslivosti. Toto ustanovení umožňuje snížit počet některého druhu zvěře, která škodu působí, a to tehdy vyžaduje-li zájem vlastníka, popřípadě nájemce honebních pozemků nebo zájem zemědělské nebo lesní výroby, ochrany přírody anebo zájem mysliveckého hospodaření. Tento postup je podmíněn povolením státního orgánu myslivosti, popř. uložením příslušnou úpravu stavu zvěře uživateli honitby tímto orgánem. Ve výjimečných případech, nelze-li škody způsobené zvěří snížit technicky přiměřenými a ekonomicky únosnými způsoby, může být stav daného druhu zvěře působící škody snížen až na minimální stav, či dokonce může dojít ke zrušení chovu tohoto druhu zvěře. Toto opatření uloží orgán státní správy myslivosti na návrh vlastníka, popřípadě nájemce honebního pozemku nebo na návrh orgánu ochrany přírody nebo orgánu státní správy lesa.

5.3 Neuhrazované škody způsobené zvěří

Zákon o myslivosti poskytuje negativní vymezení škody způsobené zvěří, tím že výslovně stanoví, které škody se ze zákona nehradí. Jsou to především ty, které uvádí ve svém § 54 odst. 1, odst. 2, a to škody způsobené zvěří na:

- pozemcích nehonebních,
- vinné révě neošetřené proti škodám působeným zvěří,

- neoplocených květinových školkách nebo zahradách ovocných a zelinářských,
- stromořadích a stromech jednotlivě rostoucích, jakož i na vysokocenných plodinách (o tom, která plodina je vysokocenná, rozhoduje v pochybnostech orgán státní správy myslivosti),
- zemědělských plodinách nesklizených v agrotechnických lhůtách,
- na zemědělských plodinách uskladněných na honebních pozemcích, pokud osoba, která plodiny uskladnila, neprovedla zároveň opatření za účelem účinné ochrany proti škodám působeným zvěří,
- lesních kulturách (škody na lesních porostech chráněných oplocením proti škodám působeným zvěří),
- jedincích (vysázených stromkách) poškozených jen na postranních výhonech a v lesních kulturách, ve kterých došlo okusem, vytloukáním nebo vyrýváním stromků ke každoročnímu poškození méně než 1 % jedinců, a to po celou dobu do zajištění lesního porostu, přičemž poškození jedinci musí být rovnoměrně rozmístěni po ploše.

Nehonebními pozemky zákon o myslivosti rozumí pozemky vyjmenované v § 2 písm. e), přičemž do tohoto výčtu náleží také dálnice a silnice. Tedy ani škody vzniklé v důsledku vběhnutí zvěře do cesty řidič dopravního prostředku nejsou podle zákona o myslivosti hrazeny. Ze statistiky nehodovosti na pozemních komunikacích v České republice za rok 2019 poskytnuté Policií ČR je zřejmé, že srážka se zvěří byla v roce 2019 čtvrtou nejčastější příčinou dopravních nehod.^{162,163} Pro tyto případy je pro řidiče možným řešením pojištění. Střet se zvěří bývá zahrnut v havarijním pojištění (které je ovšem na rozdíl od povinného ručení dobrovolným smluvním pojištěním).

V souvislosti s neuhrazovanou škodou zákon o myslivosti v § 54 odst. 3 zakládá povinnost státu k náhradě škody způsobené zvěří, jejíž

¹⁶² Střet se zvěří je dopravní nehoda. Dle § 47 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů se dopravní nehodou rozumí „událost v provozu na pozemních komunikacích, například havárie nebo srážka, která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci a při níž dojde k usmrcení nebo zranění osoby nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu“.

¹⁶³ INFORMACE o nehodovosti na pozemních komunikacích v České republice v roce 2019. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY [online]. 2020, 8.1.2020 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: file:///C:/Users/Acer/Downloads/Informace_o_nehodovosti_-_prosinec_2019.pdf

početní stavy nelze snižovat. Jak je již uváděno v kapitole 5.2. *Subjekt povinný k náhradě škody* umístění tohoto ustanovení je systematicky nesprávné, neboť se o neuhrazenou škodu nejedná.

5.4 Uplatnění nároku na náhradu škody způsobené zvěří

Zákon o myslivosti stanovuje lhůty, v nichž musí poškozený uplatnit svůj nárok na náhradu škody způsobené mu zvěří u povinného subjektu.

Nárok na náhradu poškozený uplatňuje u uživatele honitby. U škody na zemědělských pozemcích, polních plodinách a zemědělských porostech ve lhůtě do 20 dnů ode dne, kdy škoda vznikla a u škod na lesních pozemcích a na lesních porostech vzniklých v období od 1. července předcházejícího roku do 30. června běžného roku ve lhůtě do 20 dnů od uplynutí uvedeného období.

Uplatněním nároku na náhradu nastává fáze tzv. notifikačního charakteru, během níž dochází ke zjišťování, zda je povinnost k náhradě vůbec dána.¹⁶⁴ Současně s uplatněním nároku na náhradu škody poškozený vyčíslí výši škody, resp. újmy. Vznikla-li škoda na polních plodinách, u nichž lze škodu vyčíslit až v době sklizně, je poškozenému poskytnuta lhůta pro provedení vyčíslení škody, a to do 15 dnů po provedení sklizně.

Zákon při náhradě škody preferuje především smírní řešení, tedy aby se obě strany (poškozený a uživatel honitby) primárně o náhradě dohodly.¹⁶⁵ Nedojde-li ovšem k uzavření dohody, má poškozený možnost obrátit se se svým nárokem na soud a vymáhat jej soudně. I zde zákon poskytuje určité časové limity. Jedním je lhůta 60 dnů, během které může uživatel honitby škodu uhradit nebo mohou strany uzavřít dohodu o náhradě této škody, a druhým je lhůta 3 měsíců pro uplatnění nároku u soudu, která běží od uplynutí zmíněné 60ti denní lhůty pro uhrazení či uzavření dohody.

Uvedené lhůty nemají prekluzivní charakter, a tak přestože nejsou dodrženy a poškozený uplatní svůj nárok po jejich uplynutí, plní-li povinný, nejedná se o bezdůvodné obohacení.

---

¹⁶⁴ PETR, B. a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 223

¹⁶⁵ PSUTKA, Jindřich. *Odpovědnost za ekologické škody v občanském právu*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwert ČR, a. s., 2011. s. 343.

6. Úprava náhrady škody způsobené zvěří podle zákona č. 115/2000 Sb.

Škoda způsobena zvěří, jejíž stav nelze snižovat nebo regulovat lovem a její náhrada je upravena v zákoně č. 115/2000 Sb. Jedná se o úpravu speciální k zákonu o myslivosti a taktéž k občanskému zákoníku.

Povinnost hradit tuto škodu zakládá již zákon o myslivosti (§ 54 odst. 3) a to státu. Nicméně zatímco zákon o myslivosti hovoří obecně o zvěři, jejíž stav nelze snižovat nebo regulovat lovem (§ 2 písm. c), úprava v zákoně č. 115/2000 Sb. se vztahuje pouze na některé druhy této zvěře, a to konkrétně na bobra evropského, vydra říční, losa evropského, medvěda hnědého, ryse ostrovida a vlka (§ 3 zákona č. 115/2000 Sb.).

Škodou se podle zákona č. 115/2000 Sb. rozumí újma způsobená vybraným živočichem uvedeným na životě nebo zdraví fyzické osoby anebo na majetku osob (vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k hlídání vybraných domestikovaných zvířat, rybách, včelstvech a včelařském zařízení, nesklizených polních plodinách, trvalých porostech, uzavřených objektech, nebo movitých věcech v uzavřených objektech) nebo škoda způsobená kormoránem velkým v letech 2018, 2019 a 2020 na rybách.

Škoda se hradí, je-li způsobena vybraným živočichem na území České republiky, jsou-li splněny podmínky stanovené zákonem a jen v případech, že vybraný živočich byl v době, kdy ke škodě došlo, živočichem zvláště chráněným podle zvláštního právního předpisu, jímž je ZOPK. Podmínek, které zákon pro možnost náhrady stanoví je více, vždy se vážou ke konkrétnímu druhu zvířete. Např. náhradu škody na hrabavé drůbeži a vodní drůbeži lze poskytnout jen byla-li v době vzniku škody umístěna v uzavřeném objektu.

Zákon také negativně uvádí, jaká škoda podle něho hrazena není (§ 5 odst.2).

Poškozený má možnost ohlásit škodu do 48 hodin od chvíle, kdy zjistil, že vznikla. Ohlášení by měl učinit u místně příslušného orgánu ochrany přírody, podle místa, kde ke škodě došlo, jímž bude např. místně příslušný obecní úřad. Dále musí podat žádost o poskytnutí náhrady. Tato žádost se podává u krajského úřadu příslušného podle místa, kde ke škodě došlo. Podání žádosti je omezeno lhůtami, které zákon výslovně uvádí. Není-li žádost poškozeného o poskytnutí

náhrady škody předložena příslušnému orgánu v zákonem uvedených lhůtách uvedených, nárok na náhradu škody podle tohoto zákona zaniká.

*Stát hradí jen skutečnou škodu, nikoliv ušlý zisk nebo druhotné náklady.*¹⁶⁶ Zvláště je upravena náhrada „škody na životě fyzické osoby způsobené vybraným živočichem“, resp. nemajetkové újmy.

Právní úprava v zákoně č. 115/2000 Sb. má zabezpečit, že stát bude ve vymezeném rozsahu kompenzovat nejzávažnější případy škod způsobených vyjmenovanými druhy živočichů, a tím předejít jejich nelegálnímu vybíjení.¹⁶⁷ Kompenzaci škody pak lze považovat za specifický způsob ochrany těchto druhů, u nichž je třeba zachovat je v naší přírodě, do níž odedávna patří. *Kompenzaci škody pak lze považovat za specifický způsob ochrany těchto druhů, u nichž je třeba zachovat je v naší přírodě, do níž odedávna patří.*¹⁶⁸ Ochrana zvláště chráněných živočichů je zájmem celé společnosti.

Pokud škodu způsobí zvíře (zvěř), které nelze dle mezinárodních smluv lovit, ale není zvláště chráněným živočichem dle zákona č. 115/2000 Sb. (př. kočka divoká, výr velký), bude se na něj z pohledu rozsahu náhrady škody a předmětů poškození analogicky aplikovat zákon o myslivosti, včetně objektivního charakteru povinnosti k náhradě.¹⁶⁹

7. Náhrada za ztížení zemědělského nebo lesního hospodaření podle ZOPK

Z dosud uvedeného plyne, že poškozený nemá možnost domoci se náhrady škody způsobené mu zvěří vždy. K tomu navíc poškozený mnohdy nemůže těmto škodám ani svépomocí zabránit např. tím, že by zvěř působící mu škodu chytal do pastí nebo odstraňoval chemickými prostředky, neboť je kromě jiného omezen zásadou, že ochrana přírody a krajiny je veřejným zájmem a každý je povinen při užívání přírody a krajiny strpět omezení vyplývající ze ZOPK

---

¹⁶⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy

¹⁶⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy

¹⁶⁸ Tamtéž.

¹⁶⁹ PSUTKA, Jindřich. *Odpovědnost za ekologické škody v občanském právu*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwert ČR, a. s., 2011, s. 346.

(§ 58 odst. 1 ZOPK).¹⁷⁰ V tomto ohledu je poškozený tedy především omezen ve výkonu vlastnického práva z důvodů ochrany přírody.

Právní řád však tuto problematiku neopomíjí, a podle § 58 ZOPK umožňuje vlastníkovu (poškozeného) nemožnost bránit své vlastnictví (před vznikem škod) zcela libovolně kompenzovat finanční náhradou poskytovanou z prostředků státního rozpočtu příslušným orgánem ochrany přírody.¹⁷¹

Ovšem ani tato finanční náhrada není poskytována absolutně vždy a každému poškozenému, nýbrž pouze vlastníkovu zemědělské půdy nebo lesního pozemku nebo rybníka s chovem ryb nebo vodní drůbeže nebo nájemci, který tyto pozemky oprávněně užívá, jemuž vznikne nebo trvá újma v důsledku omezení vyplývajícího z části třetí až páté ZOPK včetně prováděcích právních předpisů nebo rozhodnutí vydaného na jejich základě a nebo z omezení vyplývajícího z opatření v plánech systémů ekologické stability krajiny podle § 4 odst. 1 ZOPK (§ 58 odst. 2 ZOPK).

8. Úprava náhrady škody způsobené na zvířeti

V předchozí části své práce se zabývám škodou způsobenou zvířetem. Nicméně zvíře není pouze možným původcem škody, nýbrž také případným předmětem poškození, a proto se věnuji také právní úpravě této problematiky.

I tato část práce navazuje na úvodní výklad základních pojmů, a je tedy nutné vycházet ze skutečnosti, že zvíře již není podle současné právní úpravy považováno za věc, nýbrž za smysly nadaného živého tvora, který má zvláštní význam a hodnotu. A taktéž je nutné vycházet rozlišování pojmů zvíře, zvěř a živočich.

Obdobně jako předchozí část této práce, je tato členěna podle toho, zda se jedná o škodu, jejíž náhrada je upravena v občanském zákoníku, jako předpisu soukromého práva anebo zda se jedná o škodu, která je hrazena podle veřejnoprávních předpisů, zejm. zákona o myslivosti a zákona o rybářství.

---

¹⁷⁰ Podle § 50 odst. 2 ZOPK: „Je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrčovati. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemisťovat jejich vývojová stádia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny.“

¹⁷¹ BOROVIČKOVÁ, Hana. HAVELKOVÁ, Svatava. Nástroje ochrany přírody a krajiny. *PLANETA* 2005. Odborný časopis pro životní prostředí. 2005. Ročník XII 8/2005. 40 s. ISSN 1213-3393. s. 33.

8.1 Náhrada při poranění zvířete

Již samotnou formulací, že zvíře má zvláštní význam a hodnotu, je založen předpoklad pro speciální úpravu rozsahu náhrady poškození zvířete, resp. slovy občanského zákoníku, jeho poranění. Touto speciální úpravou je § 2970 občanského zákoníku.

Zákon výslovně stanovuje, že při poranění zvířete nahradí škůdce účelně vynaložené náklady spojené s péčí o zdraví zraněného zvířete tomu, kdo je vynaložil. A dále, že náklady spojené s péčí o zdraví nejsou neúčelné, i když podstatně převyšují cenu zvířete, pokud by je vynaložil rozumný chovatel v postavení poškozeného. Inspirací byla této právní úpravě úprava rakouská.¹⁷²

V rovině veřejného práva je náhrada při poranění zvířete (v důsledku týrání) obsažena v ZTýrZv. Ten ve svém §28a odst. 4 obdobně stanovuje, že náklady na léčení zvířete, které bylo týráno a poškozeno tak na jeho zdraví, ponese osoba, jež tento stav způsobila, i když přesahují hodnotu zvířete.

8.1.1 Poranění

Poraněním se podle Slovníku spisovného jazyka českého rozumí poškození živého organismu, vzniklé zpravidla zevním mechanickým zásahem.¹⁷³ Při aplikaci ustanovení § 2970 občanského zákoníku je ovšem v souladu se smyslem a účelem tohoto ustanovení potřeba vycházet z širšího pojetí, tedy že na poranění je potřeba nahlížet tak, že jím jsou všechny případy poškození zdraví zvířete.¹⁷⁴

Zda je ovšem poraněním také např. oplodnění zvířete nebo újma na zdraví dosud nenarozeného zvířete, to je již k zamyšlení. Oplodnění samo o sobě by zřejmě jako poranění nemělo být posuzováno, neboť samotným oplodněním není poškozováno zdraví zvířete. K poranění, resp. k potížím spojeným se zdravím zvířete, ovšem v důsledku oplodnění či porodu docházet může. Proto je třeba tyto případy rozlišovat. V prvním případě, pokud by se vlastník zvířete např. rozhodl pro přerušování jeho březosti (aniž by zvířeti v důsledku oplodnění nebo porodu hrozily zdravotní komplikace), bude třeba nahraditelnost těchto nákladů

¹⁷² Důvodová zpráva k občanskému zákoníku

¹⁷³ ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY. *Slovník spisovného jazyka českého (1960–1971)*. Heslo: poranění. Citováno dne: 02.03.2020. Dostupné online na: <https://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledej=Hledat&heslo=poran%C4%9Bn%C3%AD&sti=EMPTY&where=hesla&hsubstr=no>

¹⁷⁴ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TĚGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894–3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 1089.

posuzovat spíše jen podle obecných pravidel pro majetkovou újmu (§2910, § 2933), zatímco ve druhém případě, když je březost zvířete riziková by se aplikace ustanovení § 2970 dala zvažovat.¹⁷⁵

Předpokladem pro vyřešení otázky, zda i újma na zdraví dosud nenarozeného zvířete je považována za poranění, je zodpovězení otázky, zda je na dosud nenarozené zvíře možno pohlížet jako na zvíře živé nebo jako na zvíře mrtvé, neboť v tom je značný rozdíl. Pokud by na dosud nenarozené zvíře bylo nahlíženo jako na již živé, při újmě na jeho zdraví by aplikace ustanovení § 2970 přicházela logicky v úvahu. V opačném případě by se namísto ustanovení § 2970 přiměřeně použila ustanovení o věcech, resp. poškození věci.

Obdobný výklad se pravděpodobně uplatní i v případě §28a odst. 4 ZTýrZv s tím, že v daném případě je takové poranění důsledkem týrání zvířete, přičemž co se rozumí týráním, stanovuje ZTýrZv především ve svém § 4.

8.1.2 Subjekt povinný k náhradě při poranění zvířete

Vzhledem k tomu, že k poranění zvířete může docházet různými způsoby, nejen v důsledku jednání (či opomenutí) člověka, ale také v důsledku napadení jiným zvířetem, subjekty povinnými k náhradě při poranění zvířete (slovy zákona škůdci) mohou být osoby různé.

Je-li zvíře poraněno jiným zvířetem, např. útočícím psem, pak se zpravidla aplikuje úprava o náhradě škody způsobené zvířetem podle občanského zákoníku, a tedy povinnost k náhradě bude primárně nést vlastník tohoto (útočícího) zvířete, případně společně s ním faktický detentor. Problematickými se mohou stát případy, kdy není jednoznačné, které zvíře napadlo, které, zvláště když z potyčky vyjdou obě zvířata poraněná.

V praxi se Nejvyšší soud ČR případem poranění psa jiným psem již zabýval, a to např. v rozsudku ze dne 28. 03. 2019, sp. zn. 25 Cdo 972/2018. Skutková podstata spočívala v tom, že pes žalované nezajištěnou vstupní brankou utekl ze zahrady a pokousal psa žalobce a poškodil oděv žalobce. Nebylo sporné, který ze psů byl útočником, a bylo zjištěno, že není důvod k liberaci povinného subjektu (žalovaného), a tak povinnost k náhradě škody vznikla vlastníku útočícího psa, který byl povinen oprávněnému vlastníku poraněného psa

---

¹⁷⁵ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TĚGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 1089.

poskytnout náhradu při poranění zvířete ve výši 11.600 Kč. Toto rozhodnutí Nejvyššího soudu má ovšem význam také pro oblast odčinění nemajetkové újmy v souvislosti s poraněním zvířete, proto bude ještě jednou zmiňováno níže.

Nelze opomíjet ani právní úpravu v zákoně č. 115/2000 Sb., která se uplatní, způsobí-li škodu (poranění) zákonem výslovně uvedení vybraní živočichové na příslušných zákonem vymezených předmětech škody, např. pokud vlk poraní ovce. Zde je pak subjektem povinným k náhradě stát.

Poraní-li zvíře přímo člověk, pak je mnoho způsobů jak k poranění může dojít, což někdy způsobuje také nejasné řešení na to, kdo je subjektem povinným hradit škodu na zvířeti, resp. jeho poranění. Typickým případem je srážka zvířete automobilem. Může se ale také jednat o úmyslné poranění zvířete v důsledku jednání, které naplňuje znaky skutkové podstaty týrání zvířete podle ZTýrZv. Pak je subjektem povinným k náhradě nákladů na léčení zvířete, ten kdo zvířeti zranění způsobil.

8.1.3 Subjekt oprávněný

Nárok na náhradu (účelně vynaložených) nákladů spojených s péčí o zdraví zraněného zvířete náleží tomu, kdo je vynaložil. Nemusí se tedy jednat pouze o vlastníka zvířete, nýbrž o jakoukoliv třetí osobu. Tímto pravidlem zákon zdůrazňuje funkci ochrany zvířete, která stojí vedle ochrany vlastníka a jeho emocionálního vztahu ke svému zvířeti.¹⁷⁶

Třetí osoba může náhradu požadovat po škůdci, případně i po vlastníkově, a to za podmínek nepřikázaného jednání. Vztah povinnosti vlastníka a povinnosti škůdce je v poměru tzv. nepravé solidarity, což znamená, že plněním jednoho z nich zaniká i povinnost druhého.¹⁷⁷

Je ovšem k zamyšlení, zda má třetí osoba vůči škůdci nárok na náhradu i v případě, že si vlastník zvířete jeho léčbu nepřál. *Melzer* zastává názor, že skutečnost, že si vlastník léčbu nepřál, může hypoteticky jen vylučovat nárok třetí osoby vůči vlastníkově podle pravidel o nepřikázaném jednání.¹⁷⁸ V praxi by se mohlo jednat například o případ, kdy dojde k poranění skotu škůdce, vlastník jej ovšem nechce léčit, neboť by to bylo nákladnější než rovnou poraněný skot

---

¹⁷⁶ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TĚGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 1092.

¹⁷⁷ Tamtéž.

¹⁷⁸ Tamtéž.

zužítkovat na maso, ovšem třetí osoba mezitím nechá skot bez souhlasu vlastníka ošetřit.

8.1.4 Náklady spojené s péčí o zdraví zraněného zvířete

Výše náhrady při poranění zvířete se určuje podle nákladů spojených s péčí o zdraví zraněného zvířete. Jsou to náklady, které je potřeba vynaložit k odstranění následků poranění, tzn., nejedná se pouze o výdaje na veterinární ošetření, léčiva nebo pomůcky použité při léčbě (dlahy, límec zabraňující olizování apod.), případně náklady vynaložené na přepravu zvířete ke zvěrolékaři, nýbrž také o zvýšené náklady spojené s ošetřováním zvířete a s pořízením speciálního krmiva, kterého je potřeba k uzdravení zraněného zvířete, oproti ceně jeho obvyklého krmiva.¹⁷⁹ Obecně řečeno, nejedná se pouze o přímé náklady na léčbu (př. ošetření), nýbrž také o případné náklady nepřímé s léčbou spojené (př. přeprava).

Zákon stanovuje požadavek účelnosti takto vynaložených nákladů, přičemž jako měřítko účelnosti stanoví bez ohledu na cenu zvířete rozhodování rozumného chovatele v postavení poškozeného. Touto formulací je navazováno na obecné pojetí průměrné rozumnosti každého člověka ve smyslu § 4 odst.1 občanského zákoníku. Kritérium rozumného chovatele je měřítkem objektivním, a to i v případě přibude-li „v postavení poškozeného“.¹⁸⁰ Ovšem každý může mít ke zvířatům nebo konkrétnímu zvířeti různý vztah, a podle intenzity tohoto vztahu je pak ochoten vynaložit různou výši nákladů na léčbu zvířete, kterou považuje za rozumnou. A tak je otázkou jak zachovat objektivitu daného kritéria a určit konkrétní částku, která už není ve výši, kterou by vynaložil rozumný chovatel.

Pro posouzení účelnosti bude mít význam mj., zda lze s ohledem na stav zvířete a povahu jeho zranění v době, kdy jsou náklady vynaloženy, předpokládat, že zvolená léčba k vyléčení nebo alespoň ke stabilizaci stavu zvířete povedou (přestože, by se později ukázala jako neúspěšná), a dále k jakému účelu bylo poraněné zvíře chováno.¹⁸¹ Rozumný chovatel např. vynaloží jinak vysoké náklady spojené s péčí o zdraví u poraněných užitkových zvířat, ke kterým

¹⁷⁹ PAŠEK, Martin. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 2922.

¹⁸⁰ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TĚGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 1091.

¹⁸¹ PAŠEK, Martin. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 2922.

zpravidla nemá velkou emocionální vazbu a jinak vysoké náklady u zvířat domácích, které chová pro potěšení, a k nimž má citovou vazbu daleko silnější.

K takovému posuzování nákladů (z hlediska rozumného chovatele) se ovšem přistupuje až tehdy, převýší-li náklady (obvyklou) cenu zvířete (§ 2969 odst. 1 občanského zákoníku).

Kromě nákladů spojených s péčí o zdraví zraněného zvířete, může vlastník zvířete požadovat náhradu skutečné škody spočívající v rozdílu mezi obvyklou (tržní) cenou zvířete před poraněním a po skončení léčby (v případě trvalých následků zranění) (§ 2969 odst. 1) a taktéž ušlý zisk, který mohl v důsledku léčby vlastníkovu vzniknout (§ 2952).¹⁸²

8.1.5 Záloha na náklady

Požádá-li o to oprávněný subjekt, je škůdce povinen složit mu na vynaložené náklady spojené s péčí o zdraví zraněného zvířete přiměřenou zálohu (§ 2970 občanského zákoníku). Pokud by tuto povinnost nesplnil, má oprávněný subjekt možnost domáhat se svého nároku žalobou u soudu, případně návrhem na nařízení předběžného opatření podle § 76 odst. 1 písm. e) zákona č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád.

Samotné složení zálohy ovšem ještě nevede k uznání existence povinnosti k náhradě škody, pokud by ji poskytla osoba, o níž se později zjistí, že nesplňuje, resp. obecně nejsou splněny, předpoklady k povinnosti nahradit škodu, musí být záloha vrácena, jinak by se jednalo o bezdůvodné obohacení.¹⁸³ Stejně tak by se o bezdůvodné obohacení jednalo i v případě, pokud by celkové náklady spojené s péčí o zdraví zraněného zvířete byli nižší než poskytnutá záloha (zejm. změní-li se předpokládané poměry, pro které přiměřená záloha přesáhne skutečné náklady) a rozdíl by nebyl škůdci vrácen.¹⁸⁴

---

¹⁸² PAŠEK, Martin. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 2923.

¹⁸³ BEZOUŠKA, Petr. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1752.

¹⁸⁴ VOJTEK, Petr. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. Komentář*. Praha: Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1150.

Pokud nehradí léčbu sám vlastník zvířete, ale třetí osoba, má tato osoba právo na zálohu pouze se souhlasem vlastníka (poškozeného), přičemž udělením tohoto souhlasu vlastník sám právo na zálohu pozbývá.¹⁸⁵

8.1.6 Usmrcení zvířete

Důvodová zpráva uvádí, že z analogického použití ustanovení o věcech i na zvířata vyplývá závěr, jak řešit výši náhrady při usmrcení zvířete. Platí proto tedy, že na usmrcení zvířete je nahlíženo jako na poškození věci, resp. uplatní se právní úprava o poškození věci. Tzn., že při určování výše náhrady se vychází z obvyklé ceny zvířete v době jeho usmrcení (§ 2969 odst. 1 občanského zákoníku). Subjektem oprávněným je vlastník zvířete.

Na případy usmrcení zvířete je za podmínek, které stanoví § 2971 občanského zákoníku (resp. § 2894 odst. 2) možné pohlížet jako na nemajetkovou újmu spočívající v nepříjemných pocitech ze ztráty zvířete.

Současně zákon poskytuje poškozenému vlastníkovi možnost se za podmínek, které stanoví, domáhat náhrady ceny zvláštní obliby usmrceného či poraněného zvířete.¹⁸⁶

8.1.7 Cena zvláštní obliby a nemajetková újma při poranění zvířete

Cena zvláštní obliby (*pretium affectionis*) vyjadřuje hodnotu, která má být nahrazena mimořádnou cenou, zohledňující náhodné vlastnosti věci, které spočívají v osobě poškozeného a jimž jsou jeho citový (emocionální) vztah k věci (např. k chovanému zvířeti) nebo jeho nemajetkové zájmy (např. autorské poznámky v knize, které chtěl poškozený dále využít).^{187,188}

Povinnost k náhradě ceny zvláštní obliby je ovšem zákonem podmíněna (úmyslným) zaviněním škůdce ve formě svévole či škodolibosti. Důvodová zpráva uvádí, že svévole i škodolibost jsou kvalifikované případy vystupňovaného úmyslu. Svévole směřuje k samotnému způsobení škody, škodolibost směřuje k osobě poškozeného. V prvním případě má škůdce potěšení z toho, že škodí, aniž

---

¹⁸⁵ MELZER, Filip. In: MELZER, F., TĚGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, s. 1094.

¹⁸⁶ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku výslovně uvádí, že: „Při poranění nebo zabití zvířete je aplikovatelné i právní pravidlo o ceně zvláštní obliby.“

¹⁸⁷ § 492 odst. 2 občanského zákoníku: „Mimořádná cena věci se stanoví, má-li se její hodnota nahradit, s přihlédnutím ke zvláštním poměrům nebo ke zvláštní oblíbě vyvolané náhodnými vlastnostmi věci.“

¹⁸⁸ PAŠEK, Martin. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha. Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 2921-2922.

mu zpravidla vznikne jiný prospěch; osoba poškozeného je přitom škůdci lhostejná. V druhém případě škůdce má potěšení z toho, že působí škodu právě určité osobě, protože má zájem pokořit ji nebo jí jinak ublížit.¹⁸⁹

Aby tedy vlastník při poranění nebo usmrcení zvířete mohl požadovat, resp. měl nárok na náhradu ceny zvláštní oblíbenosti, nepostačí skutečnost, že má ke zvířeti silnou citovou vazbu, a je zvíře možné považovat za předmět zvláštní oblíbenosti, nýbrž zvíře musí být poraněno/usmrceno v důsledku svévolného či škodolibého jednání škůdce. Např. úmyslné trápení zvířete pro „radost“ škůdce či usmrcení zvířete jako pomsta poškozenému.

Co se týče nemajetkové újmy, zřejmě nejprůhlednější by v případě usmrcení či poranění zvířete bylo postupovat podle tzv. malé generální klauzule k nemajetkovým újmám, obsažené v § 2971 občanského zákoníku.¹⁹⁰ Ovšem i zde zákon stanovuje podmínky pro její aplikaci, a to v podobě zvláštních okolností, za nichž škůdce způsobil újmu protiprávním činem. Problematikou odčinění nemajetkové újmy při poranění zvířete se např. zabýval Nejvyšší soud ČR v již výše zmiňovaném rozsudku ze dne 28. 03. 2019, sp. zn. 25 Cdo 972/2018. Soud se konkrétně zabýval otázkou, co se rozumí zvláštními okolnostmi, za nichž by měla újma na zvířeti vzniknout tak, aby byla chápána také jako újma člověku. Předmětem řešení tedy byla hmotněprávní otázka předpokladů nároku na náhradu nemajetkové újmy vlastníka psa poraněného psem jiné osoby podle § 2970 občanského zákoníku. Nejvyšší soud vycházel, z úvah, že povinnost k odčinění nemajetkové újmy v daném případě výslovně ujednána nebyla a nestanovuje to ani zvlášť zákon. Uvedl, že: *„Z ustanovení § 2956 o. z. nelze dovodit zásah do základních práv žalobce chráněných první částí občanského zákoníku, neboť demonstrativní výčet základních hodnot v § 81 odst. 2 o. z. (např. život a důstojnost člověka) neoznačuje dovolatelem tvrzené narušení práva na budování a rozvíjení vztahu člověka se zvířetem za základní lidské právo, které by zakládalo důvod k náhradě nemajetkové újmy podle § 2894 odst. 2 věty první o. z. Podle vymezení povahy žalobcových obtíží či útrap v žalobě je nelze považovat ani za obdobně závažnou hodnotu výslovně nevyjmenovanou.“* Žalovaný jako vlastník poraněného psa tedy mohl mít nárok na náhradu jím charakterizované újmy jen za podmínek stanovených v § 2971 občanského

¹⁸⁹ Důvodová zpráva k občanskému zákoníku

¹⁹⁰ VOJTEK, Petr. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. Komentář.* Praha: Nakladatelství: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1150.

zákoníku. Nicméně ani předpoklady, které stanoví § 2971, nebyly splněny, neboť „jestliže v dané věci žalovaná podle skutkových zjištění umožnila útěk psa opomenutím zajistit branku ze zahrady, pak její nedbalost nedosahuje takové intenzity, aby byla považována za hrubou ve smyslu § 2971 o. z.“ a také neboť „újmá žalobce, byť ji subjektivně vnímá úkorně a je pro něho citelná, nedosahuje za takto zjištěných skutkových okolností takové intenzity, aby ji objektivně bylo možno považovat za osobní neštěstí; jeho život se natolik podstatně nezměnil tím, že přišel o část vyžití spojeného s chovem psa, totiž o možnost účastnit se výstav a závodů (podle závěrů odvolacího soudu dokonce ani o tento aspekt chovu psa žalobce zcela nepřišel).“

8.2 Náhrada škody na zvěři

Obdobně jako při výkladu povinnosti k náhradě škody způsobené zvěří, i v případě náhrady škod způsobených na zvěři se vychází zejména z úpravy v zákoně o myslivosti. Občanský zákoník je aplikován subsidiárně.

8.2.1 Subjekt povinný k náhradě škody

Jak plyne z § 56 zákona o myslivosti, za škodu na zvěři odpovídá každý, kdo ji způsobil porušením právní povinnosti. Odpovědnost, resp. povinnost k náhradě, je tímto konstruována jako subjektivní, tj. za zavinění.

Nejčastěji dochází ke vzniku škod na zvěři porušením povinností, které stanovuje zákon o myslivosti ve svém § 10 (např. porušením zákazu vlastníků domácích zvířat, včetně zvířat ze zájmových chovů a zvířat z farmových chovů zvěře, nechat je volně pobíhat v honitbě mimo vliv svého majitele nebo vedoucího).

8.2.2 Subjekt oprávněný

Právo na náhradu škody náleží uživateli honitby, tj. držitel honitby, pokud honitbu využívá sám, nebo osoba, které držitel honitby honitbu pronajal.

Pro uplatnění nároku na náhradu škody platí obecné předpisy (§ 2894 a násl. občanského zákoník), nikoliv § 55 zákona o myslivosti, jak tomu bylo v případě škody způsobené zvěří.

Uživatel honitby má dle § 2952 občanského zákoníku nárok na náhradu škody v rozsahu skutečné škody a ušlého zisku. Škoda může být nahrazena

uvedením do původního stavu, je-li to možné a nežádá-li poškozený náhradu v penězích (např. obnovení hnízdiště) anebo v penězích (relutární náhrada).

8.2.3 Škoda způsobená na zvěři

Zákon o myslivosti výslovně uvádí, že škodou na zvěři se rozumí zejména neoprávněný lov zvěře (pytláctví), úhyn zvěře, zničení hnízdišť, poškození nebo zničení prostředí nutného pro život zvěře a vypuštění živočichů, kteří mohou narušit přírodní rovnováhu nebo narušit genofond geograficky původního druhu zvěře.

V zákonné definici je ovšem možné spatřovat nedostatky, a to ve smyslu, že směšuje jednotlivé typy škodlivých následků (nedovolené slovení, úhyn atd.) s příčinami možných škod, které na zvěři mohou vzniknout (poškození prostředí nutného pro život zvěře apod.).¹⁹¹ Na přímé způsobení úhynu zvěře nebo její upytlačení je možné pohlížet jako na škodu, zatímco na poškození prostředí nutného pro život zvěře nikoliv.¹⁹²

Ve vztahu ke skutkové podstatě vypouštění živočichů, kteří mohou narušit přírodní rovnováhu nebo narušit genofond geograficky původního druhu zvěře, je uváděno, že k tomuto jednání docházelo a stále dochází, příkladem je snaha o navrácení rysa ostrovida do přírody na naše území, v důsledku čehož se významně snížily početní stavy určitých druhů zvěře (srnčí zvěř, mufloní zvěř).¹⁹³ *Čistě teoreticky by proto i na tomto místě přicházel v úvahu vznik nároku na náhradu škody, ale praktické problémy s vyčíslením výše škody, potažmo určením konkrétního škůdce ponechávají jeho uplatnění tolik v rovině hypotetické.*¹⁹⁴

Zákon nerozlišuje, zda byla škody na zvěři způsobena na honebním nebo nehonebním pozemku, nicméně v případě poranění nebo uhynutí zvířete na pozemku nehonebním vzniknou potíže s určováním poškozeného.

---

¹⁹¹ PSUTKA, Jindřich. *Odpovědnost za ekologické škody v občanském právu*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwert ČR, a. s., 2011. s. 344.

¹⁹² Tamtéž.

¹⁹³ PETR, B. a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 230

¹⁹⁴ Tamtéž.

Nejčastější příčinou uhynutí zvěře je zemědělské hospodaření (zejména sečení píce, sklizeň polních plodin) a dopravní nehody se zvěří.¹⁹⁵ Neméně časté je poranění/zabití zvěře honcím psem.

V případě zemědělských prací je možné náhradu škody úspěšně uplatnit jen za podmínky, že vlastníci, popřípadě nájemci honebních pozemků nesplní svou povinnost oznámit s předstihem uživateli honitby dobu a místo provádění zemědělských prací v noční době, kosení píce a použití chemických přípravků na ochranu rostlin, provozovatelé mechanizačních prostředků nesplní svou povinnost na kosení píce používat účinných plašičů zvěře, a pokud je to možné, provádět sklizňové práce tak, aby zvěř byla vytlačována od středu sklizeného pozemku k jeho okraji a provozovatelé silážních jam a krechtů nesplní svou povinnost provádět opatření proti nežádoucímu přístupu zvěře (§ 10 odst. 3 zákona o myslivosti).

V případě dopravních nehod doposud není známo, že by uživatel honitby uplatnil škodu na zvěři, zde by k ní muselo dojít v souvislosti s porušením zákona o silničním provozu, tedy např. v důsledku překročení maximální povolené rychlosti.¹⁹⁶

V minulosti bylo stanovení výše náhrady škody způsobené na zvěři mnohdy problematické. Proto v roce 2010 připravil Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti na základě zadání Ministerstva zemědělství „Sazebník minimálních hodnot upytlačené zvěře podle druhu, pohlaví a věku“.¹⁹⁷ *Ačkoliv se jedná o sazebník pro určení minimální hodnoty zvěře upytlačené, který má sloužit toliko k orientačnímu stanovení výše škody, lze jej analogicky využít i v případě usmrcení zvěře jinak než pytláctvím.¹⁹⁸*

---

¹⁹⁵ DVOŘÁK, Petr. Myslivost – odpovědnost za škodu. *Právní prostor* [online]. 05. 06. 2017. [cit. 01. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/myslivost-odpovednost-za-skodu>

¹⁹⁶ DVOŘÁK, Petr. Myslivost – odpovědnost za škodu. *Právní prostor* [online]. 05. 06. 2017. [cit. 01. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/myslivost-odpovednost-za-skodu>

¹⁹⁷ Sazebník minimálních hodnot upytlačené zvěře. VÝZKUMNÝ ÚSTAV LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ A MYSLIVOST [online]. [cit. 2020-03-02]. Dostupné online z: <http://www.myslivost.cz/omsceskykrumlov/getattachment/Metodicke-pokyny/Sazebnik-cen-zvere.pdf.aspx>

¹⁹⁸ Petr, B. a kol. Zákon o myslivosti. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 229

Sazebník minimálních hodnot upytlačené zvěře

Jelen evropský
Jelen: 29 300 Kč
Laň: 24 800 Kč
Kolouch: 22 600 Kč

Daněk skvrnitý
Daněk: 26 300 Kč
Daněla: 23 300 Kč
Daňče: 22 300 Kč

Srnec obecný
Srnc: 15 900 Kč
Srna: 14 100 Kč
Smče: 13 900 Kč

Sika japonský
Sika Dybovského
Jelen: 26 300 Kč
Laň: 23 300 Kč
Kolouch: 22 300 Kč

Jelenec běloocasý
Jelen: 26 300 Kč
Laň: 23 300 Kč
Kolouch: 22 300 Kč

Muflon
(Koža bezoárová)
Muflon (kozel): 31 500 Kč
Muflonka (koza): 22 300 Kč
Muflonče (kúzle): 22 000 Kč

Králík divoký, ondatra pižmová, liška obecná, kuna lesní, kuna skalní a další:
4 800 Kč

Prase divoké
Kňour: 22 900 Kč
Bachyně: 17 700 Kč
Lončák (sele): 17 400 (9800) Kč

Zajíc polní
(bez rozdílu pohlaví)
Celkem: 3 900 Kč

Bažant obecný
(bez rozdílu pohlaví)
Celkem: 3 100 Kč

Bažant královský
Kohout: 3 900 Kč
Slepice: 3 100 Kč

Krocan divoký
Krocan: 5 600 Kč
Krůta: 3200 Kč

Obrázek č. 1

8.3 Náhrada škody způsobené na rybách

Zákon o rybářství ve svém § 12 odst. 11 stanovuje, že za škodu způsobenou na rybí obsádce v rybářském revíru nebo na rybníku nebo ve zvláštních rybochovných zařízeních odpovídá osoba, která ji způsobila, a že k vymáhání škody je oprávněn uživatel rybářského revíru nebo rybníkář.

V návaznosti na problematiku vlastnického práva k rybám v tekoucích vodách je nezbytné uvést, že úmysl zákonodárce v tomto ustanovení vychází ze skutečnosti, že právní nauka zatím na ryby v tekoucích vodách převážně nahlíží jako na *res nullius*, přesto je však potřeba založit právo na náhradu škody tomu, kdo do rybářského revíru rybí osádku podle zarybovacího plánu vysadil a plní příslušné povinnosti, které mu v souvislosti s tím náleží.¹⁹⁹

Tato odpovědnost za škodu není koncipována jako objektivní nebo dokonce absolutně objektivní (bez možnosti liberace).²⁰⁰ Podle Šímy by přitom

¹⁹⁹ ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství. Komentář. 1. Vydání*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 49

²⁰⁰ ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství. Komentář. 1. Vydání*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 46

v případech vzniku škod na rybí obsádce v rybářském revíru nebo na rybníku nebo ve zvláštních rybochovných zařízeních způsobených havárií v průmyslových či zemědělských závodech, bylo možné škodu posuzovat jako škodu z provozní činnosti (§ 2924 občanského zákoníku), a že způsob uplatnění náhrady škody by poškozený v takovém případě mohl sám volit.²⁰¹

Je-li škoda na rybách²⁰² způsobena kormoránem velkým nebo vydrou říční za podmínek § 6 odst. 2 písm. b) zákona č. 115/2000 Sb., tedy, že vydra říční se v době a na místě škody prokazatelně zdržovala, pak je subjektem povinným k náhradě této škody stát podle § 54 odst. 3 zákona o myslivosti. Pokud ovšem byla škoda vydrou říční způsobena na rybách v sádkách, rybích líhních a odchovných, klecových odchovech nebo pstružích farmách v době, kdy tyto nebyly oploceny a na případném přítoku a odtoku vody nebyly opatřeny mřížkami bránícími vniknutí vydry, nárok na náhradu škody je zákonem č. 115/2000 Sb. výslovně vyloučen.

---

²⁰¹ ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství. Komentář. 1. Vydání.* Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 46

²⁰² Zákon č. 115/2000 Sb. rybami rozumí ryby chované k hospodářským účelům v rybnících, sádkách, rybích líhních a odchovných, klecových odchovech nebo pstružích farmách; a rovněž ryby v rybářských revírech.

Přílohy

- **Obrázek č. 1 – Sazebník minimálních hodnot upytlačené zvěře** (Sazebník minimálních hodnot upytlačené zvěře. VÝZKUMNÝ ÚSTAV LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ A MYSLIVOST [online]. [cit. 2020-03-02]. Dostupné online z: <http://www.myslivost.cz/omsceskykrumlov/getattachment/Metodicke-pokyny/Sazebnik-cen-zvere.pdf.aspx>)

Závěr

Vzhledem k postavení, které zvíře v současné době v právním řádu zastává, kdy soukromé právo k němu přistupuje jako k smysly nadanému živému tvorovi, který má zvláštní význam a hodnotu, je třeba mu poskytnout náležitou ochranu odpovídající této jeho povaze. Zároveň je potřeba poskytnout ochranu před tímto živým tvorem, který pro své okolí představuje nebezpečí v podobě neodhadnutelného pudového chování. K čemuž slouží mj. instituty náhrady škody způsobené zvířetem a náhrady škody při poranění zvířete či náhrady škody způsobené zvěří a náhrady škod způsobených na zvěři, popř. také na rybách.

Cílem této práce bylo vytvořit ucelený a odborný přehled současné právní úpravy náhrady škody způsobené zvířetem a náhrady škody způsobené na zvířeti, poukázat na nedostatky v právní úpravě a zmínit praktické problémy, které při výkladu daných ustanovení mohou vznikat.

V práci jsem se nejdříve zabývala výkladem pojmů zvíře, zvěř a živočich. Tyto pojmy jsou pro tuto práci klíčovými. Jejich znalost je kromě jiného předpokladem pro následné porozumění materii náhrady škody způsobené zvířetem, náhrady při poranění zvířete a pochopení rozdílu mezi škodou způsobenou zvířetem a škodou způsobenou zvěří, příp. škodou způsobenou zvláště vybranými chráněnými živočichy, jakož i rozdílu mezi náhradou při poranění zvířete a náhradou škod způsobených na zvěři.

Náhrada škody způsobené zvířetem i náhrada při poranění zvířete jsou svou povahou ve vztahu k obecné úpravě náhrady škody ustanoveními speciálními, mají tedy v souladu se zásadou *lex specialis derogat lex generali* před obecnou úpravou přednost. Přesto má ovšem obecná úprava náhrady škody nepostradatelný význam, proto je stručně přiblížena v kapitole druhé. Je zřejmé, že aby povinnost k náhradě škody mohla vzniknout, musí být splněny předpoklady, jimž jsou protiprávní jednání nebo protiprávní stav, vznik újmy a příčinná souvislost mezi nimi. V případě subjektivní odpovědnosti přistupuje jako další nepostradatelný předpoklad zavinění. To naopak není vyžadováno pro případy odpovědnosti objektivní, tj. povinnosti k náhradě škody bez ohledu na zavinění. Občanský zákoník již nenahlíží na odpovědnost ve smyslu civilní sankce, jako tomu bylo podle předchozí právní úpravy, ale chápe jí jako odpovědnost za řádné chování, které je po právu., a proto také již neuzivá ve své terminologii spojení „odpovědnost za škodu“, nýbrž „povinnost k náhradě

(škody)“. Nicméně jak uvádím již v textu práce, mnoho autorů se pojmu „povinnost k náhradě (škody)“ striktně nedrží, přestože jsou si vědomi, že to neodpovídá současné úpravě.

Jak lze spatřit, nelze o náhradě škody způsobené zvířetem pojednávat bez vyřešení otázky vlastnického práva k tomuto zvířeti, a proto je stručně pojednáváno i o této problematice. Nabýt vlastnické právo ke zvířeti lze kromě zpracování zpravidla všemi nabývacími způsoby. V některých případech je dána výjimka také v podobě nemožnosti použít zvíře jako zástavu (neboť by to odporovalo jeho povaze), a tedy nemožnosti nabýt jej propadnutím zástavy. Ovšem v případě zvěře a ryb je právní úprava odlišná. Zvěř je *apriory* považována za *res nullius*, a u ryb to platí v případě, že jsou vysazeny v rybářském revíru. Nabýt vlastnické právo k nim nemůže každý a jakýmkoliv způsobem, je nezbytné splnit zákonem stanovené podmínky.

Z podkapitoly o vývoji právní úpravy náhrady škody způsobené zvířetem je patrné, že právní úprava na našem území byla v průběhu let rozličná, a ať už obsahovala náhradu škody způsobenou zvířetem jako zvláštní skutkovou podstatu, nebo vycházela z obecné úpravy náhrady škody, vždy vycházela z požadavku prevence ze strany chovatele zvířete, resp. jeho náležitého dohledu nad zvířetem.

Současná právní úprava konstruuje povinnost k náhradě škody způsobené zvířetem jako objektivní (bez ohledu na zavinění) s možností liberace. Jestliže cílem mé práce bylo mj. poukázat na problémy a nedostatky právní úpravy, pak v souladu s tímto poukazují na problematiku liberace povinnost k náhradě škody v případě asistenčního zvířete, které slouží jako pomocník hendikepovanému člověku, ale není zvířetem domácím. Domnívám se, že právní úprava není v tomto směru správná. Osoby zdravotně postižené obvykle bez asistenčních zvířat nemohou vůbec v běžném životě fungovat, a pakliže v podstatě není jejich volbou (resp. nemají na výběr) takové zvíře vlastnit/ chovat, je nespravedlivé, aby se na ně v případě, že toto zvíře není zvířetem domácím (př. opička), nevztahovala možnost liberace. O škodě způsobené zvířetem je však možné v té nejobecnější rovině (širším pojetí) hovořit i v případě škody způsobené zvěří. Její náhrada je upravena v zákoně o myslivosti a případně v zákoně č. 115/2000 Sb. Jedná se o úpravu svou povahou, ve vztahu k občanskému zákoníku, zvláštní.

Zákon o myslivosti pak nezávisle na úpravě v občanském zákoníku, obsahuje úpravu vlastní, odlišnou. Škoda způsobená zvěří je hrazena uživatelem

honitby, uživatelem obory, popřípadě státem. Je důležité, že se hradí pouze některé škody. Zákon dokonce výslovně uvádí, které škody hrazeny nejsou.

Ačkoliv ochranu zvířeti poskytují především veřejnoprávní předpisy, občanský zákoník na ni v jistém smyslu pamatuje také, a to zejména ustanovením o náhradě při poranění zvířete. Náklady na léčbu zvířete, resp. všechny náklady vynaložené v souvislosti s péčí o zvíře při jeho poranění, které je škůdce povinen tomu, kdo je vynaložil, hradit, mohou převyšovat cenu samotného zvířete. Jediným limitem pro tyto náklady je, že by je vynaložil každý rozumný chovatel v postavení poškozeného. Je uváděno, že toto kritérium i přes svou formulaci zůstává objektivním, nicméně i přesto toto může přinášet značné aplikační problémy. K tomu se vyjadřuji již v samotném textu práce.

I zvěř, která je sice zvířetem divokým, je smysly nadaným živým tvorem. Úprava náhrady škody způsobené na zvěři v zákoně o myslivosti postrádá obdobnou ochrannou funkci zvěře, jako tomu je v případě náhrady při poranění zvířete, a její funkce je především kompenzační, což se odráží především ve skutečnosti, že zákon škodu pojímá spíše jako usmrcení zvěře, nežli její poranění. Zákon o myslivosti je ovšem svou povahou úpravou zvláštní, a proto by bylo možné úpravu o náhradě při poranění zvířete podle občanského zákoníku užít subsidiárně.

Nelze opomíjet ale také ani ryby a škody působené na nich. U ryb, jak je patrné, je také třeba řešit otázku vlastnického práva, neboť ani ty nejsou vždy volně žijícím živočichem bez pána (resp. *res nullius*). V případě, že ryby jsou předmětem vlastnického práva, pak logicky náleží náhrada škody na nich, jejich vlastníkově. Zákon tak patrně nadbytečně stanovuje, že právo na náhradu škody způsobené na rybí osádce v rybníku či rybochovném zařízení (kde zpravidla není pochyb o vlastnictví ryb) náleží rybníkáři. Naopak v případě ryb v rybářském revíru a škody na těchto rybách, které je škůdce povinen hradit uživateli rybářského revíru, který není vlastníkem, je velmi praktická.

Zvířata jsou součástí každodenního života mnohých z nás, je proto nezbytné, aby se jim a s nimi spjatým záležitostem právní úprava věnovala. Právní úprava náhrady škody způsobené zvířetem a náhrady při poranění zvířete, jakož i právní úprava náhrady škody způsobené zvěří a náhrady škody způsobené na zvěři či rybách je tedy v tomto ohledu velmi významná a přínosná.

Cizojazyčné resumé

This thesis is focused on liability for damage caused by animals and compensation of animal injuries, according to legal regulation in Civil Code No. 89/2012, Act No. 449/2001 Coll, Act No. 115/2000 Coll. and Act No. 99/2004 Coll.

The aim of this work is to create a comprehensive and professional overview of the current legislation on compensation for damage caused by animals and compensation for damage caused to animals, also to point out the shortcomings in legislation and to mention practical problems that may arise in interpreting the provisions.

The thesis is divided into eight chapters. The beginning of the thesis deals with various meanings of the term „animal“ and meaning of the term „game“. Then follows a brief excursion into general legislation of liability for damage. As can be seen prerequisites for liability for damage are an unlawful act or an illegal situation, a damage and causal connection between the unlawful act/illegal situation and the damage. In case of fault-based liability there is one more prerequisite needed, the fault.

The third chapter mentions legal regulation of the right to property of the animal as it is prerequisite to understand the matter of damage caused by animals and replacement of animal injuries.

The fourth to eighth chapter represent the main core of the thesis. To the legislation of damage caused by animals: The current legislation (Civil Code No. 89/2012) constructs the obligation to compensate for the damage caused by an animal as objective (regardless of fault) with the possibility of liberation. If the aim of my work was, inter alia, to point out the problems and shortcomings of the legislation, then, in accordance with this point, I refer to the issue of liberation in the case of an assistance animal that serves as a helper to a handicapped person but not a domestic animal. Act No. 449/2001 Coll, independently of the regulation in the Civil Code No. 89/2012, contains its own different regulation. Damage caused by game is compensated by the hunting area user, the Deer Park user, or the state. It is important that only some damages are compensated. The law even explicitly states which damages are not compensated.

Although the protection of the animal is primarily provided by public law, the Civil Code in some sense also remembers it, in particular by the provisions on compensation for injuries to the animal. Chapter eight therefore deals with the issue of damage caused to the animal according to legal regulation in Civil Code No. 89/2012 with reference to legal regulation in Act No. 246/1992 Coll. However Act No. 449/2001 Coll contains its own legislation. Act No. 449/2001 Coll lays down the rule that anyone who cause damage to game by breaching a legal obligation is liable for damage. Responsibility, respectively the obligation to compensate damage is thus designed as subjective, i.e. fault. In the last subchapter we discussed the damage caused to a fish. This damage is always compensated by the pest and if the pest is a specially protected animal by Act No. 115/2000 Coll then the one who is obligated to compensate is state.

Animals are part of the everyday life of many of us, so it is essential to deal with the problems in a certain, right and with the right legislation. The legislation on compensation for damage caused by an animal and compensation for injury to an animal, as well as the regulation on compensation for damage caused by game and compensation for damage caused by game or fish are therefore very important and beneficial.

Seznam zdrojů

Literatura

BEZOUŠKA, P., PIECHOWICZOVÁ, L. *Nový občanský zákoník nejdůležitější změny*. 1. vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2013, 375 s. ISBN 978-80-7263-819-2

HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, 2072 s. ISBN 978-80-7400-278-8

CHARVÁT, A., MIKULA, J. *Uplatňování náhrad škod způsobovaných zvěří. Metodická příručka*. Praha: Vydalo Ministerstvo zemědělství, 2012, 86 s. ISBN 978-80-7434-018-5

KINCL, J., URFUS, V., SKŘEJPEK, M., *Římské právo*, Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 1995, 386 s.

KINDL, M., ROZEHNAL, A. a kol. *Občanský zákoník. Praktický komentář*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. 937 s. ISBN 978-80-7380-742-9

MELZER, F., TÉGL, P. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IX (§ 2894-3081)*. Praha: Nakladatelství Leges, 2018, 1728 s. ISBN 978-80-7502-199-1

PETR, B. a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer, a. s., 2015, 300 s. ISBN 978-80-7478-781-2

PETR, B. *Nabývání vlastnictví originárním způsobem*. 1. Vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2011, 197 s. ISBN 978-80-7400-332-5

PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha. Nakladatelství C. H. Beck, 2017, 3053 s. ISBN 978-80-7400-653-1

PSUTKA, Jindřich. *Odpovědnost za ekologické škody v občanském právu*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwert ČR, a. s., 2011, 436 s. ISBN 978-80-7357-559-5

ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství. Komentář. 1. Vydání*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer ČR, 2013, 168 s. ISBN 978-80-7357-924-1

ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer, a.s., 2014, 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7

ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. Komentář.* Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer, a.s., 2014, 1516 s. ISBN 978-80-7478-630-3

TICHÝ, L., HRÁDEK, J. *Deliktní právo.* 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, 544 s. ISBN 978-80-7400-625-8

Odborné články

BOROVÍČKOVÁ, Hana. HAVELKOVÁ, Svatava. Nástroje ochrany přírody a krajiny. *PLANETA 2005.* Odborný časopis pro životní prostředí. 2005. Ročník XII 8/2005. 40 s. ISSN 1213-3393

ČERNÝ, Jiří. Překvapivý objev: Bakterie disponují „hmatovým smyslem“. *E15.cz* [online]. 28.11.2017. [cit. 01. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/magazin/prekvapivy-objev-bakterie-disponuji-hmatovym-smyslem-1340168>

D. I. C. ASHTON-CROSS. Liability in Roman Law for Damage Caused by Animals. *The Cambridge Law Journal 11, no. 3 (1953): 395-403.* s. 395 [cit. 01. 03. 2020]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/4504151>.

DOHNAL, Jakub. Škoda způsobená zvířetem. *Bulletin advokacie* [online]. 20. 06. 2016 [cit. 25. 11. 2019]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/skoda-zpusobena-zviretem?browser=full>

DVOŘÁK, Petr. Myslivost – odpovědnost za škodu. *Právní prostor* [online]. 05. 06. 2017. [cit. 01. 03. 2020]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/myslivost-odpovednost-za-skodu>

FLORA, Martin. Odpovědnost za škody způsobené zvěří – základní principy platné právní úpravy. *Myslivost* [online]. 11/2014 [cit. 25. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2014/Listopad-2014/Odpovednost-za-skody-zpusobene-zveri-zakladni-pr>

KLOUČEK, Ondřej. CITIES – základní informace. Ministerstvo životního prostředí [online]. 21. 12. 2017. [cit. 13. 02. 2020]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/cites_obchod_ohrozenymi_druhy/\\$FILE/O_DOIMZ-CITES_ZAKLADNI_INFO_171221.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/cites_obchod_ohrozenymi_druhy/$FILE/O_DOIMZ-CITES_ZAKLADNI_INFO_171221.pdf)

ŠTROF, Michal. TROJANOVÁ, Tereza. Soukromoprávní odpovědnost za škodu způsobenou zvířetem se zaměřením na význam spolupůsobení poškozeného na vznik škody. *Epravo.cz* [online]. 24. 03. 2017. Citováno dne [cit. 12. 02. 2020]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/soukromopravni-odpovednost-za-skodu-zpusobenou-zviretem-se-zamerenim-na-vyznam-spolupusobeni-poskozeneho-na-vznik-skody-105531.html>

VELICHOVÁ, Dina. Bakterie mají čich. *Gate2Biotech* [online]. 08. 09. 2010. [cit. 01. 03. 2020]. Dostupné z: <http://www.gate2biotech.cz/bakterie-maji-cich/>

Internetové zdroje

Co je to myslivost. *ÚSTAV PRO HOSPODÁŘSKOU ÚPRAVU LESŮ BRANDÝS NAD LABEM* [online]. 2017, 2.3.2017 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <http://www.uhul.cz/mapy-a-data/360-portal-myslivosti/myslivost-obecne/717-co-je-to-myslivost>

FEDDIAF annual report, european statistic. *THE EUROPEAN PET FOOD INDUSTRY* [online]. 2019 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: http://www.fediaf.org/images/FEDIAF_Annual_Report_2019_Online.pdf

INFORMACE o nehodovosti na pozemních komunikacích v České republice v roce 2019. *POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. 2020, 8.1.2020 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: file:///C:/Users/Acer/Downloads/Informace_o_nehodovosti_-_prosinec_2019.pdf

Překvapivý objev: Bakterie disponují „hmatovým smyslem“. *E15.cz* [online]. 2017, 28.11.2017 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/magazin/prekvapivy-objev-bakterie-disponuji-hmatovym-smyslem-1340168>

V ČR žije nejvíce psů na obyvatele v Evropě. Příbram chce investovat do psího parku. *NÁŠ REGION* [online]. 2018, 4.1.2018 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <https://nasregion.cz/pribramsko/v-cr-zije-nejvice-psu-na-obyvatele-v-evrope-pribram-chce-investovat-do-psiho-parku>

LUDMA, Lubor. Základní skutkové podstaty náhrady škody v občanském zákoníku. In: *luborludma.cz* [online]. 16. 04. 2018 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <http://www.luborludma.cz/zakladni-skutkove-podstaty-nahrady-skody-v-obcanskem-zakoniku/>

Sazebníky minimálních hodnot upytlačené zvěře. *VÝZKUMNÝ ÚSTAV LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ A MYSLIVOST* [online]. [cit. 2020-03-02]. Dostupné online z: http://www.myslivost.cz/omsceskykrumlov/getattachment/Me_todicke-pokyny/Sazebnik-cen-zvere.pdf.aspx

Vývoj stavů hospodářských zvířat v letech 1989 až 2018. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD* [online]. 2018 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61508104/2701421801.pdf/b3f7c7e6-4cbb-423f-8c01-c62cb5601bc5?version=1.0>

Sborníky

MÜLLEROVÁ, H. Zvíře jako objekt právních vztahů. In: *Dny práva 2010 – Days of Law 2010*, 1. ed. Brno : Masarykova Univerzita, 2010. Dostupné z: [https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Mullerova_Hana_\(4342\).pdf](https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Mullerova_Hana_(4342).pdf)

Právní předpisy a další

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti

Zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů

Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů

Zákon č. 246/1992 Sb., zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání

Zákon č. 114/1992 Sb., zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti

Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Důvodová zpráva k zákonu č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 111/2009 Sb. o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) včetně důvodové zprávy k tomuto návrhu

(Dostupné z: <https://www.cak.cz/assets/pro-advokaty/aktuality/navrh-zakona--kterym-se-meni-zak--89-2012-sb--obcansky-zakonik-vc--duvodove-zpravy.pdf>)

Vyhláška č. 101/1996 Sb., vyhláška Ministerstva zemědělství kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní stráže

Vyhláška č. 20/1988 Sb., vyhláška ministerstva zemědělství a výživy České socialistické, kterou se provádí zákon č. 23/1962 Sb., zákon o myslivosti

Vyhláška č. 20/1998, vyhláška ministerstva zemědělství a výživy České socialistické republiky, kterou se provádí zákon č. 449/2001 Sb., zákon o myslivosti

Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů uveřejněná pod č. 127/1994 Sb. ČR

Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin publikována pod č. 572/1992 Sb. ČR

Judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 03. 2019, sp. zn. 25 Cdo 972/2018

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24.3. 2015, sp. zn. 3335/2013

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 02. 2015, sp. zn. 25 Cdo 1471/2014

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 02. 2010, sp. zn. 25 Cdo 5030/2007

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 03. 2009, sp. zn. 25 Cdo 3516/2007

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 04. 06. 2008, sp. zn. 25 Cdo 3117/2006 a 25 Cdo 2432/2008

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 02. 2005, sp. zn. 22 Cdo 980/2005

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 04. 2004, sp. zn. 25 Cdo 540/2003

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 04. 2004, sp. zn. 25 Cdo 972/2003

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 03. 2017, sp. zn. 25 Cdo 5001/2016

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 01. 2015, sp. zn. 8 Tdo 1509/2014

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 03. 2011, sp. zn. 22 Cdo 1222/2009

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 09. 2009, sp. zn. 25 Cdo 3896/2007

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 02. 2009, sp. zn. 25 Cdo 234/2007

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 18. 03. 2010, sp. zn. III. ÚS 2809/09

Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 11. 04. 2017, sp. zn. IV. ÚS 4190/16

Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 04. 12. 2018, sp. zn. III. ÚS 3316/17

Judikát Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 18. 11. 1970, sp. zn. Cpj 87/70,
R 55/1971 civ.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 13. 12. 1929,
Rv I 469/29